

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ

1348

6

динара

28. 10. 1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

**КОБНА
ГРЕШКА**
ОБАВЕШТАЈЦА
СТР. 4-5

КОМПЛЕТАН
СТРИП
**ФЛАШ
ГОРДОН**

Др. Симић

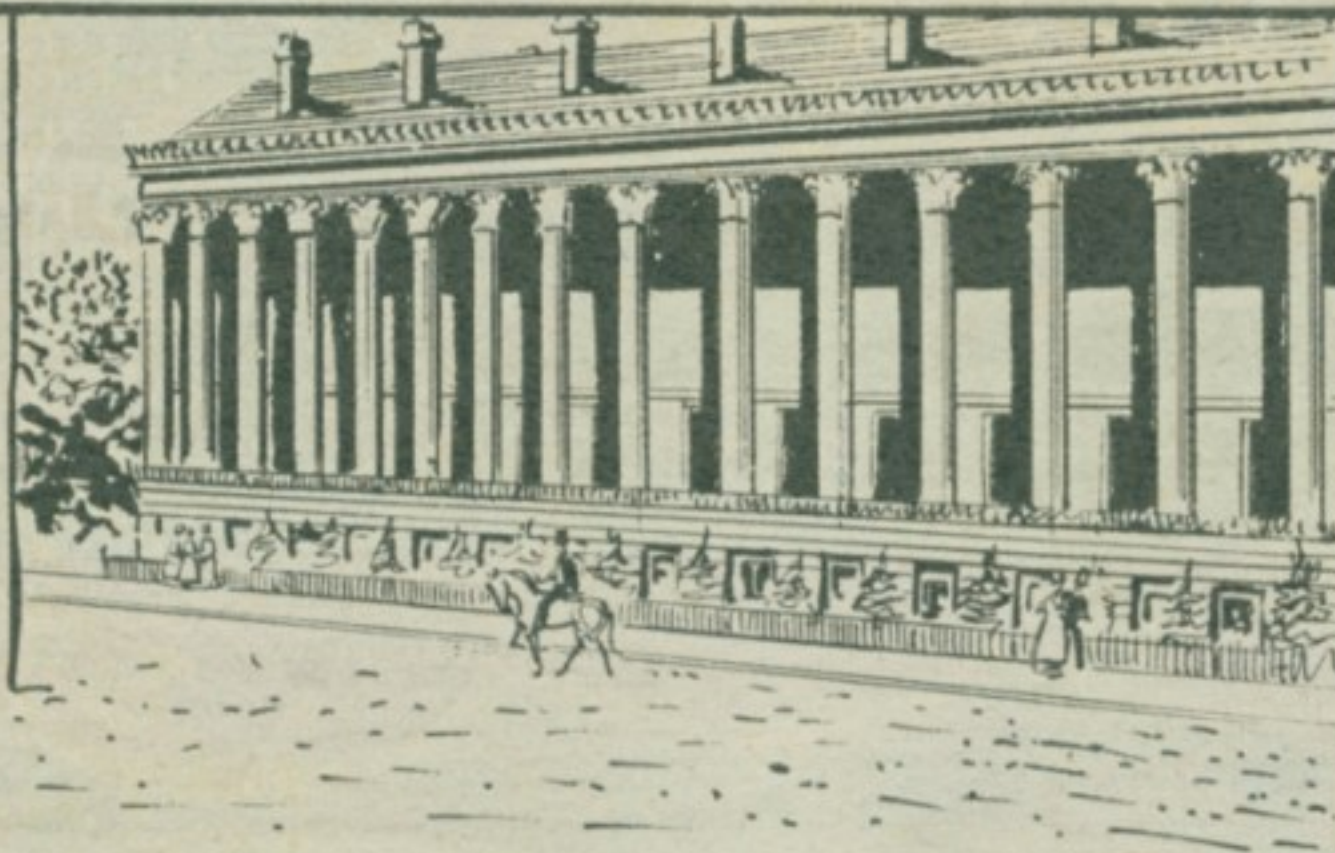
Ripley

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ!

РИМСКИ ВОЈНИЦИ

СУ УЗ МАЛУ УПИСНИНУ И МЕСЕЧНУ УПЛАТУ ОД ОКО 90 ДАНАШЊИХ ПАРА ИМАЛИ НЕКУ ВРСТУ ОСИГУРАЊА КОЈЕ ИМ ЈЕ ГАРАНТОВАЛО ПЛАЌЕНЕ ПОГРЕБНЕ ТРОШКОВЕ.

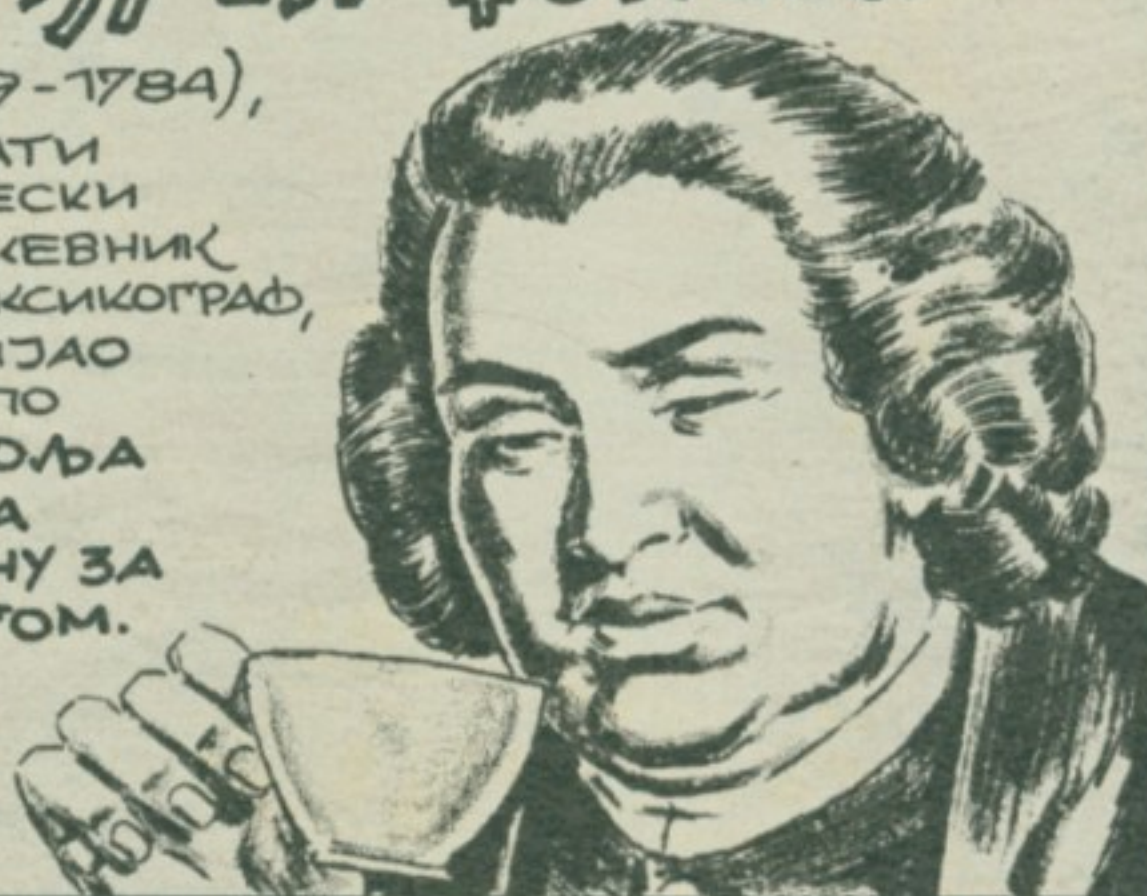

БЕЛА МЕРМЕРНА ПАЛАТА

НАЈЛЕПША ЗГРАДА ПОДИГНУТА У 19. ВЕКУ У ЊУЈОРКУ, БИЛА ЈЕ ПРОДАТА ЗА САМО ОКО 500.000 НАШИХ ДИНАРА.

СЕМЈУЕЛ ЏОНСОН

(1709-1784), ПОЗНАТИ ЕНГЛЕСКИ КЊИЖЕВНИК И ЛЕКСИКОГРАФ, ИСПИЈАО ЈЕ ПО 16 ШОЉА ЧАЈА ЈЕДНУ ЗА ДРУГОМ.

ПУТОКАЗ

ЗА ЈЕДНО СЕЛО У ШКОТСКОЈ

КРИЛАТИ БИК

СКУЛПТУРА ОД КРЕЧЊАКА КОЈА ЈЕ СЛУЖИЛА ПРЕСТО АСИРСКОГ КРАЉА САРГОНА II (722-705) ПРЕ НАШЕ ЕРЕ, ВИСОКА ЈЕ 530 САНТИМЕТРА, ДУГАЧКА 560 И ТЕШКА 40 ТОНА.

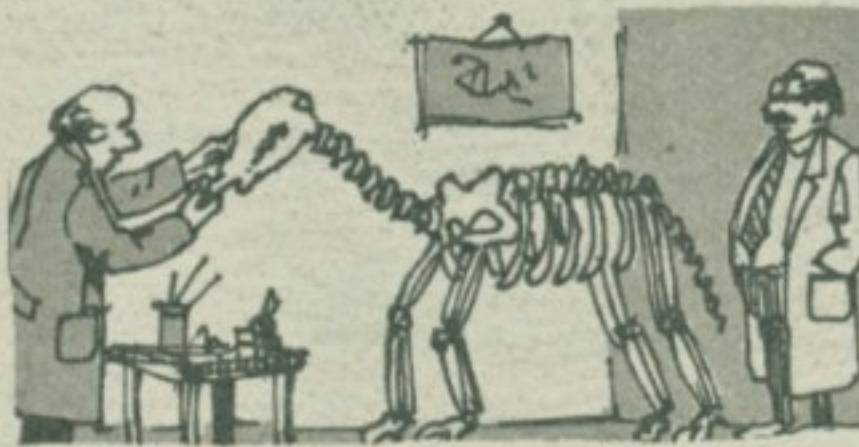
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Чарлс Грин из Лондона летео је 29. јула 1828. године пун сат у балону, и то на леђима једног понија.

● копачи злата у области Јакутска у СССР-у пронашли су на дубини између осам и девет метара, где је земља увек замрзнута, изванредно сачуван скелет коња, чија се старост процењује на 15 000 и 20 000 година. Животиња је налик на

данашње дивље коње које је открио природњак Пжевалски у Азији. Има такође и неке сличности са коњима који су живели пре неколико стотина година у степама између Каспијског и Црног мора.

● два Американца, Кори Флечер и Кевин Фарел, нису могли да се погоде ко је од њих рекордер у стајању на једној ноzi. Правила овог спорта су строга: мора се остати на једној ноzi док се друга држи у ваздуху. Ноге се за то време не могу мењати. И Флечер и Фарел остали су у овом положају пуних седам часова и тридесет минута.

● међу веома дивље и веома прождрљиве животиње спада и мала ровчица. Она је у стању да нападне животиње два пута веће од себе и да свака три часа поједе хране која одговара њеној тежини.

● два израелска инжењера конструисала су фрижидер без мотора, без гаса и без шума. Апарат је начињен по термоелектричном методу. Фрижидер је базиран на елементима полупроводницима постављеним у преградама апарата чија се енергија добија било од динама

било из електричне мреже. У случају нестанка струје динамо аутоматски наставља рад.

● међу бесмислене рекорде свакако спада и овај који је постигао Американац Френк Фрир 31. октобра 1971. године када је љуштећи кору једног

кромпира пречника 38 сантиметара добио једну једину љуску дугачку 39,84 метара. За овај рад било му је потребно осам часова.

● прозори ескимских иглоа начињени су од танких парчића провидног леда.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПРИМЕТИО
САМ... ДРЖИШ СЛИКЕ
БЕЛОГ СВЕТА...
ОСИМ МОЈЕ!

РЕЦИ! ШТА
ТО ОНИ ИМАЈУ
А ЈА НЕМАМ?

ФОТО-
ГРАФИЈУ!

ФОТОГРАФСКИ
СТУДИО

ДОШАО
САМ ДА
СЕ СЛИ-
КАМ!

ОДЛИЧНО! АЛ'
ДА БИ СЛИКА ИС-
ПАЛА ЛЕПА МО-
РАЋЕМО ДА ВАС
МАЛО ДОТЕРАМО!

ХМММ... КАО ПРВО, ВЕЗАКЕТЕ
МАШНУ И ОБУДИ ДРУГИ МУ-
ЖЕВНИЈИ ЖАКЕТ!

САД СТАНИТЕ ТУ,
УКРУТИТЕ ЛЕЂА, ЈЕД-
НУ НОГУ ПОДИГНИТЕ
НА ПОДИЈУМ!

МАЛО ЗАБАЦИ-
ТЕ ГЛАВУ... РУКЕ
НА КУКОВЕ...

У РЕДУ! САД
САМО БУДИТЕ
ПРИРОДНИ!

На почетку другог светског рата Британија и Немачка склопиле су споразум да авиони РАФ-а и Луфтвафе-а не нападају рибарске бродове. Међутим, посаде двадесетак рибарских бродова Британије, Норвешке и Француске, усидрених код Доцер Банка у Северном мору, нису много веровале у тај споразум.

Увек је постојала могућност да их неки пилот замени за ратне бродове, па су једне фебруарске ноћи 1940. године, као и обично, били на опрезу. Мада се рат већ увелико распламсао, рибари су тешко и споро схватили какве страхоте он доноси. Нису ни знали да рат и њих полако стиже. Кроз ноћ, пуном брзином, приближавало им се шест немачких разарача.

КРИВИ СУ РИБАРИ

У ствари, Немце је бринула једна ствар. За седам недеља требало је почети „операцију Весер“ и с мора, уз помоћ авијације, извршити инвазију Норвешке. Није их бринула норвешка армија. Знали су да ће њу савладати без тешкоћа, али и то да њихове трупе могу бити уништене од стране британске флоте још пре него што се искрцају на норвешко тло.

Успех је, тако, зависио од потпуне тајности операције. Међутим, изгледало је да британска морнарица зна сва кретања немачких бродова у Северном мору.

Сумња је пала на британске рибарске бродове. У Врховној команди немачке морнарице закључили су да би једино они могли бити ти који прате кретање немачких бродова и о томе шаљу извештај у своју земљу.

Тако је 22. фебруара 1940. године шест немачких разарача испловило из поморске базе у Вилхелмсхафену, с наређењем да у Доцер Банку заробе посаду са једног рибарског брода и доведу је у Немачку на испитивање.

Када су разарачи, у шест и тридесет увече, кренули из луке и почели с провлачењем кроз минско поље, неколико бомбардера типа „хајнкел 111-с“ узлетело је са писте у Либеку. Добили су задатак да извиде воде Северног мора не би ли пронашли неки брод британске морнарице.

ПЛАМЕНИ ЈЕЗИЦИ

Али, нешто је отказало у систему обавештавања немачке армије. Официр за везе Западне флоте направио је крупну грешку пропустивши да посаде „хајнкела“ обавести да ће се у водама које буду контролисали налазити и немачки разарачи.

У седам часова и петнаест минута официр с моста немачког разарача „Фридрих Еколт“, на челу конвоја, зачуо је брујање авионских мотора. И остали су угледали силуету двомоторног авиона, али било је немогуће погодити да ли је немачки или британски.

Авион им је нестао из вида, а онда се опет појавио летећи у великим круговима изнад конвоја. Изненада, са два разарача на њега је отворена ватра. Пилот је узвратио палбом и тек тада су посаде са топовима приметиле да је то „хајнкел 111-с“. Али, било је касно.

Убеђен да су доле британски бродови, пилот се оборио на „Леберехт Мас“, последњи разарач у конвоју, и бацио четири бомбе. Три су експлодирале у води, а четврта посреди брода.

По наређењу команданта операције Фрица Бергера, остали разарачи су се зауставили да помогну погођеном броду. Пре него што су успели да се окрену, авион се поново обрушио на „Леберехт Мас“ и опет га погодио једном бомбом. Истог тренутка разарач је експлодирала. Видели су се само пламени језици у густом диму који га је обавио.

ХИТНО ОДСТУПИТИ!

Са осталих разарача су, кад се дим повукао, видели крму „Леберехт Мас“ који је нагло тонуо. Успели су да из воде извуку 60 преживелих морнара, од 330 колико их је било на овом броду.

Док су морнари тражили и спасавали преживеле другове, одјекнуле су још две експлозије. Јака светлост за тренутак је обасјала таласе, а онда је опет све утонуло у мрак.

Запањен, командант Бергер је узвикнуо:

— Ово је ужас! Бомбардују нас наши авиони!

Затим је радио-везом позвао остале разараче. Јавили су се сви сем посаде са

„Макса Шульца“. Њему се изгубио сваки траг.

Хука авионских мотора још се чула и Бергер је наредио да се хитно одступи. Није било времена за спасавање преживелих и Бергер је планирао да се, кад опасност прође, врате и наставе трагање. А био је све стан тога да се у тако леденој води не може дуго живети.

Повлачећи се, разарачи су провели пола сата у каналу широком шест миља. Провлачили су се кроз минско поље и тада Бергер нареди да се врате до места где је „Макс Шулец“ последњи пут виђен.

Из воде су извукли неколико морнара, али ниједног са „Макса Шульца“ који је из Вилхелмсхафена испловио са посадом од 308 морнара. Њега више није било на површини.

НЕ СМЕЈУ САЗНАТИ

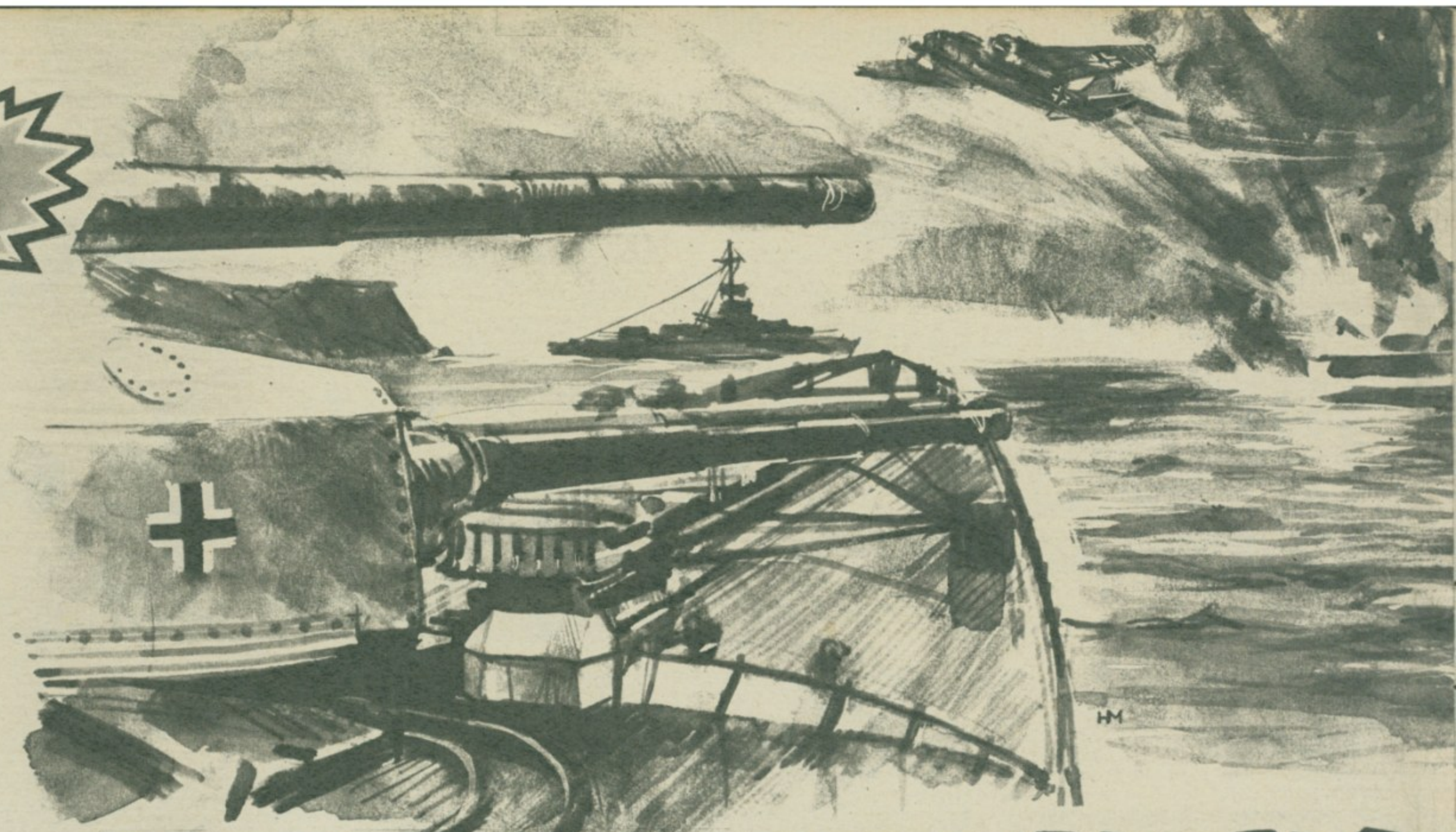
Ужаснут и потпуно сломљен, Бергер је наредио да се врате у базу. Није могао никако да схвати како је

дошло до овакве трагедије. Међутим, било му је сасвим јасно да два разарача, прве које је Немачка изгубила у другом светском рату, није потопио непријатељ већ — Луфтвафе! Нечијом кобном грешком изгубило је животе 578 морнара. Било му је јасно да мајке, жене и девојке погинулих морнара никад не смеју сазнати истину.

А на западном хоризонту, иза минских поља испред улаза у немачки залив, британски рибари мирно су пловили према својој обали. Чули су брујање непријатељских авиона и видели блесак експлозије али нису ни слутили колико су среће имали те ноћи.

М. А.

КОБНА ГРЕШКА ОБАВЕШТАЈЦА

УЖАСНУТ И ПОТПУНО СЛОМЉЕН, КАПЕТАН ФРИЦ БЕРГЕР ЈЕ НАРЕДИО ДА СЕ РАЗАРАЧИ ВРАТЕ У БАЗУ. НИЈЕ МОГАО НИКАКО ДА СХВАТИ КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ОВАКВЕ ТРАГЕДИЈЕ.

ТИТО У АНЕДОТАМА

ФУДБАЛСКИ СУДИЈА

Участ Првог маја у Фочи је организован и фудбалски турнир. Такмичиле су се екипе Врховног штаба, Команде места, омладинци Фоче и борци Крагујевачког батаљона. Међу многобројним посматрачима био је и Тито.

У сусрету између екипе Врховног штаба и ом-

ладинаца Фоче изби мали инцидент. Наиме, омладинци су били покретљивији и бољи па су дали гол. А судија је био пристрасан — навијао је за тим Врховног штаба — па је неправедно заустављао готово сваку опасну акцију омладинаца. Чак је, у једном тренутку, досудио и једанаестерац у корист екипе Врховног штаба. То озбиљно наљути омладинце па они право међу гледаоце, до Тита:

— Нисмо направили прекршај. Нико се није ни примакао Лоли. Судија је пристрасан и тражимо његово изузеће.

А Тито их умирује:

— Имате право, судија је био пристрасан.

Игру ипак наставише. У другом сусрету између екипе Врховног штаба и Команде места, опет изби инцидент са судијом. И борци фудбалери опет к Титу да одлучи ко је у праву.

Титу ово арбитрирање из гледалишта дојади па устаете:

— Добро, ја ћу судити, да не би било свађе.

Узе пиштаљку и утрча у итрилиште.

(Из књиге „Тито у анедотама“ Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића)

НА ГОДИШЊИЦУ
„ВИКИНГОВОГ“
СПУШТАЊА
НА МАРС

ПОХОД „СВЕМИРСКИХ БЛИЗНАЦА“

МАЛО ЈЕ НЕДОСТАЈАЛО ДА
ПОСЛЕДЊИ, ГИГАНТСКИ ПО-
ДУХВАТ НАСЕ ПРОПАДНЕ
ЗБОГ ЈЕДНЕ ОБИЧНЕ ОПРУГЕ
КОЈА НИЈЕ БИЛА УГРАЂЕНА
НА ВАСИОНСКЕ БРДОВЕ ТИ-
ПА „ВОЈАЦЕР“.

Зачињено три године знаћемо има ли на Титану облика живота! Наравно, ово у случају да никакав непредвиђен удес не задеси „васионске близнаце“ — две једнаке планетарне сонде које је НАСА (Национална управа за ваздухопловство и васиону) упутила у правцу Јупитера и његовог сателита Титана, јединог небеског тела у Сунчевом систему које поред Земље има густу атмосферу.

Зашто су сонде испале не у пару?

Лансирање одгодиле — шарке!

Када се 3. септембра прошле године такође америчка сонда „Викинг“ спустила на Марс, мало је

недостајало да цео тај гигантски подухват пропадне. Један „Викинг“ ипак дотакао је тло „црвене планете“ баш на обронку неког марсовог брежуљка. Да је то било тридесетак сантиметара даље, због велике висинске разлике између пипака, сонда би се претурила. Не би се распала, али би ударац био довољно снажан да се поремете сви осетљиви електронски инструменти у њој и научници у контролном торњу базе Кејп Канаверал никада не би сазнали шта се догодило.

Два „Војацера“ — тако се зову сонде које су у овом тренутку прешле већ милионе километара на путу за Јупитер — програмирана су савршено прецизно. Међутим, васиона

је ипак препуна тајни и нешто попут овога што је могло снаћи „Викинга“ ни када се не може предвидети. Зато су, у размаку од 25 дана, из базе Кејп Канаверал у Флориди, испале две сонде!

Прво је 20. августа полетео „Војацер II“. Међутим, све није текло баш глатко. Контролори лета у торњу Кејп Канаверала нису примили никакав сигнал из одељка летелице где су смештени мерни инструменти, када је „Војацер II“ већ полетео. То је значило да се тај део није поставио како је било програмирано. Научници су, да би се установило у чему је ствар, управили камере у правцу „непослушног“ дела „Војацера II“. Камере су теледириговане, а смештене су на самом крају сонде да

би могле да снимају површину небеских тела која испитују, као и саму летелицу и њен положај у односу на та тела.

Слика добијена на екрану показивала је да се доиста део сонде са инструментима није добро поставио, а узрок томе готово је невероватан када је реч о тако сложеној направи као што је васионски брод: шарке! Мала непрецизност у начину на који су постављене могла је да упропасти овако велики подухват.

Неколико дана стрепели су научници из Кејп Канаверала да инструменти неће моћи да обаве задатак. Међутим, иако је део „Војацера II“ са инструментима остао у не баш замишљеном положају, изгледа да то неће много утицати на исход целог подухвата. Али, зато је испаливање друге сонде, предвиђено за 1. септембар, закаснило четири дана.

Звучне поруке
ванземљанима

На „Војацеру I“ људи из НАСЕ нису хтели да ризикују са шаркама, па је накнадно уграђена — још једна опруга. Наравно, „васионска опруга“ захтевала је пуна четири дана намештања.

Због ње ће људи што управљају летом „свемирских близнаца“ имати још главобоље. Мораће да коригују путању другоглансиране сонде, пошто није било предвиђено да „Војацер II“ измакне за

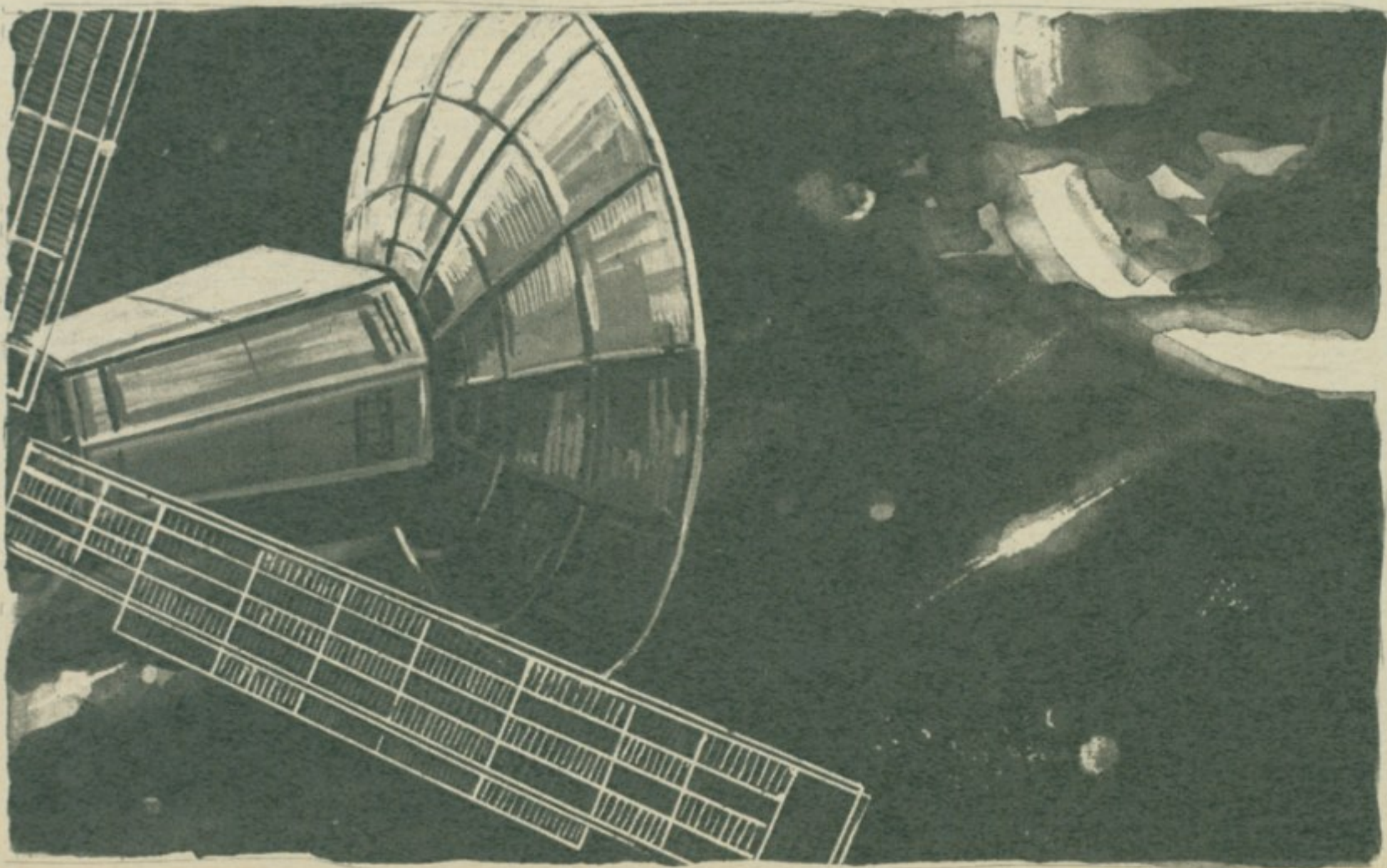
пуних 14 милиона километара! Али, научници се надају да ово неће много утицати на целу мисију.

Највећи проблеми очекују две планетарне сонде када буду пролазиле кроз појас астероида између Марса и Јупитера. Ту је било немогуће предвидети неће ли једна од летелица претрпети судар — што би по њу било кобно. Зато су два „Војацера“ програмирана тако да се њихови задаци веома мало разликују, па ће у сваком случају бар један извршити оно што је предвиђено.

А предвиђено је да 5. марта 1979. године „Војацер I“ прође поред Јупитера, па затим 12. новембра 1980. године, да са удаљености од 400 километара сними површину Титана. Овај Јупитеров сателит обавијен је, колико се за сада зна, густом атмосфером углавном од метана. Међутим, остали њени састојци као и тачан хемијски састав непознати су. Биће то за науку велико и значајно откриће.

Два „Војацера“ носе нешто што ниједан васионски брод до сада лансиран није имао: траке са снимљеним говором људи, плачем бебе и другим порукама, намењеним — некој можда постојећој далекој цивилизацији! Да на тај начин сазна за нас, кад већ ми о њој не знамо ништа... Ко зна: можда ће на некој удаљеној планети научнофантастичне приче о летећим тањирима и чудним свемирским бићима постати стварност!

М. К.

ГЕТО НА ПРИМОРСКИ НАЧИН — Када се 1516. године породица Стјепана Оребића дошавши из Бакра обрела на трстеничкој пустој морској обали и прво подигла од камена каштел, у ствари складиште соли којом је намеравала да тргује, није ни слутила да ће само после неколико година око тог утврђења и други подићи куће и да ће тако настати Оребић. Пошто су све зграде биле камене и постављене једна до друге тако да су затварале четвороугаони простор, њихови спољни зидови истовремено су били и нека врста одбрамбеног зида од гусарских упада. Таква малена фортификација имала је две улазне капије на две супротне стране и исто толико улица. Пошто је цело насеље личило на гето, део града у којем су у средњем веку а и касније Јевреји били приморани да живе одвојено од становништва, једна од две његове улице дугачка само којих десетак метара, тада је добила назив — Гето, иако ту Јевреји нису никада ногом крочили! Он чак званично и данас постоји.

МИР МЕЂУ ЧЕМПРЕСИМА

Полуострво Пељешац називало се у средњем веку Стонски Рат, а његов мали део, насупрот острва и града Корчуле од којег га дели канал широк једва два километра, прво — Трстеница, а затим Пелисац или Пељешац. Сасвим необјашњиво, име Пељешац протегло се касније на цело полуострво и остало све до данашњих дана.

Некад су Пељешким каналом често упадали гусари и харали трстеничким крајем. Дубровачка Република, која је купила полуострво 1333. године од захумских кнезова и прикључила га својој територији, доскочила је пиратима: 1375. године наредила је народу да не сме зидати куће на обали. Требало је да прође скоро 200 година па да се поморска породица Оребић насели уз морско жало. Да ствар буде интересантнија, она није потицала са Пељешца него се доселила чак из Бакра код Ријеке. Наравно, за њом су се повели и други житељи Трстеничке капетаније, почеле су да ничу куће и... настао је Оребић. У 18. и 19. веку он је стасао у један од најјачих поморских центара не само на Јадрану већ и у Средоземљу, мада по броју кућа никада није макао даље од градића! Појава пароброда угасила је његов поморски значај, али и поред тога остао је бисер неоренесансе и далматинске архитектуре.

Текст и снимци: М. Тодоровић.

САЛВЕ СА ПРОЗОРА — Средином 19. века саграђена је у граду општинска зграда (на слици). У приземљу су биле просторије друштва „Слога“, а на спрату канцеларије секретара и начелника Општине, мали салон и већница у којој су се у свечаним приликама одржавали плесови. Сада је у тим одајама Поморски музеј, један од значајних пунктова Југославенске академије знаности и умјетности из Запреба. Сваки страни и домаћи брод приликом проласка кроз Пељешки канал поздравља три пута продорним звуком сирене завичај славних помораца, а са прозора Музеја узвраћа му се салвом из минијатурног топа, док се броду на коме се налази председник Тито указује почаст 21 хицем!

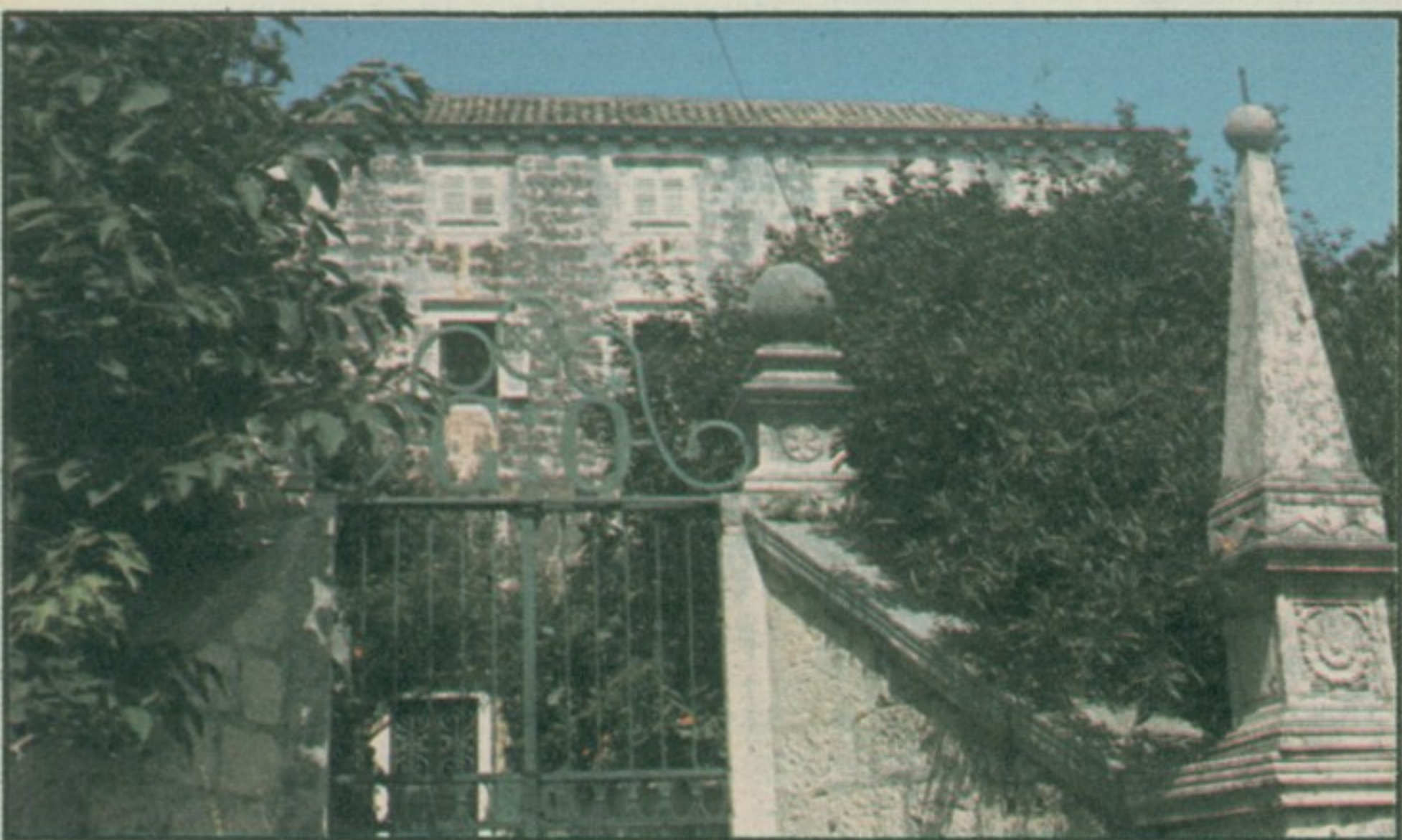
ОБАЛА КАПЕТАНА — Поред тога што је, вероватно, једини град у нашој земљи са улицом која носи име Југославенске академије знаности и умјетности, Оребић је јединствен и по томе што је као место помораца дао безброј капетана бродова. Само у прошлом и овом веку било их је више од 400! Сви су махом зидали куће уз обалу па је тако настала дугачка улица са именом — Обала помораца. У своје изузетно лепе домове са цветним вртovima капетани су доносили богатства и успомене из далеких земаља препричавајући синовима за дугих зимских вечери догађаје са путовања, припремајући их за исту судбину. Највећу славу стекли су у време једрењака. Један од њих, на пример, успео је да доведе брод без бусоле од Рта Добре Наде до Кине оријентишући се једино помоћу звезда што је тада било подвиг касније раван првом лету човека у космос!

ОРЕБИЋ

ПЛОВИТИ ЈЕ ПОТРЕБНО — ЖИВЕТИ НИЈЕ НЕЖНО! — Оребићко поморство помиње се већ у 16. веку. У почетку се радило о мањим бродовима који су пловили између Пељешца и Дубровника, понекад и до италијанске обале. Златно доба наступа у 18. и 19. веку оснивањем Пељешког поморског друштва 1865. године. Удружење је имало 33 брода за прекоморску пловидбу, вредност капитала преко два милиона аустријских златних форинти, чак и своје бродоградилште. Мада су се Оребићани држали изреке „Пловити је потребно — живети није нужно“, председник овог друштва Иван Иванишевић уопште није био поморац већ — лекар! Гесло самог друштва било је „Слогом расту мале ствари“. Међутим, оно се распадо 1889, једним делом због појаве пароброда, а другим баш због неслоге његових чланова!

КАМЕНИ МИРАЗ — Иако је хлеб који су Оребићани зарађивали пловећи по свету имао „седам кора“, свака од њих је била толико златна да су родитељи давали женској деци приликом удаје и овакве куће у мираз! Зграда на слици подигнута је 1885. године и најлепши је представник далматинске архитектуре у граду. Простор пред кућом (прикуће) је попљочан. Над њим је одрина, гвоздена конструкција положена на камене стубове која придржава винову лозу због хлада.

ШПИЈУН КОЈИ ЈЕ ВИДЕО СВЕ — Чим су купили Пељешац, Дубровчани су пожурили да га прилагоде свом административном, друштвеном и идеолошком поретку према ондашњем раширеном начелу: „Чија је земља, његова је и вера“! Најтеже је било покатоличити становништво јер су претходни владари полуострва били богумили. Ту мисију поверили су фрањевцима и почели да им подижу самостане. Оребићки са црквом Госпе од анђела (на слици) саграђен је 1470. године на око 900 метара изнад града и мора. Са места где се налази види се за ведрих дана масив Монте Гаргано у Италији! Превасходна намена била му је шпијунска: пошто са његових зидина пуца видик на Пељешки канал и Корчулу коју је држала Венеција, најљући дубровачки непријатељ, фратри су морали да будно мотре на бродове који пролазе каналом и о томе обавештавају Дубровник, а нарочито да држе на оку Корчулу и јављају о свему што се тамо збива!

МИЛИЈАРДЕР БЕЗ МИЛИЈАРДИ — Нигде у Приморју, ваљда, није била толико изражена породична задруга као у Оребићу. Последњи изданац једне такве фамилије је Матко Жупа чија је кућа (на слици) подигнута пре две стотине година. Зграда је припадала породици Мимбели, а у руке Жупа прешла је родбинским везама. Намештај у њених 18 просторија, уметничке слике, посуђе и остало врло су стари. Ту су и раритети из Кине, Месопотамије и Египта. Вредност свих предмета и докумената у овој кући износи две до три милијарде старих динара. Све те драгоцености Матко Жупа је сакупљао годинама јер су га уместо правних наука које је завршио више интересовале историја уметности и прошлост његовог краја. Уз све то Матко је и жива „машина“: директор је Поморског музеја, има 38 функција и 22 хобија, говори пет језика и волич је туристичким групама...

Заглављена У ЛИФТУ

Жена која је лежала на поду лифта ставила је руке на уши да би се ослободила ужасног зујања које је подсећало на разјарени рој пчела, али — узалуд. Погледом је кружила по глатким зидовима лифта. Помислила је да се можда бори у сну, али то, на жалост, није био сан. Она се заиста налазила у металној кабини лифта, одвојена од спољњег света огромним челичним вратима.

После неколико сати проведених у лифту уплашена и изморена жена изгубила је сваки појам о времену, јер при једноличној светлости сијалице није било могуће знати кад је дан а кад ноћ.

АЛАРМ НЕ РАДИ

Четрдесет осмогодишња Марта Сирола живела је сама у Хелсинкију и била је сигурна да је нико неће тражити. Родитељи су јој умрли а пријатеља није имала.

Те вечери, 2. децембра 1971. године, кренула је на посао у пивару Синебрикот.

Када је стигла, откуцала је на свом картону време доласка — 9 сати. Радници који су радили у тој пивари већ давно су отишли својим кућама.

Марта је обукла џемпер, узела пешкир, метлу, кесу пиљевине, напунила кофу водом и кренула према лифту. Одлучила је да те вечери чисти први спрат.

Лифт број 2 је дошао на позив, она је ушла и притисла дугме. Лагано је кренуо навише, а онда стао. Мало је чекала и кад се лифт није покренуо, постала је нервозна, јер пред њом је било доста посла те вечери.

Поново је притисла дугме. Лифт се мало задрмао али ни да макне с места. Схватила је да јој сада само аларм може помоћи па је притисла дугме за узбуну. Очекивала је да чује заглушујућу звоњаву, али аларм је био поломљен и чуло се само зујање, које сем ње нико није могао да чује.

Успаничена и беспомоћна, жена је почела да виче:

— У помоћ! У помоћ!...

Ударала је у врата очајнички, надајући се да ће је неко ипак, чу-

ДОН ЈЕ МАРТА СИРОЛА ДОЗИВАЛА У ПОМОЋ, ОКО
ЊЕ СЕ ЧУЛО САМО ЗУЈАЊЕ. ТО ЋЕ ПОТРАЈАТИ ПУ-
НИХ ПЕТНАЕСТ ДАНА.

Тога дана, на срећу, у воду није сипала детерџент.

ти. Међутим, чувар фабрике је био далеко па бука из лифта ни до њега није могла да допре.

НИКО МЕ НЕ ТРАЖИ!

Марта је покушала да се савлада и остане мирна, али како је време пролазило то јој је било све теже.

После краћег мировања изненада је устала, скочила на врата и почела да удара по њима песницама, а онда флашом лимунaде која се ускоро и разбила.

Смирила се за тренутак. Међутим, то није дуго трајало и опет је почела да дозива у помоћ, све док јој се глас није претворио у шапат. Тек тада је у лифту завладала тишина коју је испуњавало зујање поквареног аларма од кога је Марту хватало лудило.

Ипак, због велике исцрпљености ускоро је заспала.

Када се пробудила чула је довикивање и смех људи, али није знала да ли је јутро или послеподне. Покушала је да виче али зачуло се само мукло шапутање. Хтела је да лупа у врата, међутим, могла је само да тапка по њима.

Ускоро је из кухиње допро мирис хране и Марта је осетила глад и жеђ. Осмејнула се с олакшањем када је погледала у кофу с водом — овог пута није, као обично, ставила у њу прашак. Попила је неколико гутљаја и, освежена мало, почела да размишља. Сигурно ће неко да је потражи. Чекала је. Опет је обузео бес. Зашто је нико не тражи? Што не поправљају лифт? Зар нису видели да је њен картон означен само у доласку? Тада је болно зајецала.

Лоша вентилација и скучен простор учинили су своје. Марта је све теже подносила велику врућину и забила је главу у влажну

крпу за брисање подова. У глави је почело да јој се мути и немоћно је клонула на под.

ЕЛЕКТРИЧАР ЈЕ УСТУКНУО

Када је ускоро подигла главу да опет попије мало воде из прљаве кофe, приметила је у углу врећу с пиљевином.

Узела је мало пиљевине, навлажила је водом и силом угурала у грло. Била је гладна. Ипак, најгоре од свега било је зујање аларма.

Коначно је, да би макар мало угушила тај ужасни звук, обмотала свој џемпер око главе.

Док је седела у мраку, радници су долазили на посао и одлазили, свраћајући и до улаза у лифт на којем је стајао натпис „НЕ РАДИ“. На улазу у пивару видели су и Мартин картон, али су мислили да је оболела од грипа који је тих дана владао градом.

Марти је у лифту полако нестало пиљевине и воде, али су, на њену срећу, радници озбиљно почели да се буне што лифт број 2 не ради и захтевали да се што пре поправи.

Електричар Оле Росениус добио је налог да га поправи. Искључио је струју и развалио врата полугом. Када је батеријом осветлио унутрашњост лифта, устукнуо је најезивши се од страха. На поду је угледао скупљену женску прилику. Мислио је да је мртва.

Када су је износили из лифта само је прошапутала:

— Лифт је неисправан.

Прошло је тачно 14 ноћи и 15 дана од када је Марта нестала из света у коме се није водило много рачуна о усамљеним људима. Дуго је морала да остане у болници да би се опоравила, а сваке недеље су је посећивали нови пријатељи.

М. А.

ХОДАЧ УНАЗАД

Плени Винго је рекордер у ходању уназад. Има 81. годину и прешао је, ходајући уназад, 675 километара од Сан Франциска до Лос Анђелеса. Да се не би спотицао, на наочарима има два мала ретровизора.

ЧИТАШ

Здраво!

ИМАШ
ПРАВО!

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОДИСЕЈА ЈЕДНОГ ТРОФЕЈА

Врвело је као у кошници. Још од осам часова ујутру, тог 13. августа 1806. године, Турци су нападали као помахнигали у готово непрекидним галасима. Ваљали су се од Шапца преко оближњег Мишарског поља попут лавине. Везир Сулејман Скопљак довео је из Босне близу педесет хиљада војника за овај одлучујући бој. Карађорђе је сакупио једва шест хиљада пешака и две хиљаде коњаника. Добро је утврдио своје људе на једном брегу и дочекивао неријатеља плотунима из пушака и ватром из топова. Оних две хиљаде коњаника на челу са попом Луком Лазаревићем и протом Матејом Ненадовићем држао је у резерви, скривене у шуми између села Жабари и Јеленче.

У подне је тако рећи цело Мишарско поље било прекривено мртвим и тешко рањеним Турцима. Међутим, преживели су кренули у још жешћи напад. Дивље

СЛАВА ЈЕ ПРИПАЛА ДРУГОМ

урлајући, за њима је похрлила и њихова коњица. Докопали су се палисада. Ограда од коља на грудобранима српских шанчева већ је почела да попушта, кад се из шуме стуштите, Турцима за леђа, поп Лука и прота Матеја. Изненађење је било огромно. Турци узмакоше, али се нађоше у клештима пошто тог тренутка из шанца провали Карађорђе!

НЕЋЕ ПРОЋИ ЖИВ!

Настао је лом од кога су се проламали и земља и небо. Противници се измешаше у живо клупко. Разлегоше се лелеци и дозивање у помоћ, пуцњеви и звекет хладног оружја. Више се није знало ко на кога скаче, хвата за гушу, убија... На све стране се јурило, сударало, падало. Престрављени Турци појединачно су тражили излаз из ове мишоловке.

У општем метежу који је настао спас у бекству потражили су и Крајишници са својим војсковођом, злогласним Кулин-капетаном. Шабац и логор већ су им били надохват руке, кад у врбаку поред речице Думаче набасаше на двадесет шестогодишњег попа Луку Лазаревића и групу његових коњаника. Кулин је стао као укопан. Стао је и поп. Гледали су се и одме-

ВЕРОВАТНО СЕ МИЛОШ ПОЦЕРАЦ НИКАДА НЕ БИ ДОКОПАО ЧУВЕНЕ САБЉЕ КУЛИН-КАПЕТАНА ДА У ВЕЛИКОМ МЕТЕЖУ УСРЕД МИШАРСКОГ БОЈА ТУРСКИ ВОЈСКОВОЂА НИЈЕ СЛУЧАЈНО НАБАСАО НА ПОПА ЛУКУ ЛАЗАРЕВИЋА.

равали. Поп Лука је знао да пред собом има вештог и љутог борца коме није дорастао. Кулин је много мегдана поделио, у ствари, то му је био и једини посао, док сам ја свештеник кога је само велика невоља натерала да се лати оружја и на њега провикне, пролете попу кроз главу. А онда одреза себи у браду:

— Е, мој Лука, шта је ту је, али, вала, поред тебе неће проћи жив!

Судар двојице коњаника био је жесток. Кулинови људи се распршише, а оно мало Лукиних склони се у врбак. Коњи под мегданцијама се пропеше, заиграше и сударише тешким телесинама. Јахачи су витлали сабљама један другом изнад главе настојећи да се докаче, али су их немирне животиње ометале у томе.

Борци се одмакоше, па опет јурнуше и сударише се. Позлаћена Кулинова сабља севну кроз ваздух. Ударац је био добро одмерен. Лука се хитро изви. Међутим, сабља га је ипак

закачила по десној руци и из ње шикну крв. Турчин радосно цикну.

Лука се понесе и клону. Истог часа у њему се пробуди пркос и он узврати левом. Кулин подметну сабљу, таман на време да дочека попово сечиво које од силне ударца испале из Лукине руке. Младом српском јунаку било је јасно да је то крај. Но, није се дао. Последњом снагом обод коња и натера га на Турчиновог. Искористивши Кулинову збуњеност, ударио га је камцијом по лицу. Силник јекну и покри очи рукама. Лука је схватио да је то тренутак његовог спаса: скочио је с коња и полетео у честар. Међутим, снага га је већ издала и после само десетину корака пао је у несвест. Истог часа грунуше пушке Тодора Драгичевића и његових Тамнаваца из врбака и мртав Кулин свали се на земљу.

Тодор није видео кад је поп Лука изгубио свест. Мислећи да је утекао, ок-

ренуо се са људима и изгубио, оставивши крај врбака Кулина и његовог коња који је љушио свог господара.

НЕОБИЧАН ПЛЕН

Пала је ноћ. Бој на Мишару био је окончан тешким турским поразом. Турци су безглаво бежали у Босну. И опет случајност: једна њихова група набасала је на Кулин-капетана, пребацила његово тело преко коња и наставила даље.

Карађорђе је поставио заседе у густим шумама Китогата да хватају бегунце, а истовремено послао Милоша Стојичевића, познатог као војвода Поцерац, да их гони.

Поцерац се вратио трећег дана на Кулиновом коњу и са његовим оделом. Како је негде у шуми бануо баш пред групу Турака са телом Кулин-капетана, то ни њему самом није било јасно. Било како било, тек запао му је богат плен. Посебно се дичио Кулиновом сабљом на којој су били исписани текстови са родословом Кулинове породице.

Видевши га накинђуреног, Карађорђе се од срца насмејао. Нашао се у близини и слепи песник Филип Вишњић, па ће тако скупочени трофеј донети Поцерцу велику славу. Нико, међутим, није знао да је само

игром случаја Кулин усред борбе наишао на попу Луку Лазаревића, због поноса се упустио с њим у двобој и на крају изгубио главу, а свештеник једва спасао своју. Да тога није било, турски војсковођа би, вероватно, већ одавно био у Босни.

ЈАНКОВА ГРЕШКА

Поп Лука се није појављивао тих дана, као да је пропао у земљу. Мислећи да је у оном нeredу негде страдао, устаници су се дали у трагање за његовим телом. Изненада, обрео се у свом селу тек шестог или седмог дана и испричао шта му се догодило. Наиме, док је после двобоја са Кулином лежао у честару поред Думаче, толико је искрварио да је само повремено долазио себи. Понекад би у даљини чуо бат корака, а онда би и то престало. Остало му је да чека смрт, или да му се поврати снага. Догодило се ово друго.

Кулинова сабља је ипак остала у Поцерчевим рукама. Од ње није хтео да се одвоји ни за живу главу. Касније му је Кулинова родбина нудила откуп: онолико злата колико је сабља тешка, но све узалуд.

Милош је стекао славу великом храброшћу, али је погинуо готово несрећним случајем: од метка неког хајдука. Кулинова сабља је прешла у руке његовог брата Јанка. И њему су Турци нудили откуп за Кулинову сабљу и добили исти одговор.

Међутим, уместо да сабљу похрани на сигурно место, војвода Јанко ју је носио са собом. У јек жестоких борби с Турцима лета 1813. био је опкољен у шанцу код Лешнице. Да би спречио узалудно проливање крви, предао се са 600 бораца. Тако су Турци добили Кулинову сабљу и то — бесплатно! На погипију Кулин-капетана остао је да подсећа познати стих слепог Филипа Вишњића из песме „Вој на Мишару“ упућен Кулиновој кади: „Нити иде, нити ће ти доћи!“

М. Тодоровић

Џемс Фенимор Купер

Декан чувеног америчког универзитета Јел, намргођеног израза лица и са рукама на леђима, шеткао се нервозно испред масивног писаћег стола. После неколико тренутака је застао, подигао главу и погледао младића који је мирно стајао до самих врата канцеларије.

— Знате шта, Куперу — прозборио је најзад оптим гласом — добро сам размислио и донео одлуку. Ваше понашање не може се више толерисати... мораћете да напустите Јел. Спакујте ствари и вратите се кући...

Млади човек га је безизражајно гледао, а онда му се један крај усана развукао у ироничан осмех. Без речи се окренуо и изишао.

Купер уопште није био лош студент. Напротив, био је један од најбољих у својој класи, али је професора нервирао његов инат и свакодневни мангуплаци који су нарушавали гвоздену дисциплину Универзитета. Његов инат био је јачи од свих опомена и, када је ставио бајонетну петарду у браву на вратима канцеларије свога татора, стрпљењу професора је дошао крај.

Због свог необузданог духа и ината Купер је удаљен са Универзитета, али је баш захваљујући тим својим особинама постао један од најчувенијих америчких писаца.

ИЗАЗОВ

Џемс Фенимор Купер родио се 1789. године у Берлингтону у америчкој држави Њујорк. Његов отац био је судија и велики земљопоседник. Када је Купер напунио годину дана, цела породица се преселила у језерску област државе Њујорк, у град Куперстаун, назван тако по Џемсовом оцу који га је основао.

У шумовитој и дивљој језерској области око Куперстауна живела су малобројна племена Индијанаца и са многима се Џемс брзо спријатељио. Индијанци су га научили разним вештинама: читању трагова, лову, оријентисању у шуми.

Већ у петнаестој години, међутим, Купер је мо-

ИЗ ИНАТА

— ВАШЕ ПОНАШАЊЕ НЕ МОЖЕ СЕ ВИШЕ ТОЛЕРИСАТИ... СПАКУЈТЕ СТВАРИ И ВРАТИТЕ СЕ КУЋИ! — РЕКАО ЈЕ ДЕКАН ЈЕЛСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА ТВРДОГЛАВОМ МЛАДИЋУ НЕОБУЗДАНОГ ДУХА ЏЕМСУ ФЕНИМОРУ КУПЕРУ.

рао да напусти овај живот у природи јер га је отац уписао на универзитет Јел, али овај ту није остао ни годину дана.

Пошто је удаљен са Универзитета запослио се као морнар у трговачкој морнарици и његова прва пловидба била је из Њујорка на британско острво Вајт. После Вајта брод је отпловио за Лондон, где је Купер остао неко време проучавајући енглески начин живота.

Након неколико година приступио је ратној морнарици Сједињених Држава и уживао у занимљивим путовањима, али се 1811. године оженио Сузаном де Ленси и повукао се у миран живот.

Једном приликом му је руку допао роман неког непознатог писца о животу и друштву у Енглеској. Негде на пола књиге престао је са читањем.

— Енглези ОВАКО не живе! И сам бих написао бољу причу од ове! — обратио се Сузани одбацујући књигу.

Она се насмејала и одвратила:

— Па, напиши, онда...

У МОРЕ С КРИТИКОМ!

Поново се на Куперовом лицу појавио ироничан смешак. Није прошло дуго а он је написао роман „Опрезност“ који говори о животу вишег staleжа у Енглеској. Међутим, ово дело није доживело баш никакав успех, а критика га је прогласила очајним.

Купер се није разочарао. Напротив, неуспех овог романа представљао је за њега нови изазов и поново се дао на писање! Написао је роман „Шпијун“, причу из периода америчке револуције, и књига је после кратког времена доживела незапамћен успех у Америци, а ускоро је преведена на готово све европске језике!

Читаоци су били одушевлени, али не и Купер, који је сматрао да може боље.

Мисли су му се често враћале на доба безбрижног детињства и дружења са Индијанцима из језерске области око Куперстауна. Године 1823. завршио је свој трећи роман „Пионири“, који је умногоме аутобиографски. Јунак

романа је Нети Бампо, белац који је више од свега волео Индијанце и њихов начин живота.

Иако су се многи бунили, тврдећи да Купер „велича дивље црвенокошце“ књига је код широког круга читалаца одлично примљена. Купер је тада одлучио да цео свој живот посвети писању, а за тему свог новог романа узео је поморство.

У то време романи и приче о поморским истраживањима и животу морнара врло су слабо пролазили у Америци, тако да је свака књига са том темом унапред била осуђена на неуспех. Али сећајући се дана проведених на палуби брода и узбуђења које је тада доживео, Купер је почео да пише. Убрзо роман „Пилот“ постаје један од најчитанијих романа у Америци, а критика која је до тада нападала ову врсту писања била је пуна похвала.

Све до петнаесте године, дон је са породицом живео у Куперстауну, Купер је највише времена проводио с Индијанцима

них речи. Купер је отворио ново поглавље у америчкој књижевности.

Године 1826, на врхунцу славе, отишао је за Енглеску где ће остати седам година. Боравак у Енглеској оставио је доста трагова на његовом стилу писања.

ОЖИВЕО МРТВОГ ЈУНАКА

Романи које је написао од 1826, углавном о животу Индијанаца и њихових белих пријатеља, сврстани су у неку врсту циклуса под називом „Приче о Кожној Чарапи“, по наслову најпознатијег романа овог циклуса. У овај циклус спада и роман „Пионир“ који је написан још 1823. године, али по времену описаних догађаја је тек четврти по реду. Цео циклус романа „Кожна Чарапа и друге приче“, по реду изношења догађаја и животу главног јунака Нети Бампа изгледа овако: „Ловац на јелене“ (1840), „Последњи Мохиканац“ (1826), „Трагач“ (1839), „Пионири“ (1823) и „Прерија“ (1827).

По годинама када су

књиге написане изгледа као да је Купер доживљаје Нети Бампа износио преко реда. У ствари, он је то замишљао као само један роман — „Пионири“, али је Бампо постао толико популаран да је наставио да пише о њему. У роману „Прерија“, Нати Бампо умире и сахрањен је, али због одушевљења читалаца у следећим романима писац „оживљава“ Бампа описујући неке раније периоде из његовог живота.

Многи књижевници и критичари нападали су Купера, углавном због тога што његов стил није чисто „амерички“, већ подсећа на стил енглеских романа 18. века, а замерали су му и то што су се у сваком роману осећале симпатије према Индијанцима. Међутим, европски писци су га изузетно ценили, нарочито Балзак и Виктор Иго који га је сматрао већим писцем од Валтера Скота!

У сваком случају Купер је, ако ни због чега другог, изузетан због две ствари: он је први амерички професионални романописац, а романи о доживљајима помораца („Пилот“) и граничара („Пионири“), први су романи те врсте у Америци и били су подстрек многим младим писцима.

Осим тога, Џон Фенимор Купер је један од ретких америчких писаца чије су књиге у његово време имале, а и данас имају, огроман број читалаца. Умро је 1851. године оставивши за собом 30 романа и велики број путописа.

М. Ј.

МА

Барнум је био запањен када је 1842. године први пут видео Чарлса Стратона

ЗА САМО ТРИ ГОДИНЕ ГОСТОВАЊА ПО ЕВРОПИ, НАЈЧУВЕНИЈИ КЕПЕЦ НА СВЕТУ ЧАРЛС СТРАТОН ЗАРАДИО ЈЕ 178 ПУТА СВОЈУ ТЕЖИНУ — У ЗЛАТУ!

Господин П. Т. Барнум запањено је буљео у малог дечака који је са мајком стајао испред њега. Једноставно није могао да верује својим очима: дечак није био виши од шездесет сантиметара!

— Ауф! — промрмљао је господин Барнум зачуђено. — Видео сам много малих људи, али овако нешто... Колико кажете да има година?

— Четири — одговорила је госпођа Стратон. — Чарлс је престао да расте када му је било шест месеци.

Барнум се замишљено чешкао по бради гледајући у плавокосог дечака,

који је са подједнаким интересовањем гледао у њега.

„Овај мали могао би да постане звезда мог циркуса“ — мислио је Барнум. „У ствари, могао би да постане звезда Америке. Хиљаде људи платиле би велике паре само да га виде...“

П. Т. Барнум био је власник највећег циркуса на свету, у којем звезде програма нису били клонови и акробати, већ чудни људи и животиње. У његовом програму учествовала је жена стара 161 годину, цинови, патуљци, кепеди...

Чарлс Стратон је био кепец. Године 1842. када

га је Барнум први пут видео, био је висок 62 сантиметра. Касније је још растао, и достигао висину од једног метра!

РЕКЛАМА ПРЕ СВЕГА

Мајка је малог Чарлса довела у Њујорк код Барнума, који је одмах почео да га учи да игра, пева, прича шале и имитира познате личности. За кратко време Барнум је од њега направио великог „шоумена“. Одмах му је наденуо име — Генерал Тома Палчић, по чувеном

витезу кепецу са двора краља Артура.

Убрзо је Палчић био спреман за наступе и Барнум је преко новина обавестио јавност о новом феномену великог циркуса: обилазио је новинске редакције водећи Тома са собом.

Један уредник управо је вечерао када је Барнум бануо у трпезарију и ставио дечака на сто. У цилиндру и фраку он је спретно почео да игра између тањира и винских чаша, а затим је запањеном уреднику отпевао неколико песама. Сличне сцене приређене су још неколицини уредника и неопходна реклама била је обезбеђена.

ЛИ ВЕЛИКИ БОГАТАШ

Први наступ Том је имао у Америчком музеју у Њујорку и постигао је огроман успех пред више од тридесет хиљада гледалаца! Једна од најинтересантнијих тачака била је „борба између Давида и Голијата“ где је Том био Давид, а Голијат је био један од цинова из Барнумовог циркуса. На крају представе Палчић се обукао у морнарско одело и публици отпевао „Живот на морском таласу“. Публика је била одушевљена.

Ускоро је Том постао чувен у целој Америци. Године 1844. Барнум га је

позвао на турнеју по Европи. Преко десет хиљада људи дошло је у њујоршку луку да га испрати!

ПРОТИВ ПУДЛИЦА

Пре прве представе у Лондону циркус је направио дефиле кроз град. Седећи у специјалним кочијама, високим око један метар, Том је махањем поздрављао публику која му је клицала.

Барнум је приређивао представе углавном по

кућама богатих људи и у лондонским позориштима. Сви су одмах заволели Тома. Богате даме чекале су у редовима да би га пољубиле у образ и добро га наградиле новцем!

Краљица Викторија позвала је Барнума и Тома у Бакингемску палату да за њу приреде представу. Када је Том угледао младог принца од Велса, обратио му се мангупски:

— Здраво, принче, како си?

Ово баш и није био начин да се поздрави један принц, али поред симпатичног Тома сви су забо-

равили на протокол. После завршене посете Том је имао мали сукоб са краљичиним пудлицама које су покушавале да га угризу за ногу. Бранио се својим малим штапом, док су се краљица и дворани превијали од смеха. Сутрадан је краљица послала једног од својих дворана да провери да Палчић случајно није задобио неку повреду приликом боја са пудлицама!

Године 1845. Барнум је одвео Тома у Француску, где је публика такође била одушевљена представом најчувенијег кепеца на свету. У Француској су се у то време продавале чоколадне и шећерне фигурице са Томовим ликом. Он је у то време био

најпопуларнија личност у Француској!

★★★

После дуге турнеје по Европи, Том се вратио у Америку 1847. године. Сада је био пребогат. На овој турнеји зарадио је преко 150.000 фунти. Барнум је израчунао да је, у ствари, зарадио 178 пута своју тежину у злату!

Пет година касније, после више наступа по Америци, Том Палчић, односно Чарлс Стратон, престао је да ради као забављач и повукао се у миран, али луксузан живот у Бриџпорт, у америчкој држави Конектикат. Имао је тада само четрнаест година!

М. Ј.

Палчић је у почетку наступао по кућама новинских уредника, што му је обезбедило добру рекламу

И ГОЛГЕТЕР

И ПИСАЦ

Ако постоје преломни тренуци у животу, онда је за Сандра Мацолу то ова јесен. Звезда италијанског фудбала, један од ретких који су, како то називају наши суседи с Апенина, „пробили звучну баријеру“ одигравши више од 400 утакмица у првенству државе, постао је менаџер свог клуба „Интера“ из Милана. Међутим, он има много више разлога да се радује: њему ускоро излази из штампе књига, остварење још дечачких снова! Наслов јој је необичан, „Прво парче торте“. Ово је, наравно, фудбалска торта, јер је књига аутобиографија „Интеровог“ центарфора.

У њој је Сандрино, како га одмалена из милоште зову, описао своје детињство и младост, свој почетак на травнатим фудбалским теренима трагично обојен најболнијом успоменом из његовог живота.

ПОРАЗ КАО — УСПЕХ

Једног магловитог и суморног мајског дана 1949. године Италијом се пронела вест о катастрофи њеног авиона који се разбио о обронке брда Суперго и запалио. У њему се налазио цео шампионски фудбалски тим „Торина“, заједно са играчем којег и данас Италијани убрајају у своје највеће нападача свих времена, Валентином Мацолом. Био је капитен Торина и нека врста његове ма-
скоте.

ОДИГРАО ЈЕ 70 УТАКМИЦА ЗА СВОЈУ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈУ, 417 ЗА КЛУБ И ОПРОСТИО СЕ КАО ЗВЕЗДА ТРАВНАТИХ ТЕРЕНА. А НА ПОЧЕТКУ КАРИЈЕРЕ САНДРУ МАЦОЛИ СУ — ОСПОРАВАЛИ ТАЛЕНАТ!

Први син славног репрезентативца пошао је те јесени у школу.

И Сандрино је волео лопту. Међутим, није ни тада, а ни много доцније, када је завршио школу, помишљао да се озбиљно посвети фудбалу, иако је стално играо и кретао се међу очевим пријатељима. Највише се колебао због тога што се у фудбалским круговима говорило како младић не треба да се заноси да ће достићи оца који је остао појам ненадмашног играча. Било је чак и таквих који су му оспоравали икакав фудбалски таленат!

Седамнаестогодишњи Мацола Млађи зато је прижељкивао друкчију каријеру. У школи је највише волео књижевност и често је маштао како ће постати професор, или, можда, новинар. Међутим, са осамнаест година одлуке се брзо мењају и Сандро је — потписао уговор са миланским „Интером“... Прва утакмица, пр-

ви успех: мада је његов клуб катастрофално поражен од „Јувентуса“ са 9:1, тај једини погодак постигао је баш он!

Тих шездесетих година италијански фудбал налазио се на, можда, највећој прекретници. После тешке кризе, „азури“ су се, готово преко ноћи, винули до највећих успеха и постали прваци Европе и вицешампиони света. Млади Мацола који је са само двадесет година обукао државни дрес, све заслуге приписује једном човеку: Хеленију Херери који је тада дошао на Апенинско полуострво.

— Од свих тренера Хереру највише поштујем и ценим — каже он. — Да њега није било, никада не бисмо постали ово што јесмо у фудбалу...

А зналци италијанског „калча“ додали би да можда ни сам Мацола не би постао легенда у овом спорту да није било Херере који га је

Поред многих признања Мацола је добио и орден „Номендатореа“, друго по важности италијанско одликовање

много волео и умео да развије све његове способности талентованог играча.

НАШЕ ГОРНО ИСКУСТВО

Тако је Мацола, као један од гвораца великих међународних успеха италијанске репрезентације и свог клуба — никада није напустио „Интер“ — доживео највеће признање. Његов „Интер“ био је два пута победник Купа европских шампиона, а једном и победник такозваног „Светског купа“, то јест дуела између победника европског и латинскоамеричког Купа. Године 1970. репрезентација Италије освојила је друго место на Светском првенству у Мексику.

Југословени су Сандра Мацолу упамтили по једном горком искуству. Када је маја 1968. године наша репрезентација играла у финалу Купа европских нација са Италијом, у Риму, утакмица је завршена нерешеним резултатом 1:1. Одлучено је да се игра нова, за два дана. Међутим, у измењеном саставу „Азура“ појавио се играч који није учествовао у првом сусрету, Сандро Мацола. И, ње-

гов улазак био је за нас кобан! Иако лично није затресао мрежу, омогућио је сјајним акцијама да то учине Аманчо и Бонисеа. Изгубили смо са 2:0...

Када се 1973. године опростио од репрезентације, Мацола је одиграо 70 утакмица за своју земљу. А када је у дресу „Интера“, као тридесет четворогодишњак, одиграо у високом стилу 400. утакмицу — границу коју наши суседи с друге стране Јадрана сматрају „звучном баријером“ у фудбалу — Мацола је рекао доста. Могао је и да настави, као што су га у клубу наговарали, јер његова сјајна форма наговештавала је бар још две успешне сезоне. Међутим, Сандро је сматрао да је боље — повући се као звезда! Одиграо је после тога још седам утакмица и када је првенство било завршено, „окачио је копачке о клин“.

Наравно, он и не помишља да се икада бави нечим другим! После 17 година играња заволео је лопту и голове толико да не би могао једноставно да им каже „збогом“. Стални посао у руководству његовог клуба за Мацолу је нешто чему је највише могао да се обрадује.

М. К.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НАЈМЛАЂЕ

НОВО

ДЕВЕТО КОЛО БАЈКИ

ПРВИ ПУТ НА НАШЕМ ЈЕЗИКУ

Шест књига деветог кола бајки:

1. БОЛИВИЈСКЕ БАЈКЕ
2. БРАЗИЛСКЕ БАЈКЕ
3. БАЈКЕ ИНКА
4. ВЕНЕЦУЕЛАНСКЕ БАЈКЕ
5. ЧИЛЕАНСКЕ БАЈКЕ
6. МЕКСИЧКЕ БАЈКЕ

Овим колом најлепших бајки објављених први пут на нашем језику пружитеће нова сазнања најмлађима.

Књиге су повезане пуним платном и богато илустроване.

Штампане су ћирилицом.

„НАРОДНА КЊИГА“ БЕОГРАД, Шафарикова бр. 11

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем Девето коло бајки

1. ЗА ГОТОВО — по цени од динара 300.— уз попуст од 5% тако да ћу износ од динара 285.— платити поштару кад ми уручи књиге.
2. НА ОТПЛАТУ — по цени од динара 300.— коју ћу вам отплатити у три месечне рате по 100.— динара а рате ћу уплаћивати до 10-ог у месецу до исплате целе суме.

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број, место, улица и број)

(Радна организација у којој је купац запослен)

(Овера радне организације за купце на отплату)

(М. П.)

(Потпис купца, бр. л.к. и где је издата)

Купци на отплату оверавају наруџбеницу у радној организацији где раде а пензионери при куповини на отплату прилажу последњи чек пензије.

У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

Девето коло бајки можете поручити појединачно и у комплету:

- Код издавача, „Народна књига“, Београд, Шафарикова 11
 - У Салону књига „Народне књиге“, Београд, Цетињска бр. 1.
- Чланови Клуба читалаца „Народне књиге“ приликом куповине за готово добијају стални попуст од 20%.

У нашим пословницама у:

- НОВОМ САДУ, Трг братства и јединства 5
- СМЕДЕРЕВУ, Липе, Маршала Тита 50
- ЛЕСКОВЦУ, Вождова 9
- СКОПЉУ, Бит Пазар 66
- ЧЕНТИ, Жарка Зрењанина 64

ВЕЧЕРА ЗА ДВА МАНТИЛА

— СТАЛНО САМ ПРИЖЕЉНИВАО ДА
ИСПРЕБИЈАМ СИНА ТОГ БЕОГРАДСКОГ ПО-
ЛИЦАЈЦА! — ГОВОРИО ЈЕ ЛУКА И БРИСАО ОКРВАВЉЕНО
ЧЕЛО. ТЕК ПОСЛЕ СКОРО ПОЛА ВЕКА ЊЕГОВ ПРИЈАТЕЉ
СТЕВАН БОДНАРОВ САЗНАО ЈЕ ПРАВУ ИСТИНУ.

Шта ће од тебе бити? — често ми је говорила моја старија сестра Кристина. — Већ имаш 12 година, време је да почнеш нечим озбиљним да се бавиш!

— И ја сам то добро знао — прича данас седамдесетдогодишњи сликар и вајар Стеван Боднаров. — Поцео сам да учим разне занате, био зидар, машинбравар, ликорезац... Ипак, још од детињства највише сам волео да правим мала попрсја својих познаника и разне фигуре животиња које сам продавао по вашарима. Изгледа да сам тада само ја знао да ће од мене — ипак нешто бити.

Једног дана, док сам као шегрт боравио у Новом Саду, направио сам бисту свог друга гимназијалца. После краћег размишљања однео сам је у књижу „Славија“ не би ли је газда можда продао. Овоме се та биста необично допала, па је одмах ставио у излог.

Сутрадан дођоше неки људи и затекоше ме на тавану како вајам. Ми смо новинари, кажу, зар сте ону бисту заиста ви направили?

Текст у локалним новинама о младом шегрту који слободно време проводи на тавану и ваја омогућио је Стевану Боднарову да са својим радовима учествује на изложби са новосадским гимназијалцима, где су његова дела била најзапаженија.

СТЕВАН БОДНАРОВ

Стеван Боднаров родио се 1905. године, у Госпоинцима у Војводини. Његов отац ковач, тражећи посао, одлази у Америку, па дечак већ са 12 година почиње сам да зарађује за живот. Изучавао је разне занате, а кришом од газде сликао и вајао. После учешћа на једној изложби, одлази у Београд где завршава уметничку школу.

У почетку је показивао експресионистичке склоности које се касније кристалишу у језгровит реалистичан израз. Током наредних година почиње да ствара непосредна и искрена дела.

У два наврата боравио је у Паризу, 1934. и 1938-39. године, где се сусретао са нашим познатим револуционарима: Родољубом Чолаковићем, Борисом Кидрићем, Вељком Влаховићем, Карлом Мразовићем, Бранком и Павлом Савићем.

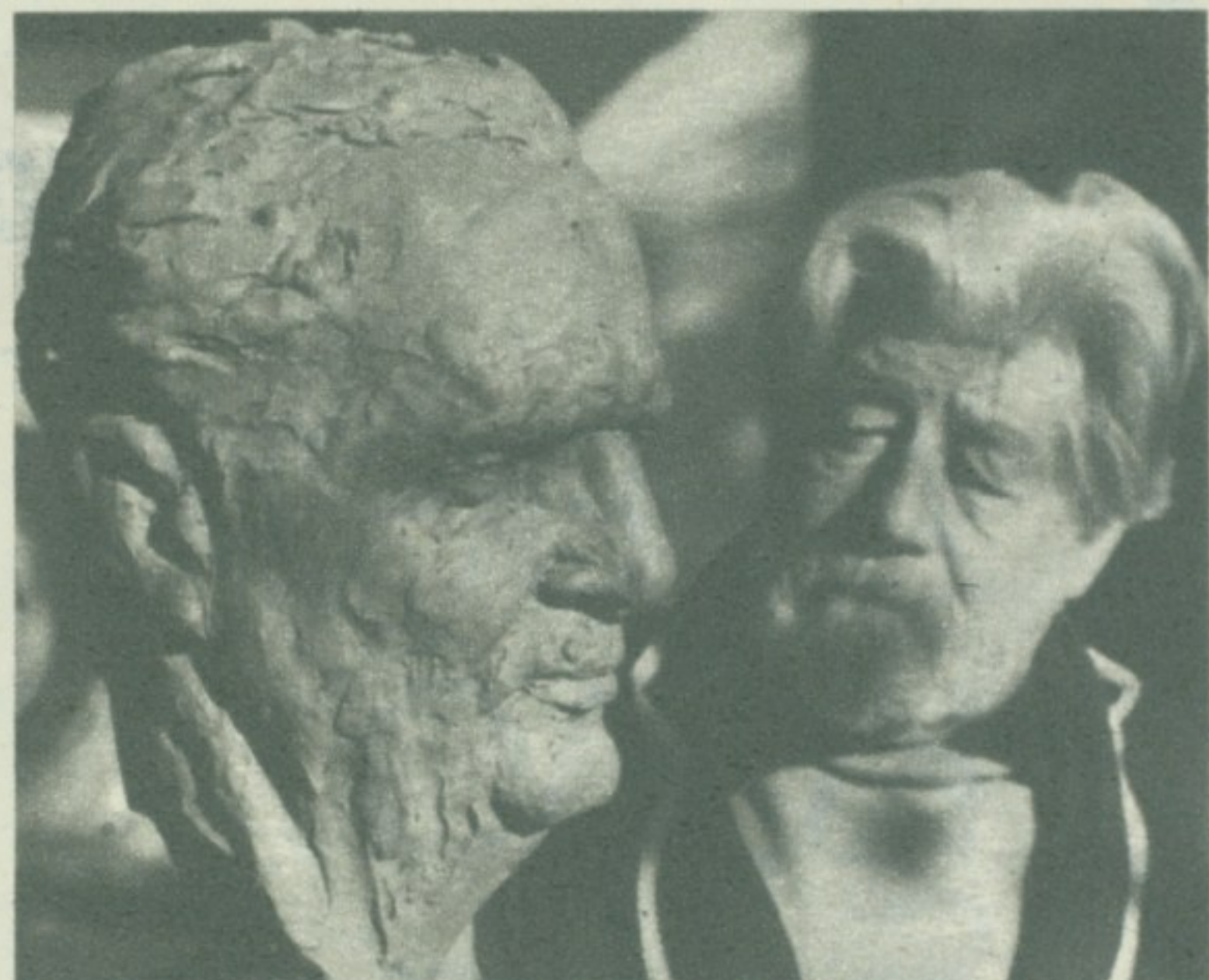
По повратку у Београд бави се мање сликарством, а више скулптуром, а из тог времена потиче десетак биста, међу којима је ненадмашна глава сликарке Љубице Сокић. Та скулптура, заједно са платном

„Циганка“, из 1937. године, представља ремек-дело предатног раздобља у стварању овог уметника.

За време рата, због својих напредних идеја, ухапшен је и одведен у Главначу, а затим на Бањицу. Чим је пуштен, ступа у Бољевачки партизански одред, а затим у 23. ударну српску дивизију, с којом је учествовао у ослобађању Београда.

После рата наставља да ради с новим полетом, nudeћи наизменично снажне бронзане портрете, танане слике у уљу, минијатуре и монументалне споменике. За његову уметност најважнија је форма, а она подразумева и јасноћу што најбоље потврђују споменици које је направио: „Курир“ у Столицама, „Димитрије Туцовић“, на Славији у Београду, „Иван Милутиновић“ и „Иво Лола Рибар“ на Калемегдану, „Жикица Јовановић Шпанац“ у Крупњу и Шапцу, „Вељко Влаховић“ у Суботици... и још преко тридесет у целој нашој земљи.

Пре две године прославио је пола века свог уметничког стварања и идејне и стилске доследности.

Стеван Боднаров поред незавршене бисте председника Тита

У јесен 1925. године добио сам приватну стипендију неких виђених људи из Новог Сада, па сам отишао у Београд, где сам се уписао у Уметничку школу: на вајарском одсеку био сам код Петра Палавичића, а на сликарском код Милана Милоновића. Нема више мемљивих тавана и подрума, ни мрака у коме сам кришом учио и правио скулптуре од глине или обичног блата... Нови живот је пре да мном! Тако сам, бар мислио.

ДРУШТВО НАКВО СЕ ПОЖЕЛЕТИ МОЖЕ

Са 1.500 динара стипендије живео сам како сам најбоље знао: пре подне посећивао предавања и сликао, а поподнева и вечери проводио на изложбама, концертима, у позориштима и — кафанам.

Тако сам стекао и ново друштво. Били су то Тин Ујевић, Раде Драинац, Владета Пиперски, Ноје Живановић, Лука Ристић, Живојин Вланић... Заједничка нам је особина била што никада нисмо имали довољно новца, па смо често Тин, Драинац и ја седели у хотелу „Москва“ са бокалом чисте воде испред себе, чекајући да наиђе неки познаник и плати нам пиће. А таквих је увек било!

Једном приликом, 1929. године, сретнем испред „Москве“ Луку Ристића и Живојина Павловића. Стоје испред кафане и тресу се од зиме: не могу унутра да уђу, јер у цеповима немају ни динара. Шта ћемо сада, дуго смо се договарали дрхтећи на хладноћи, пошто је и мени новчаник био празан.

— Сад ћу да дођем! — изненада рече Лука и оде у мрак, према једној јеврејској радњи. Вратио се по-

сле неколико минута, али без мантила — успео је да га прода. Видимо, у руци држи пет динара, неслућено богатство за које смо могли да једемо и пијемо целу ноћ.

Одмах одемо у Призренску улицу и тамо, у једној кафани, пронађемо неко друштво: мало смо њих чајавали, мало себе — пет динара за час потрошисмо. Није важно, тешимо нас двојица Луку, па и ми имамо мантиле. Хајдемо у „Шу матовац“.

Договорено — учињено! Стигнемо у ту кафану, унутра топло задимљено, музика свира — атмосфера каква се само пожелети може. Седнемо за један сто у углу, поново наручимо вечеру и пиће. А за цех не бринемо, ваљда ће ускоро наићи неки пријатељ, платиће, а ми ћемо му се други пут одужити.

ЈЕДВА СМО ДОЧЕКАЛИ

Али, као за инат — нико познат да уђе. Ми смо све појели и попили, чак смо колаче и кафу наручили — газду не смемо у очи да погледамо. Седимо и стрепимо, чекамо „фајронт“ па шта буде.

Око поноћи приђе нам газда.

— Да платите — рече строго.

— Овај... да, да... већ је време — почесмо углас да замуцкујемо, а све гледамо један другог.

— Ми, у ствари... немамо пара! — неко се охрабри да гласно каже.

— А тако! — повика газда. — Дајте капуте! Срамота!

Ми једва дочекасмо: Жика и ја скидосмо мантиле, дадосмо их газди и изјурисмо из кафане. А напољу — цича, ветар дува, хлад-

ноћа се увлачи у кости. Цвокоћемо и гурамо промрзле шаке под мишке. И тако — читаве зиме!

Кад, у пролеће сретете ме један познаник.

— Свуда те тражи газда из „Шуматовца“ — рече — Хоће неке мантиле да ти врати.

— Мантиле? — лецнух се — Па зар их није продао.

— Ма, какви — рече мој пријатељ. — Целе зиме тражио је кушце, али нико неће тако старо, масно и подерано одело. Боље је да ти све то врати, него да стоји код њега.

— Зар сада? — промучах проклињући топао дан и за пар од које се једва дисало.

ЗАБЛУДА ДУГА 45 ГОДИНА

До ушију мојих мецена из Новог Сада стигао је глас да ме има свуда, само не у сликарском атељеу. Тако је моја стипендија сваког месеца постајала све мања. Напокон сам се наљутио, отишао у Нови Сад и захвалио се добротворима на покровитељским услугама.

Најзад сам постао свој чо век, могао сам да живим онако како сам хтео. Почео сам интензивно да радим а свој први наступ имао сам 1930. године на Јесењој изложби у Београду. У недостатку атељеа сликао сам пејсаже, а у недостатку модела — портретисао самог себе. Убрзо сам скупио доста платна и 1933. године у Ратничком дому (сада Дом ЈНА) отварах своју прву самоталну изложбу.

И поред свакодневног сликања и вајања нисам занемаривао своје другове, доживљаји са њима остали су ми у најлепшој успомени, као, на пример, онај са дочека Нове 1930. године.

Нас неколицина, Мирко Кујачић, Ноје Живановић, Лука Ристић и ја, договорили смо се да празник дочекамо у „Два јелена“. Стигли смо око 10 часова увече и затекли праву новогодишњу атмосферу: шарене лампоне, искићене јелке, музику.

Седнемо за један сто, све гледамо унаоколо, дивимо се лепо обученим девојкама, мушкарцима у фракковима. Изненада, Раде Драинац, који је седео за суседним столом, обрати се Луки и упери прст у једног младића у дну сале.

— Ено га! — огорчено рече. — То је син Манојла Лазаревића, главног београдског полицајца. Иди и удари му шамар. Молим те!

На помен полиције, ми скочисмо као опарени. Јер, сви смо припадали напредној студентској омладини, а београдску полицију мрзе-

ли из дна душе. Лука скочи од стола, хитрим кораком стиже до краја сале, застане за тренутак испред оног младића који ништа није слутио и — развуче му шамар. Овај се укочи, збуни, запањен принесе руку већ црвеном образу. Али, док је Лука, са победоносним изразом на лицу, хитао према нашем столу, изненада паде: у међувремену младић се снашао и сифоном га погодио у главу. Ми скочисмо!

Настала је страшна туча. После неколико минута није се знало ко кога туче. Летеле су флаше, чаше, столице, крви је било на све стране. Гости се разбежаше, а нас келнери ускоро избацише из кафане.

— Није ми жао! — мрмљао је Лука у амбуланти, док су нам превијали главе и руке. — Стално сам прижељкивао да испребијам сина тог полицајца.

Пре неколико година седео сам у Клубу књижевника и једном већем друштву препричавао тај свој доживљај. А када сам завршио причу, мој пријатељ, архитекта Мика Јанковић, који је пројектовао стадион ЈНА, загледа се у мене а затим рече смејући се:

— А да ли знаш да је Лука ударио погрешног човека. То сам био — ја.

Тако сам тек после 45 година увидео грешку.

ТИТО ВАС ХИТНО ЗОВЕ!

У лето 1973. године на Брионима сам вајао бисту друга Тита. Позирао ми је неколико пута и увек пре него што би сео, долазио је испред мог рада да би видео како напредује посао.

Једног дана било је заказано да почнем да вајам у 10 часова пре подне кад рано изјутра у мојој соби звонити телефон.

— Брзо дођите на Вангу — рекао ми је узбуђен глас — друг Тито вас хитно зове.

Погледам на сат: осам часова! Шта ли је сад, препадох се. Ускоро стигнем на Вангу и угледам друга Тита, другарицу Јованку, још неке људе, сви узбуђени.

— Катастрофа! — узвикну Тито када ме виде и показа према бисти коју сам вајао!

Притрчаш и подигох пластичну фолију која ју је прекривала. И тада сам све схватио!

Пошто сам друга Тита вајао у башти, и после завршеног посла бисту прекривао пластичном фолијом да се глина не би сасушила, преко ноћи земља је овлажила, постала превише мекан и житка, па је почела да клизи са дрвених држача.

А друг Тито, приликом своје јутарње шетње, пожељео је да види како изгледа биста. Подигао је најлон и схватио шта се десило. Одмах ме је позвао: била је то његова уобичајена брига за људе и њихова дела.

Б. Јеремин

ИСПРАВЉЕНА АРХЕОЛОШКА ЗАБЛУДА

ВУЛКАН НИЈЕ ПРОРАДИО!

Геофизика, наука о земљишту, помогла је да се тек недавно разреши једна велика археолошка заблуда постављена још 1939. године. Реч је о пропасти микенске културе која је 1450. године пре н. е. када је била у зениту, у трену збрисана са лица земље. Остале су од ње само рушевине некада славног и легендарног града Кнососа, па делови Микене и насеља на источној страни острва Крита. Било је ту ископина: амфора, фигурица, посуђа и уопште, налаза који су говорили о талентованим претима древних занатлија-уметника са овог острва које је ушло у грчку митологију и светску историју уметности. Каква их је трагедија снашла?

Све доскора — тако је било и овога лета — водичи су бројним посетиоци-

ТАЈНА КРИТСНЕ ТРАГЕДИЈЕ ОД ПРЕ ТРИ И ПО ХИЉАДЕ ГОДИНА БИЛА ЈЕ ИСПИСАНА НА СЛОЈЕВИМА ЗЕМЉЕ, САМО — ТРЕБАЛО ЈЕ ЗНАТИ ПРОЧИТАТИ! ТО СУ ТЕК НЕДАВНО УЧИНИЛИ НЕМАЧКИ НАУЧНИЦИ ХАНС ПЛИХЕР И ВОЛФГАНГ ШЕРИНГ

пола века доцније. Тек ову другу ерупцију грчки археолог везивао је за пропаст Крита, пошто је сматрао да су тада уследили такозвани секундарни ефекти, то јест померање тла овог највећег егејског острва.

Два немачка научника, Ханс Плихер са Универзитета у Јубингену и Волфганг Шеринг из Манхајма, по струци геофизичари, посумњали су у Мари-

њама: горњи слојеви глаци били су састављени само од крупних стена. Да је било померања тла у размаку од педесет година, видео би се и расцеп који би делио слој од пре ерупције од оног касније формираног.

Шта је онда уништило микенску културу?

Проучавајући историјат сеизмичке активности на Криту, Плихер и Шеринг уочили су да је ово острво

ма објашњавали да је за критску катастрофу од пре три и по хиљаде година крив вулкан Тера који се налази на острву Санторинијус удаљеном одатле шездесет морских миља на север. Била је то поставка великог грчког археолога Маринатоса из 1939. године који је тврдио да је иста ерупција уништила и Атлантиду, раскошан антички град чија гробница никада није пронађена!

Према Маринатосу, Тера је прокључала два пута: године 1500. пре н. е. и

натосове тезе. Сматрали су да вулканска активност са острва Санторинија није могла бити узрок потреса на Криту, а поготовто је изгледало невероватно да би његово гротло прорадило два пута у размаку од педесет година (и тек други пут се осетило на Криту) када се зна да је пре ерупције из 1500. године пре н. е. — миновао читав миленијум и по!

Ханс Плихер испитивао је слојеве земље на Криту. Оно што је запазио, говорило је у прилог његовим и Шеринговим сум-

подложно земљотресима. Нарочито су чести били потреси у последња два века. Због тога је острвско гло цело избраздано: мање стабилни делови пропадају, они чвршћи остају. Ето и објашњења шта се збило давне, 1450. године пре н. е! Снажан земљотрес — тврде Плихер и Шеринг — погодио је у једном тренутку само средине живота једне високе цивилизације и она је збрисана као да никад није ни постојала.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

BAVALU

СТРИП

ФЛАШ ГОРДОН: БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ

ФЛАШ И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ НАЛАЗЕ СЕ НА БРОДУ НА ПУТУ КА СЛОБОДНОЈ ЗЕМЉИ. ИЗНЕНАДА ИХ ЈЕ ОПКОЛИЛА МИНГОВА РАТНА МОРНАРИЦА. И КАДА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА ИМ ЈЕ ДОШАО КРАЈ, ПОЧЕЛА ЈЕ СНАЖНА БУРА...

ИСКОРИСТИКЕ-МО НЕВРЕМЕ ДА СЕ ПРОБИЈЕ-МО ИЗМЕЂУ МИНГОВИХ БРОДОВА...

ХЕЈ, ШТА ЈЕ ТО?

ФЛАШОВ НОСАЧ РАКЕТА НАЛЕТЕО ЈЕ НА ЈЕДАН БРОД...

Copy, 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

МИНГОВ АДМИРАЛ ЈЕ ЗАБРИ-НУТ...

У ЧИЈИ БРОД СМО УДАРИЛИ?

У НОСАЧ АВИОНА ФЛАША ГОРДОНА! САВЕТУЈЕМ ВАМ ДА НЕ ПУЦАТЕ ИЛИ КЕ-МО ИЗГИНУТИ!

АЛИ АДМИРАЛ МОГОР ЈЕ ДОБИО НАРЕЂЕЊЕ ДА УНИШТИ ФЛАШОВ БРОД ПО ЦЕНУ СВОГ ЖИВОТА...

ОДЈЕКНУЛА ЈЕ ЕКСПЛОЗИЈА... ЧУЛИ СУ СЕ КРИЦИ И ЗАПО-МАГАЊЕ...

ЗА МНОМ СВИ!

УЗМИТЕ ОВА ТОРПЕДА, БРЗО! ТО ЈЕ ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ!

ТОПОВИ СУ НАМ УНИШТЕНИ! ОВИМ КЕМО ГАЂАТИ НЕПРИЈАТЕЉА!

СВИ У ЗАКЛОН!

БРОД АДМИРАЛА МОГОРА РАЗНЕСЕН ЈЕ У ПАРАМПАРЧАД...

ЗА НЕКОЛИКО
СЕКУНДИ МИНГОВ
РАТНИ БРОД ПРЕ-
КРИЛИ СУ ОГРОМ-
НИ ТАЛАСИ...

ФЛАШ УВЕК МИСЛИ
НА ДРУГЕ ПА ЈЕ И О-
ВОГ ПУТА РИ-
ЗИКОВАО СВОЈ
ЖИВОТ...

Сеп. 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

...ДА БИ СПАСАО НЕПРИ-
ЈАТЕЉСКЕ МОРНАРЕ. ЈЕДАН
ОД СПАСЕНИХ ЈЕ И АДМИ-
РАЛ МОГОР...

ОНИ КОЈИ ЖЕЛЕ
ДА ПРИЂУ ДРУЖИНИ
СЛОБОДНИХ ЉУДИ,
НЕК' ДИГНУ
РУКУ!

СВИ МИНГОВИ МОР-
НАРИ ПРИДРУЖИЛИ
СУ СЕ ФЛАШУ. АДМИРАЛ
ЈЕ ОКЛЕВАО, А ОНДА И
И ОН ПОДИГАО РУКУ...

ФЛАШЕ,
НАШ БРОД
ТОНЕ!

ГОРДОН ЈЕ НАРЕДИО
ДА СЕ СВЕ ПУКОТИНЕ
НЕКАКО ЗАТВОРЕ...

Сеп. 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЗАРКОВ ЈЕ РАДИО
НА ИСПУМПАВАЊУ
ВОДЕ С БРОДА...

НЕ МОЖЕМО НИШТА
УЧИНИТИ, ФЛАШЕ! УРАГАН
СВЕ ВИШЕ БЕСНИ!

ИМАМО
САМО ЈЕДНУ НЕО-
ШТЕКЕНУ РАКЕТУ
У КОЈУ МОГУ
ДА СТАНУ
ДВОЈЕ!

Сеп. 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПРЕБАЦИТЕ У ЊУ
ОНОЛИКО ГОРИВА
КОЛИКО МОЖЕ
ДА СТАНЕ!

ФЛАШ ЈЕ САМ
УЗЛЕТЕО...

НЕ!
ФЛАШ СИГУРНО
ИМА НЕКИ
ПЛАН!

ОСТАВИО
НАС ЈЕ
ДА СЕ
УДАВИМО!

Али и мотор
је смислио план
како да се осло-
боди Флаша...

Наредио је
да се уништи
платформа за
слетање...

...Тако
да Флаш
не би
могао
да се
спусти
на брод...

Ракета је
ношена
тамо-амо...

Али,
Флаш је успео
да изручи нафту
испред брода који
је топио...

Таласи
су сада
нижи!
Можда
ћемо се
извући!

Где је
Флаш? Не
видим га!

Флашов план је успео.
Огромна количина нафте
коју је изручио смањи-
ла је таласе око брода...

Када је
адмирал мо-
гор то ви-
део уплао је
у кабину...

...РАДИОТЕЛЕГРАФИСТЕ...

И
одмах
јавио мингу
положај и курс
брода...

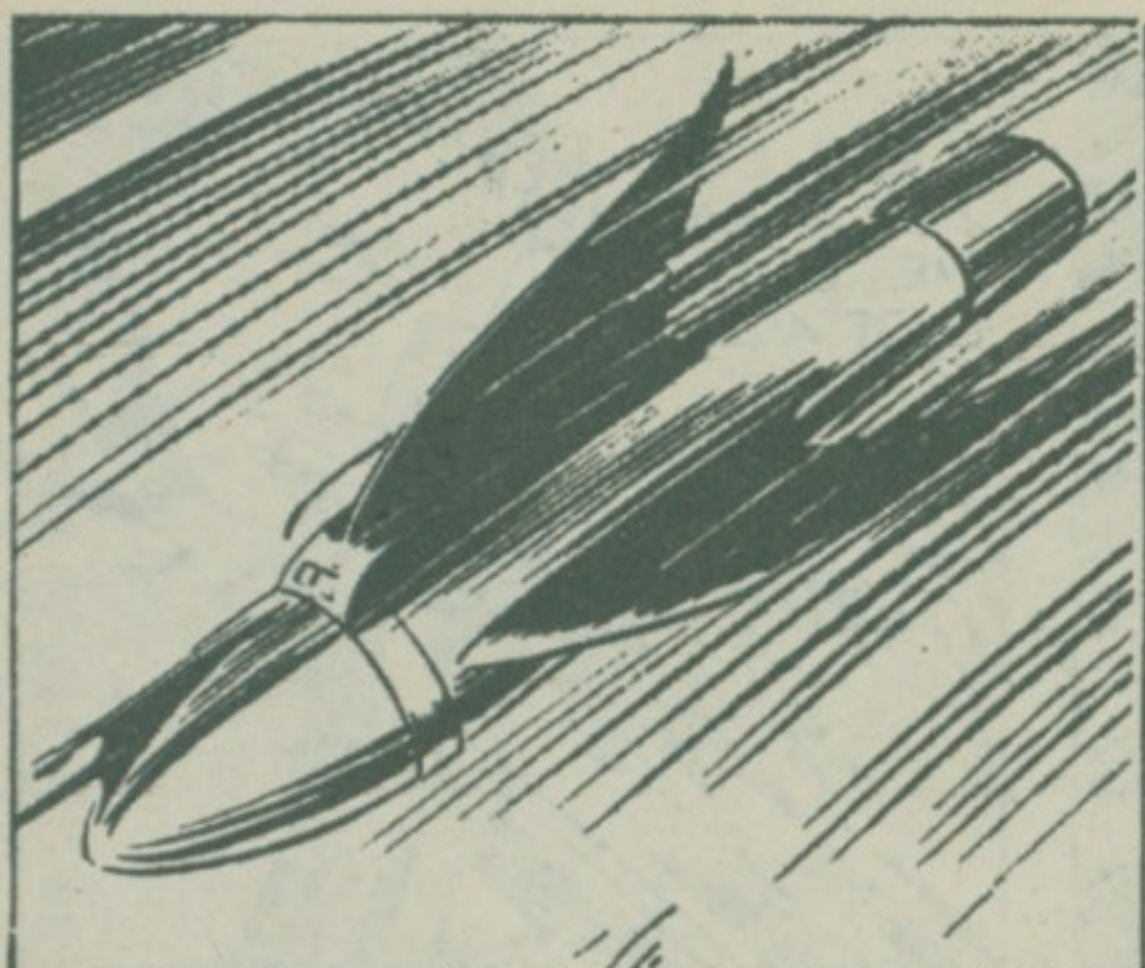
Тада се појавио
капетан Сунол...

Требао би
да те убијем, али
само зато да се
Флаш врати!

Флаш
је управо
покушавао
да се
спусти на
носач
ракета...

ПРИБЛИЖАВАО СЕ
МЕСТУ ЗА СЛЕТАЊЕ...

...КАДА СЕ
ИЗНЕНАДА
ПОЈАВИО
МОРНАР ДО-
НАЛ И ДАО
ЗНАК ФЛА-
ШУ ДА СЛЕ-
ТИ...

КО ЈЕ
УНИШТИО
ПИСТУ
ЗА
СЛЕТАЊЕ
?

МОГОР
НАМ ЈЕ
НАРЕДИО ДА
ТО УЧИНИМО!
ЗАИСТА
МИ ЈЕ ЖАО!

ПОСАДА СЕ ОД-
МАХ ДАЛА НА ПОСАО
ДА БИ ПОПРАВИЛА
ПИСТУ. ЗА ТО ВРЕМЕ
ФЛАШ ЈЕ КРУЖИО...

МАЛО КА-
СНИЈЕ СЕ И
СПУСТИО...

ЗАБОРАВИМО
СВА НЕПРИЈАТЕЉСТВА
И ПУНОМ БРЗИНОМ КА
СЛОБОДНОЈ
ЗЕМЉИ!

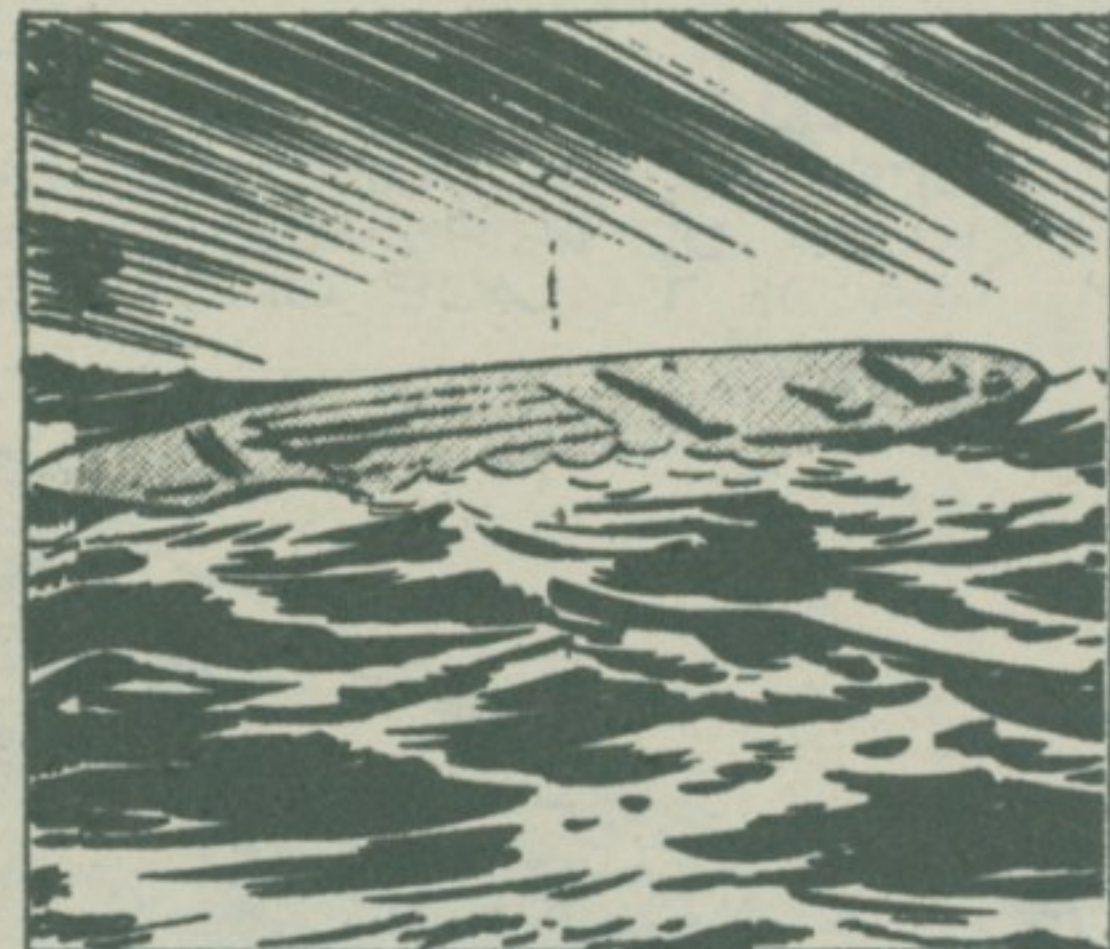

ДАМИ-
РАЛ МО-
ГОР ЈЕ
ХТЕО ДА
ТЕ УБИЈЕ!
ЕНО ГА У
МЕЛИЈИ!

КАПЕТАН СУНОЛ
ЖЕЛИ ДА ТЕ
ОБЕСИ! АЛИ, СУ-
ДИЊЕМО ТИ КАД
СТИГНЕМО У
СЛОБОДНУ
ЗЕМЉУ!

МИНГ
ЋЕ ПРВО ОБЕСИТИ
ТЕБЕ!

ФЛАШ ЈЕ ТАДА НАРЕ-
ДИО ДА ПРОМЕНЕ КУРС
И ЗАВАРАЈУ МИНГА...

ТАМО
ГДЕ САДА
ПРИСТАНЕМО
БИЋЕ НАША
СЛОБОДНА
ЗЕМЉА!

ФЛАШ И ДЕЈЛ
СУ ОНДА ОБИШЛИ
ПОВРЕЂЕНЕ...

ДЕЈЛ НИЈЕ МОГЛА
ДА САКРИЈЕ ЛЈУБОМОРУ
КАД ЈЕ ФЛАШ ПРИШАО
ЛЕПОЈ ЛИТИ...

ОХ,
ФЛАШЕ,
ДРАГО МИ ЈЕ
ДА СИ
ДОШАО
ДА МЕ
ОБИЋЕШ!

ДЕЖИ
ЖЕЛИ ДА
ОДВЕДЕ
ФЛАША ОД
ЛИТЕ И ПО-
ЗИВА ГА НА
ПАЛУБУ...

УБРЗО
СУ УГЛЕДАЛИ
КОПНО ПРЕД
СОБОМ...

НАДАМ СЕ
ДА ЋЕМО ОВДЕ НАКН
МИР И СЛОБОДУ!

АЛИ ИСПРЕД
ЊИХ СУ СЕ ПРУ-
ЖАЛЕ САМО СТР-
МЕ СТЕНЕ...

ИДЕМ
ДА
ПРОНАЂЕМ
НЕКО МЕСТО
ЗА ПРИСТА-
ЈАЊЕ!

ФЛАШ СЕ
УКРЦАО
У РАКЕТУ...

ЈЕДВА ЈЕ
ПРОНАШАО
ЗАЛИВ...

ВРАТИО СЕ ПО БРОД И СПРОВЕО
ГА ИЗМЕЂУ СТР-
МИХ И ОПА-
СНИХ СТЕ-
НА...

ПРВИ СТАНОВНИЦИ
СЛОБОДНЕ ЗЕМЉЕ ВЕЋ
СУ СЕ ИСКРЦАЛИ...

ЖЕЛИМ
ДА ОВДЕ ВЕЧНО
ВЛАДА МИР,
СРЕЋА И
ПРАВДА!

СКРИ-
ВЕНИ И-
ЗА СТЕНА,
ПОСМАТРА-
ЛИ СУ ИХ ДОМОРОЦИ...

ФЛАШ И ДЕБРА
СУ НАЈЗАД
ДОЖИВЕЛИ
ТРЕНУТАК
ОДМОРА...

АЛИ, ТРЕБАЛО
ЈЕ ОДМАХ ПОЧЕТИ
С ИЗГРАДЊОМ НО-
ВОГ ГРАДА...

ФЛАШ И ФИЕРО СУ
ПОШЛИ ДА ИСТРАЖЕ
НЕПОЗНА-
ТУ ЗЕМ-
ЉУ...

ПРИНЦЕЗА
АДОРА ПОСМА-
ТРАЛА ЈЕ
СТРАНЦЕ КАКО
ИСТРАЖУЈУ
ЊЕНУ ЗЕМЉУ...

ФЛАШ ЈЕ
УГЛЕДАО НЕ-
КУ ЖИВОТИ-
ЊУ...

...И ДОК СУ ОН И
ФИЕРО ЗАСТАЛИ
ДА ПРЕЗАЛОГА-
ЈЕ...

...ЈЕДАН
ДОМОРОДАЦ
ЈЕ ПОЛЕТЕО
ПРЕМА ЊИ-
МА, АЛИ ФИ-
ЕРО ГА ЈЕ
НА ВРЕМЕ
ПРИМЕТИО...

ПРИНЦЕЗА
АДОРА И ЊЕН
ПРАТИЛАЦ РЕ-
ГОН БРЗО ПО-
БЕГОШЕ...

БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ! НИЈЕ
ТРЕБАЛО ДА ГА УБИДЕШ! ЖЕ-
ЛЕО САМ ДА СЕ СПРИЈАТЕ-
ЉИМ С ДОМОРОЦИМА!

УБИЛИ СУ
ЈЕДНОГ ИЗ
НАШЕГ
ПЛЕМЕНА,
КРАЈУ!

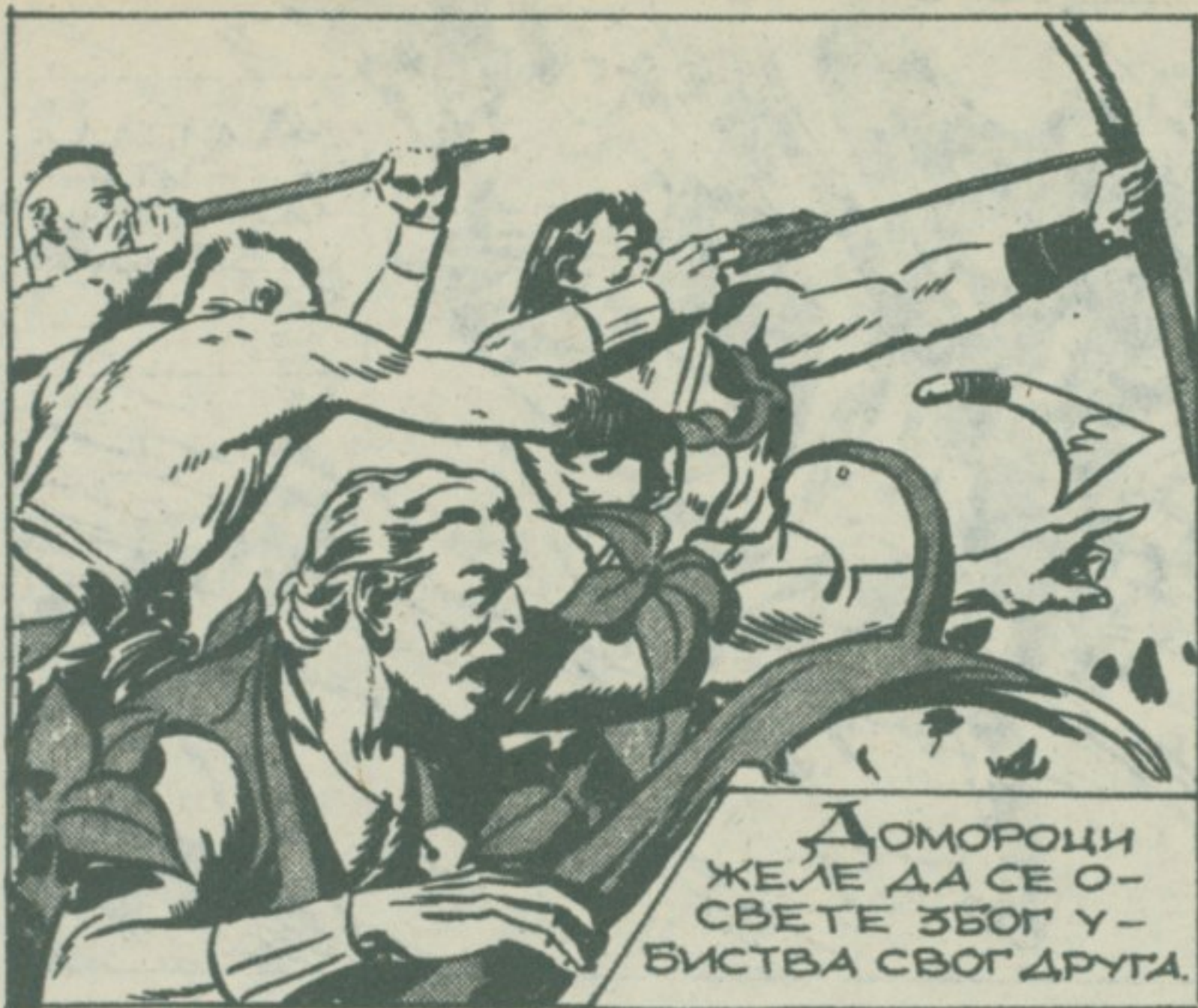
МОРАМО ИХ КАЗНИТИ!
ПОЗОВИТЕ
РАТНИКЕ

ОЧЕ,
НЕМОЈ ДА
ПЛАВОКОСОГ ЧОВЕКА!

УБРЗО СУ ФЛАШ И ФИЕРО БИЛИ
ОПКОЉЕНИ...

ЖЕЛИМО
ДА БУДЕМО
ПРИЈАТЕЉИ
С ВАМА!

ДОМОРОЦИ
ЖЕЛЕ ДА СЕ О-
СВЕТЕ ЗБОГ У-
БИСТВА СВОГ ДРУГА.

ЈЕДАН БУМЕРАНГ
ЗАУСТАВИО СЕ НА
ФИЕРУ...

Copy 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

... ОТРОВНА СТРЕ-
ЛА ПОГОДИЛА ЈЕ ФЛА-
ША...

СТАНИ,
РЕГОНЕ,
СУДИКЕ ИМ
ПЛЕМЕ
ЗБОГ
УБИСТВА

А ДОРА ЈЕ ИЗЛОЖИ-
ЛА СВОЈ ЖИВОТ ОПАСНО-
СТИ ДА БИ ИСИСЛА О-
ТРОВ ИЗ ФЛАШОВЕ РА-
НЕ...

КАДА СУ СЕ ФЛАШ И ФИ-
ЕРО ОСВЕСТИЛИ БИЛИ
СУ ВЕЗАНИ ЗА СТУБ,
ДОК ЈЕ ПЛЕМЕ ВЕКАЛО...

УПАЛИ СТЕ
У НАШУ ЗЕМЉУ
ДА БИСТЕ
УБИЈАЛИ!

НЕ!
ДОШЛИ СМО У МИРУ!
ВАШ РАТНИК
ЈЕ УБИЈЕН
У САМООДБРАНИ!

ПЛЕ-
МЕ ЈЕ
ТРЕБА-
ЛО ДА
ОДЛУЧИ О СУДБИНИ ЗАРОБЉЕНИКА.
СВИ, СЕМ ДОРЕ, ГЛАСАЛИ СУ ДА
СЕ СПАЛЕ...

ОВОГ ПУТА
ФЛАШ НИЈЕ
ВИДЕО НИ-
КАКАВ ИЗЛАЗ...

ЈА САМ КРИВ!
МОЖЕШ ЛИ
ДА МИ ОПРОСТИШ,
ФЛАШЕ?

СВИ МИ ПРАВИМО
ГРЕШКЕ, ФИЕРО! САМО, ТИ
И ЈА ВИШЕ НЕЋЕМО
НАПРАВИТИ НИЈЕДНУ!

Copy 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

РЕГОН ЈЕ ВЕЋ
ПРИШАО С БРА-
ТОМ...

...АЛИ, ТАДА
ЈЕ ПРИТР-
ЧАЛА ПРИН-
ЦЕЗА АДОР-
РА...

НЕ!
НЕКЕТЕ ГА
СПАЛИТИ!

ДЕВОЈКА
ЈЕ ПОЉУБИЛА
ФЛАША И ПО ЊИ-
ХОВОМ ЗАКОНУ
ОН ЈЕ САДА ЊЕН
ВЕРЕНИК...

БРЗО,
АДОР,
ОСЛОБОДИ
И МОГ
ПРИЈАТЕЉА!

МОЈ
ПОЉУВАЦ
ЗНАЧИ
ДА ЖЕЛИМ
ДА СЕ
УДАМ ЗА ТЕБЕ,
А ЈА ТИ
ЈОШ НЕ ЗНАМ
ЊИ ИМЕ!

ФЛАШ НЕ МОЖЕ
ДА ЈОЈ КАЖЕ ПРЕД
СВИМА ДА ОН ВЕЋ
ИМА ДЕВОЈКУ...

СВИ СЕ ВЕСЕЛЕ
СЕМ РЕГОНА КОЈИ
ЈЕ ВОЛЕО АДОРУ И
САДА ЈЕ ИЗГУБИО...

ЗА ТО ВРЕМЕ ДЕЈА ЈЕ
ЗАБРИНУТА ШТО НЕМА
ФЛАША И МОЛИ ЗАРКОВА
ДА ПОБУ ДА ГА ТРАЖЕ...

ОНА И НЕ СЛУ-
ТИ У КАКВОЈ ОПА-
СНОСТИ ЈЕ ФЛАШ...

ФИЕРОЖЕЛИМ ДА
БУДЕМ У ПРИЈАТЕЉ-
СТВУ С ОВИМ ЛУДИ-
МА, АЛИ НЕ МОГУ ДА
СЕ ОЖЕНИМ АДРОМ!

ФЛАШЕ,
ОТЕО СИ
МИ ДЕВОЈ-
КУ! ИЗАЗИ-
ВАМ ТЕ НА
ДВОБОЈ!

НАСТАВАК У
СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ

СРЕБРНИ МОСКИТО

НАЈБОЉИ ПИЛОТ ЕСКАДРИЛЕ БИО ЈЕ ПОРУЧНИК ДЕЈВ САМСОН. С ЊИМ ЈЕ ЛЕТЕО И НАВИГАТОР АЛФ МИЛИГЕН, МЛАДИК КОГА НИКО НИКАДА НИЈЕ ВИДЕО ДА СЕ СМЕЈЕ. ЊИХ ДВОЈИЦА СУ СЕ ВЕОМА СЛАГАЛИ И ВЕРОВАЛИ У СПОСОБНОСТИ ЈЕДАН ДРУГОГ...

ГОДИНЕ 1942. ДЕВЕТ „МОСКИТОСА“ НАПУСТИЛО ЈЕ БАЗУ У СЕВЕРНОЈ ШКОТСКОЈ...

ЈОШ МАЛО НИЖЕ И НАЈИ ГЕМО СЕ У МОРУ!

ЊИХОВ ЦИЉ ЈЕ БИО НЕМАЧКА КРСТАРИЦА „ГРОМ“...

КРСТАРИЦА ЈЕ БИЛА СМЕШТЕНА У ЈЕДНОМ ФЈОРДУ, НЕДАЛЕКО ОД БАЗЕ „МОСКИТОСА“...

ЗОВЕ ПЛАВИ ВОЂА! СЛЕДИТЕ МЕ!

АЛИ НЕМАЧКИ ОСМАТРАЧИ СУ ИХ УГЛЕДАЛИ НА ВРЕМЕ...

ПАЖЊА! ЕНГЛЕСКИ БОМБАРДЕРИ!

ЕНГЛЕЗИ НИСУ УСПЕЛИ ДА ИХ ИЗНЕНАДЕ...

ДО БАВОЛА!

ЗА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ НЕМАЧКА ПРОТИВ-АВИОНСКА ПАЛБА СА ОБАЛЕ СТУПИЛА ЈЕ У ДЕЈСТВО...

ЛОШЕ НАМ СЕ ПИШЕ, ДЕЈВ!

НЕ БРИНИ, АЛФ! НАШ СРЕБРНИ „МОСКИТО“ КЕ НАС ИЗВУКИ!

ДЕЈВОВ АВИОН БИО ЈЕ НАЈБРЖИ У ЕСКАДРИЛИ...

ПУЦЊИ СУ ОДЈЕКИВАЛИ И СА САМЕ КРСТАРИЦЕ...

СКРЕНИ УДЕСНО!

СРЕБРНИ „МОСКИТО“ СЕ НАШАО ИЗНАД ЦИЉА...

СА КРСТАРИЦЕ СУ ОТВОРИЛИ ВАТРУ

ДЕЈВ ЈЕ МОРАО
ДА СЕ УДАЛИ ИЗ ТОГ
ПАКЛА...

КАКО
СУ НАС
САМО
СПАЗИ-
ЛИ!

„МОСКИТО“ СЕ УБРЗО НА-
ШАО ВАН ДОМАЏАЈА ПРО-
ТИВАВИОНСКИХ ТОПОВА...

ОВОМЕ
СЕ НИСАМ
НАДАО!

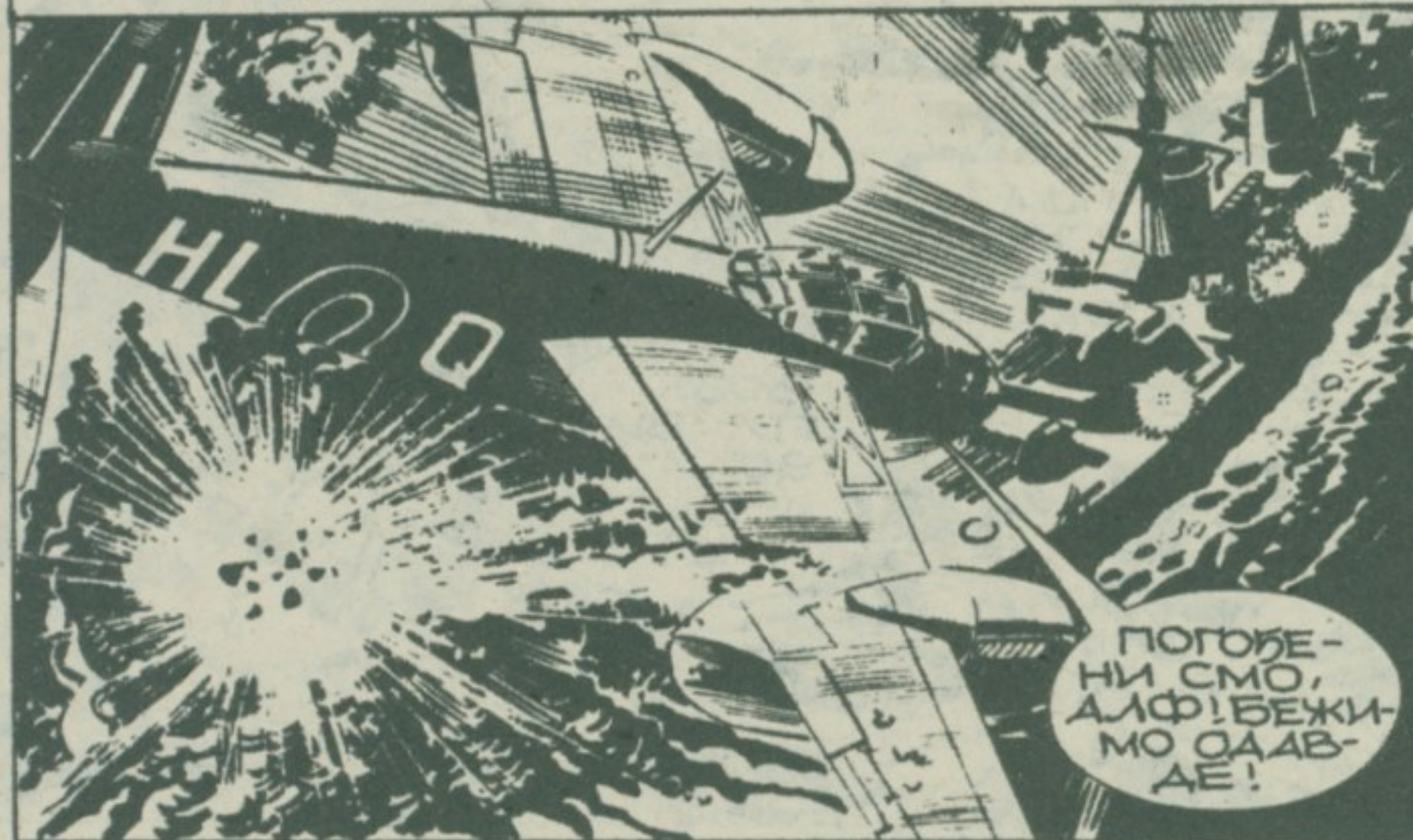
А Онда СЕ ДЕЈВОВ АВИОН ОПЕТ
ОБРУШИО НА „ГРОМА“...

ЈЕСИ
ЛИ СПРЕ-
МАН, АЛФ?
ОВО ЈЕ ПО-
СЛЕДЊА
ПРИЛИКА!

СПРЕ-
МАН САМ,
КАПЕТА-
НЕ!

Једна ГРАНАТА СА КРСТАРИ-
ЦЕ ЕКСПЛОДИРАЛА ЈЕ КОД ДЕСНОГ
КРИЛА...

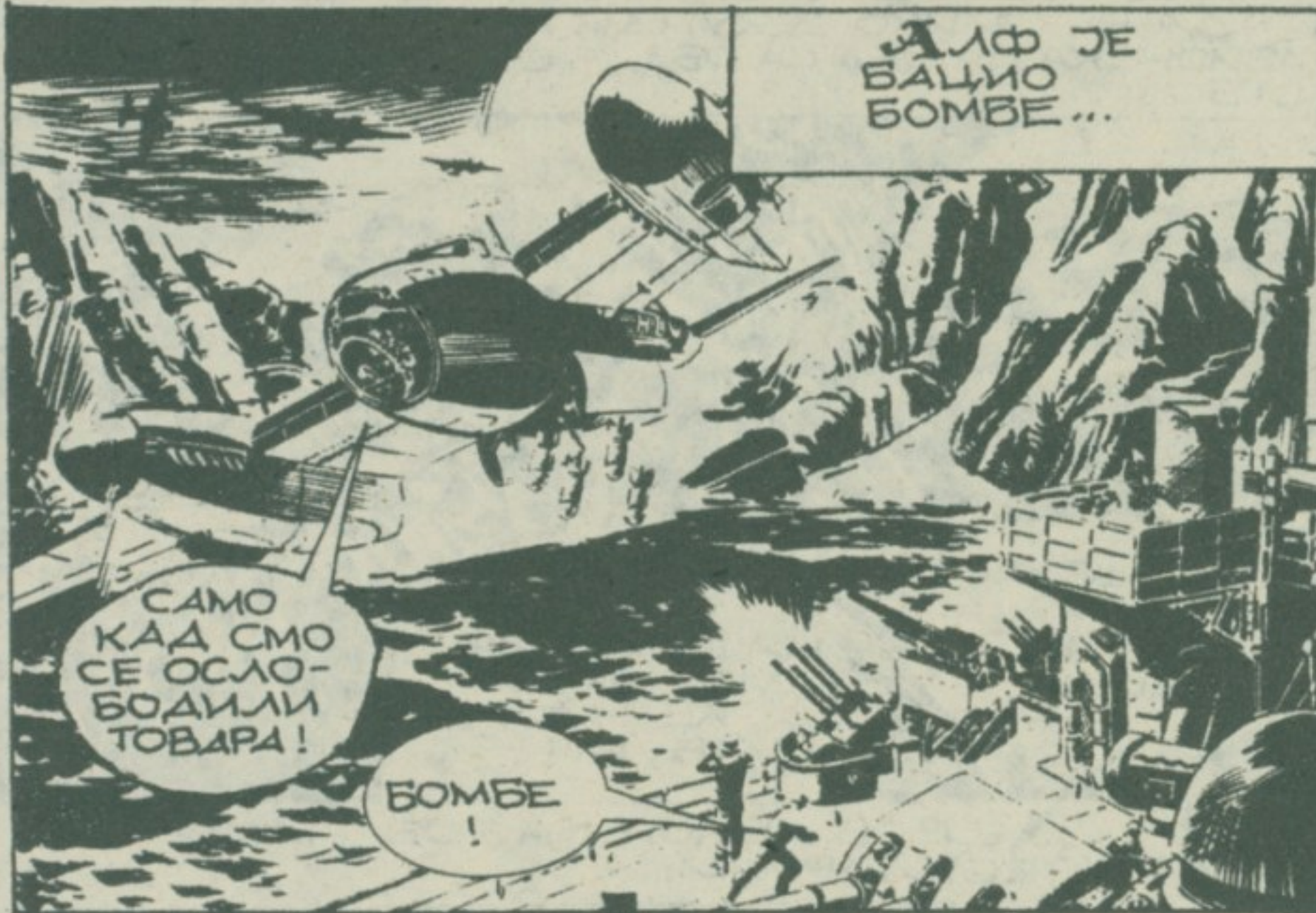
ПОГОБЕ-
НИ СМО,
АЛФ! БЕЖИ-
МО ОДАВ-
ДЕ!

И ДОК ЈЕ ДЕЈВ НАСТОЈАО ДА
ДРЖИ КОНТРОЛУ НАД АВИОНОМ...

КАПЕТАНЕ,
ПОКУШАЈУ
ДА СЕ
ОСЛОБОДИМ
ТОВАРА!

АЛФ ЈЕ
БАЦИО
БОМБЕ...

САМО
КАД СМО
СЕ ОСЛО-
БОДИЛИ
ТОВАРА!

БОМБЕ!

СРЕБРНИ „МОСКИТО“ ЈЕ
СВЕ ВИШЕ ПРОПАДАО...

НАДАМ
СЕ ДА ЈЕ
БАР ЈЕДНА
БОМБА ПО-
ГОДИЛА
ЦИЛ!

КАД БИ
САМО ОВА
НАША ПТИЧИ-
ЦА ЛЕТЕЛА
ЈОШ ДВА МИ-
НУТА!

ДЕЈВ ЈЕ
ПОКУШАО ДА
ЈОШ МАЛО ПО-
ДИГНЕ СВОГ
„МОСКИТА“...

НЕ БИХ
ВОЛЕО ДА
ЗАВРШИМО У
МОРУ ПО ОВОМ
ВРЕМЕНУ!

А ЈА НИСАМ
РАСПОЛОЖЕН
НИ ДА СЕ НА-
ЂЕМ МЕЂУ НЕМ-
ЦИМА!

ТАДА СУ У-
ГЛЕДАЛИ КОПНО.
ПОРУЧИНИК ЈЕ ГР-
ЧЕВИТО НАСТОЈАО
ДА УПРАВЉА А-
ВИОНОМ...

ДРЖИ
СЕ,
АЛФ!

СРЕБРНИ „МОСКИТО“ СЕ СРУШИО УЗ ТРЕ-
САК. НА СРЕЋУ, ОБАЛА ЈЕ БИЛА ПЕСКОВИТА...

АЛФ ЈЕ ПОВРЕДИО ГЛАВУ И ОНЕСВЕСТИО СЕ.
ДЕЈВ ГА ЈЕ НА ВРЕМЕ ИЗВУКАО ИЗ АВИОНА
КОЈЕГ ЈЕ ВЕК ЗАХВАТИО ПЛАМЕН...

ДЕЈВ ЈЕ СКЛОНИО
СВОГ ДРУГА У НЕКО
ЖБУЊЕ...

НЕКОЛИКО МИНУТА КА-
СНИЈЕ, АЛФ ЈЕ ДОШАО К
СЕБИ...

НАВИГАТОР НИЈЕ МОГАО ДА СТОЈИ НА НОГАМА,
ПА ЈЕ ДЕЈВ МОРАО ДА ГА ПРИДРЖАВА...

ДОК СУ СЕ ТАКО ВУКЛИ ДУЖ ОБАЛЕ,
ДЕЈВ СЕ ПРИСЕКАО ПРОШЛИХ ДАНА...

ДЕЈВ, АЛФ И СРЕБРНИ „МОСКИТО“
ЧИНИЛИ СУ СКЛАДАН ТИМ. И НЕМЦИ СУ ТО
ВЕК ВИШЕ ПУТА ОСЕТИЛИ...

ЊИХ ДВОЈИЦА СУ
УНИШТИЛИ НЕМАЧКУ
ФАБРИКУ АВИОНА
НА СЕВЕРУ ФРАН-
ЦУСКЕ...

СРЕБРНИ „МОСКИТО“
ИХ, СВЕ ДОСАД, НИ-
ЈЕ ИЗНЕВЕРИО...

АЛИ, САДА ЈЕ, КАО БЕЗ-
ВРЕДНА ГВОЖЂУРИЈА
ОСТАО ДА ЛЕЖИ НА НЕ-
ПРИЈАТЕЉСКОЈ ОБАЛИ...

КАМЕНИТ ПУТ ОДВЕО ИХ ЈЕ ДО ВРХА БРДА...

ЕНО „ГРОМА“! ДО ЂАВОЛА! НИСМО ГА ПОГОДИЛИ!

ОБЛАЦИ ДИМА КОЈИ СУ СЕ ДИЗАЛИ ИЗ ЛУКЕ ЗНАЧИЛИ СУ ДА ЊИХОВ НАПАД НИЈЕ БИО УЗДЛУЖАН...

ТАДА СЕ ДЕЈВ ЗАКЛЕО...

КАД-ТАД ПОТОПИЉУТУ КРСТАРИЦУ!

ДЕЈВ ЈЕ КРЕНУО ДАЉЕ. АЛФ, ЈОШ ОШАМУКЕН, ИШАО ЈЕ ЗА ЊИМ...

ЧИТАВ ДАН ПРОВЕЛИ СУ У ЈЕДНОЈ ПЕКИНИ...

МОРАМО ДА СЕ ДОКОПАМО НЕКОГ ЧАМЦА! САМО ТАКО МОЖЕМО НАТРАГ У ЕНГЛЕСКУ!

КАД ЈЕ ПАЛА НОЋ, КРЕНУЛИ СУ У ПОТРАГУ ЗА ЧАМЦЕМ...

МИСЛИШ ЛИ ДА НЕМЦИ ДРЖЕ ОВО ОСТРВО?

УСКОРО КЕМО ТО САЗНАТИ!

УБРЗО СУ УГЛЕДАЛИ ЛУКУ...

ИМА ПУНО ЧАМЦА!

БОДИМ СЕ ДА ИМА ПУНО И НЕМАЧКИХ СТРАЖАРА!

ИШЛИ СУ ДОБРО УТАВАНИМ ПУТЕМ...

КУДА ЛИ ВОДИ ОВА СТАЗА?

ВЕРОВАТНО ПРАВО НЕМЦИМА У РУКЕ!

АЛФ ЈЕ ГУБИО НАДУ, АЛИ ДЕЈВ СЕ НИЈЕ ПРЕДАВАО...

УСПЕЛИ СУ ДА СТИГНУ ДО ПРВИХ КУКА И НИКОГ ЈОШ НИСУ СРЕЛИ...

ЈОШ САМО МАЛО!

САД ТРЕБА ДА СЕ ЧУВАМО!

НАСТАВИЛИ СУ ДАЉЕ, А ОНДА ЈЕ ДЕЈВ ПРИМЕТИО ДА ГА АЛФ НЕ СЛЕДИ...

ГАДЕ ЈЕ, ДО ЂАВОЛА! НИЈЕ МУ СЕ ВАЈДА НЕШТО ДОГОДИЛО!

ИЗНЕНАДА ЈЕ ЧУО КОРАКЕ И ОБЛИО ГА ЈЕ ХЛАДАН ЗНОЈ: НА НЕКОЛИКО МЕТАРА ОД ЊЕГА БИО ЈЕ НЕМАЧКИ СТРАЖАР...

САМО ШТО СЕ НИЈЕ ОКРЕНУО!

Ускоро су се удаљили
из луке...

ИЗБИКИ КЕМО
ОДАВДЕ
ТЕК КАД
СЕ НАЂЕМО
НА ПУЧИНИ

ЧАС КАСНИЈЕ ДЕЈВ ЈЕ ОДЛУЧИО
ДА КРЕНЕ У ИЗВИЂАЊЕ...

ЕНО
ПОСАДЕ

ТАДА ЈЕ ОДЈЕКНУЛА ПИШТАЉКА И МОР-
НАРИ СЕ ОКУПИШЕ НА ПАЛУБИ...

НЕ ЛИЧЕ МИ
НА МОРНАРЕ
ТРГОВАЧКОГ
БРОДА!

ОФИЦИР ЈЕ ПРОГОВОРИО И ДЕЈВ
ЈЕ ПРЕБЛЕДЕО. БИЛИ СУ ТО НЕМ-
ЦИ...

МОРНАРИ ТРЕКЕГ
РАЗХА, ИМАМО НАРЕЂЕ-
ЊЕ ДА НАПАДНЕМО
СВАКИ НЕПРИЈАТЕЉ-
СКИ БРОД НА КОЈИ
НАИЂЕМО!

ДЕЈВ ЈЕ УПЛАШЕ-
НО ГЛЕДАО У АЛФА...

У ГАДАН
СОС СМО
СЕ
УВАЛИЛИ

НЕМАЧКИ МОР-
НАРИ СУ РАЗДРА-
ГАНО ПРИХВАТИ-
ЛИ НАРЕЂЕЊЕ...

КАДА СЕ СЛЕДЕКИ ПУТ ОГЛАСИО
ЗВИЈДУК ПИШТАЉКЕ ИЗ ПОТПАЛУБЛА
СЕ ПОМОЛИШЕ ТОПОВИ...

АЛФ,
ВИДИШ ЛИ
ТИ ОВО
?

НЕМАЧКИ РАТНИ БРОД КРИО СЕ ПОД
ШВЕДСКОМ ЗАСТАВОМ...

ДОК ЈЕ ПОСАДА БИЛА ЗАУЗЕТА
ОКО ТОПОВА, ДЕЈВ ЈЕ ПОШАО ДА ПО-
ТРАЖИ НЕШТО ЗА ЈЕЛО...

ОВА САЛАМА
КЕ НАМ БИТИ
ДОВОЉНА ЗА
ДВА ДАНА

АЛФ СЕ СНАБ-
ДЕО ТОПЛИМ ПО-
КРИВАЧИМА...

САМО
ДА МЕ НИ-
КО НЕ ВИДИ

А У МАЛОЈ ПРОСТОРИЈИ
НА ПАЛУБИ...

У ЊИХОВОМ СКЛО-
НИШТУ СЕ ТАДА ПО-
ЈАВИО ЈЕДАН НЕ-
МАЦ...

АКНУЛО ИМ ЈЕ
КАД СЕ МОРНАР У-
ДЛАЖИО...

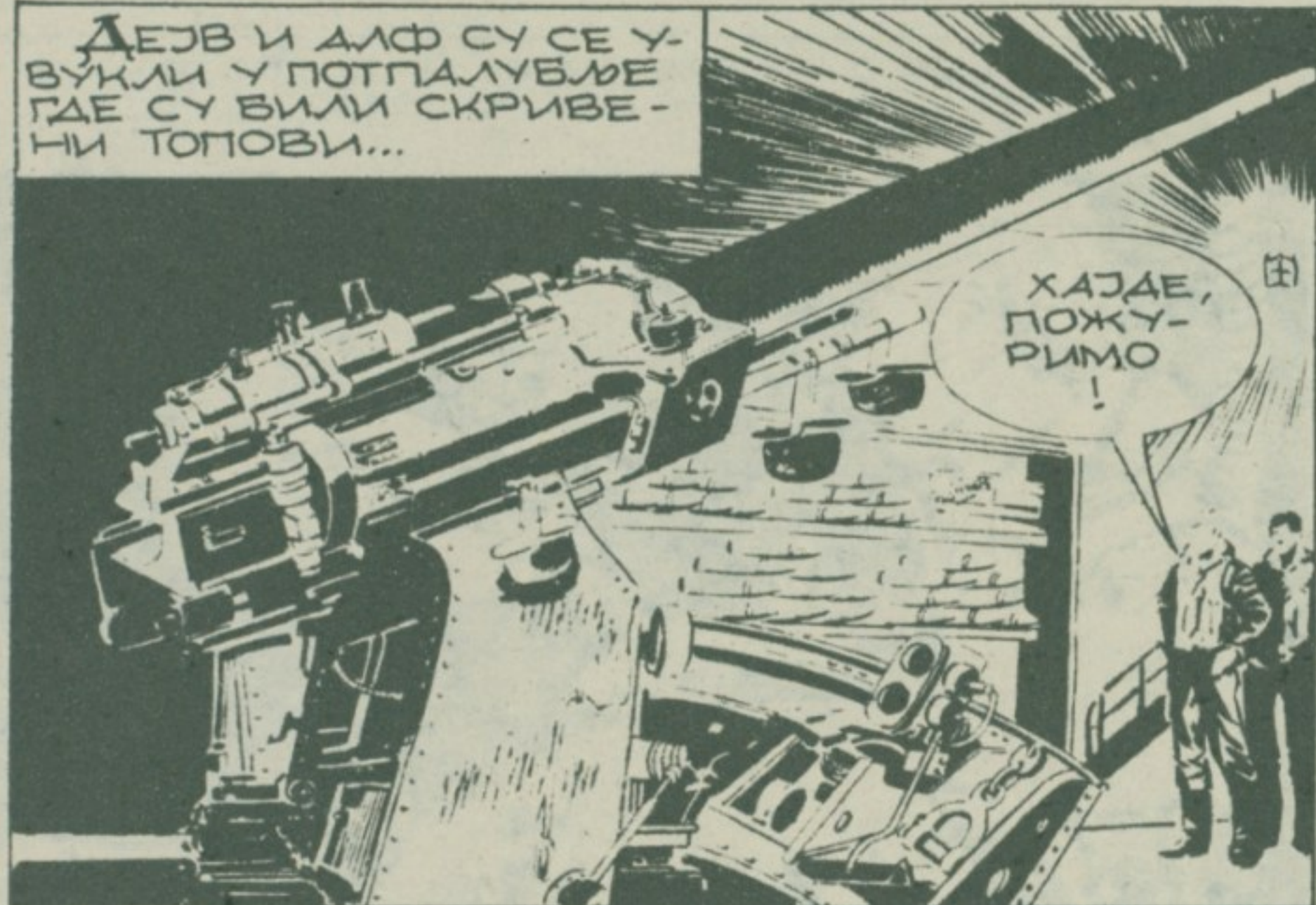
НА ПАЛУБИ ЈЕ ВЛАДАЛА ТИШИНА...

Немачки официри налазили су
се на командном мосту...

ДЕЈВ И АЛФ СУ СЕ У-
ВУКЛИ У ПОТПАЛУБЈЕ
ГДЕ СУ БИЛИ СКРИВЕ-
НИ ТОПОВИ...

Алфу је био потребан минут да
поквари топ...

Брзо су обавили посао и када су
кренули наоко у склониште налете-
ли су на проблема...

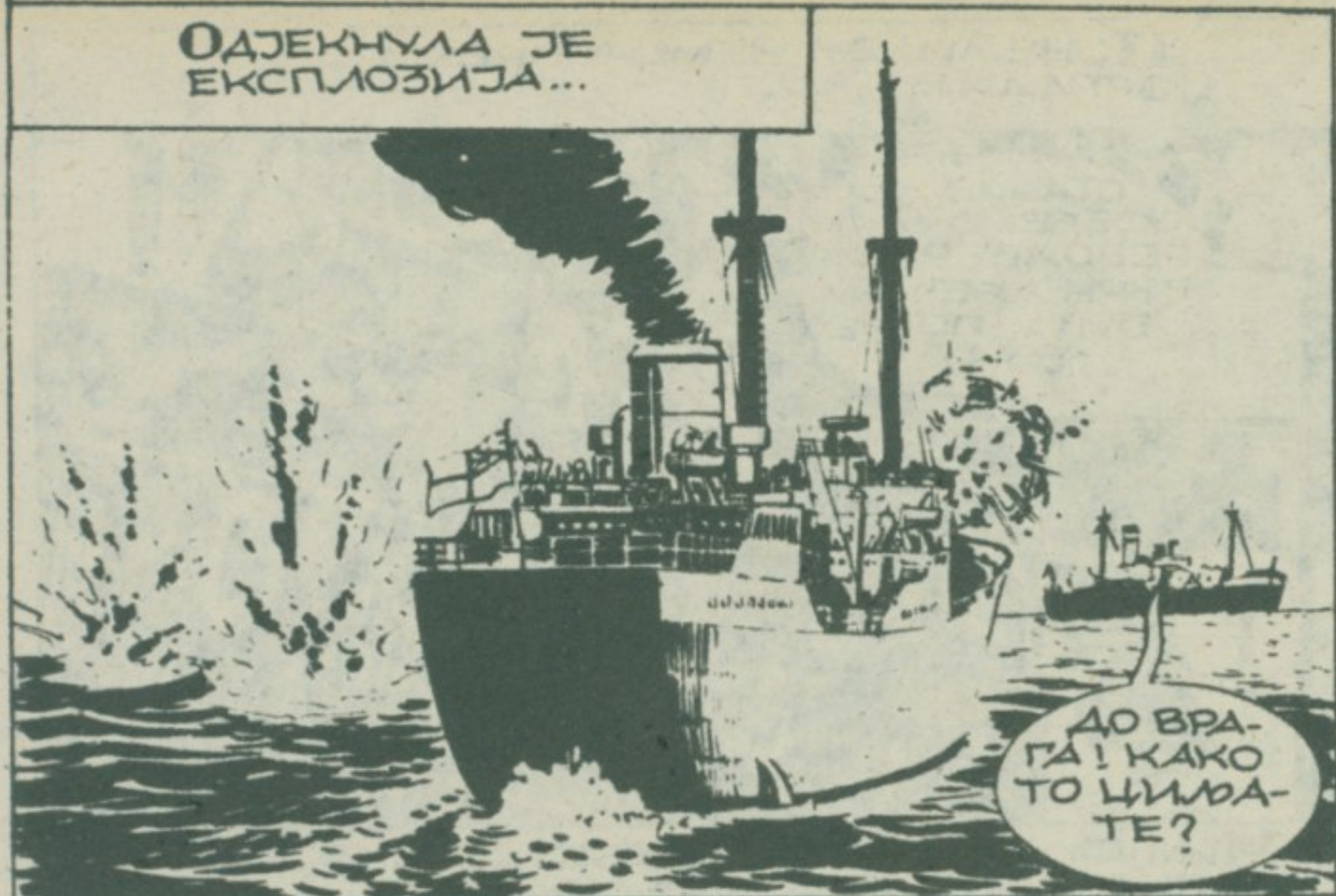

Немац није успео
да изговори питање
до краја...

ОДЈЕКНУЛА ЈЕ
ЕКСПЛОЗИЈА...

ДО ВРА-
ГА! КАКО
ТО ЦИРА-
ТЕ?

ТЕК САДА СУ БРИТАНЦИ
СХВАТИЛИ ПРЕВАРУ...

ПА, ТО СУ
НЕМЦИ!
ЗАУЗМИТЕ
СВОЈА МЕСТА

ИАКО ЈЕ ОВО БИО ТРГОВАЧКИ БРОД НА ЊЕМУ СУ СЕ
НАЛАЗИЛИ ТОПОВИ И ПОСАДА
ЈЕ ИМАЛА ВОЗНИЧКО ИСКУ-
СТВО...

ЗАР
ТИ НЕМЦИ
НЕ УМЕЈУ
ДА ГИБАЈУ
ПРАВО?

И НЕМЦИ СУ СЕ НАШЛИ У
ЧУДУ...

ЈЕСУ ЛИ
ТОПОВИ
ИСПРАВНИ
?

ДА, ЛИЧНО
САМ ИХ ПО-
ГЛЕДАО СИ-
НОК И ЈУ-
ТРОС!

БРИТАНСКА ПОСАДА
ЈЕ ОДМАХ КРЕНУЛА
ДА СЕ БРАНИ...

ЕВО
ВАМ,
НЕМ-
ЦИ!

УМАЛО ДЕЈВОВО И
АЛФОВО СКЛОНИШТЕ
НИЈЕ БИЛО ПОГОЂЕНО...

НАШИ СУ
БАШ ДОБРО
ПРИПУЦА-
ЛИ!

ЈОШ БИ-
СМО МО-
ГЛИ И ДА
СТРАДАМО

СЛЕДЕКИ ХИТАЦ СА ТАНКЕРА ПОГОДИО
ЈЕ КРМУ...

СТО
МУ
МУКА!

НЕМЦИ СУ ИЗГУБИ-
ЛИ КОНТРОЛУ НАД БРО-
ДОМ...

САД
МОЖЕМО
ДА ИХ
ЗБРИШЕМО

АЛИ БРИТАНСКИ
КАПЕТАН ЈЕ НАРЕ-
ДИО ДА КРЕНУ ДАЉЕ.

ПУНОМ
БРЗИНОМ
НАПРЕД!

ЗАР БАШ
САД КАД
СМО БИЛИ
НА ПРАГУ
ПОБЕДЕ?

КАДА СЕ ТАНКЕР
УДАВИО...

АЛФ, У-
СПЕЛИ СМО!
НЕМЦИ ЋЕ САД
МОРАТИ ДА
ПРИСТАНУ ДА
БИ ПОПРАВИ-
ЛИ КРМУ

И
МИ ЋЕМО
СЕ НАЈЗАД
ИСКРЉАТИ

НЕМАЧКИ МОРНАРИ СУ
ЈЕДВА УСПЕВАЛИ ДА УПРА-
ВЉАЈУ БРОДОМ...

СКРЕНИ-
ТЕ УДЕСНО

УХ!
НЕ МОГУ
ВИШЕ!

НЕМЦИ СУ СВЕ ВИШЕ БИЛИ ЗАОКУПЉЕ-
НИ БРОДОМ. ДЕЈВ И АЛФ СУ СЕ СЛОБО-
ДНО КРЕТАЛИ...

ОДАКЛЕ ТИ
ТАЈ ШАМПА-
ЊАЦ?

ПОКЛОН
ОД
КАПЕТАНА!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ НЕМАЧКИ БРОД
ЈЕ УПЛОВИО У НЕМАЧКУ БАЗУ У НОР-
ВЕШКОЈ...

УСПО-
РИТЕ!

ТУ ЈЕ ВЕК БИЛО УКОТВРЕ-
НО НЕКОЛИКО НЕМАЧКИХ КР-
СТАРИЦА...

МОЖЕ ЛИ
УОПШТЕ ДА
СЕ ПОПРАВИ
ТА КРМА?

НА-
ДАЈМО
СЕ!

НЕМЦИ СУ СЕ ЧАМЦИМА
ПРЕБАЦИЛИ ДО ОВАЛЕ...

ПАЖЉИ-
ВО С РАЊЕ-
НИМА!

КАД ЈЕ ПАЛА НОЋ, ДЕЈВ И
АЛФ СУ НАПУСТИЛИ СВОЈЕ СКЛО-
НИШТЕ...

ШТА ЋЕМО
САД? ДА ПЛИ-
ВАМО ДО ОБА-
ЛЕ! СМРЗНУ-
ЋЕМО СЕ!

НИЈЕ
ПОТРЕБНО!
ЕВО ЧАМ-
ЦА!

АЛИ, ТЕК ШТО СУ
ЗАКОРАЧИЛИ...

СТОЈ!

МИСЛИО
САМ ДА
ИМАМО
СРЕКЕ!

ДЕЈВ ЈЕ БРЗО РЕДГОВАО...

АЛФ ЈЕ ВЕК УПАЛИО МОТОР...

ИЗНЕНАДА ИХ ЈЕ ОБАСЈАО РЕФЛЕКТОР...

ДЕЈВ И АЛФ НИСУ ИМАЛИ СРЕКЕ. ПРИМЕТИО ИХ ЈЕ ПАТРОЛНИ ЧАМАЦ КОЈИ СЕ НАЛАЗИО У БЛИЗИНИ...

АЛФ ЈЕ ОЧАЈНИЧКИ ПОКУШАВАО ДА ПОБЕГНЕ...

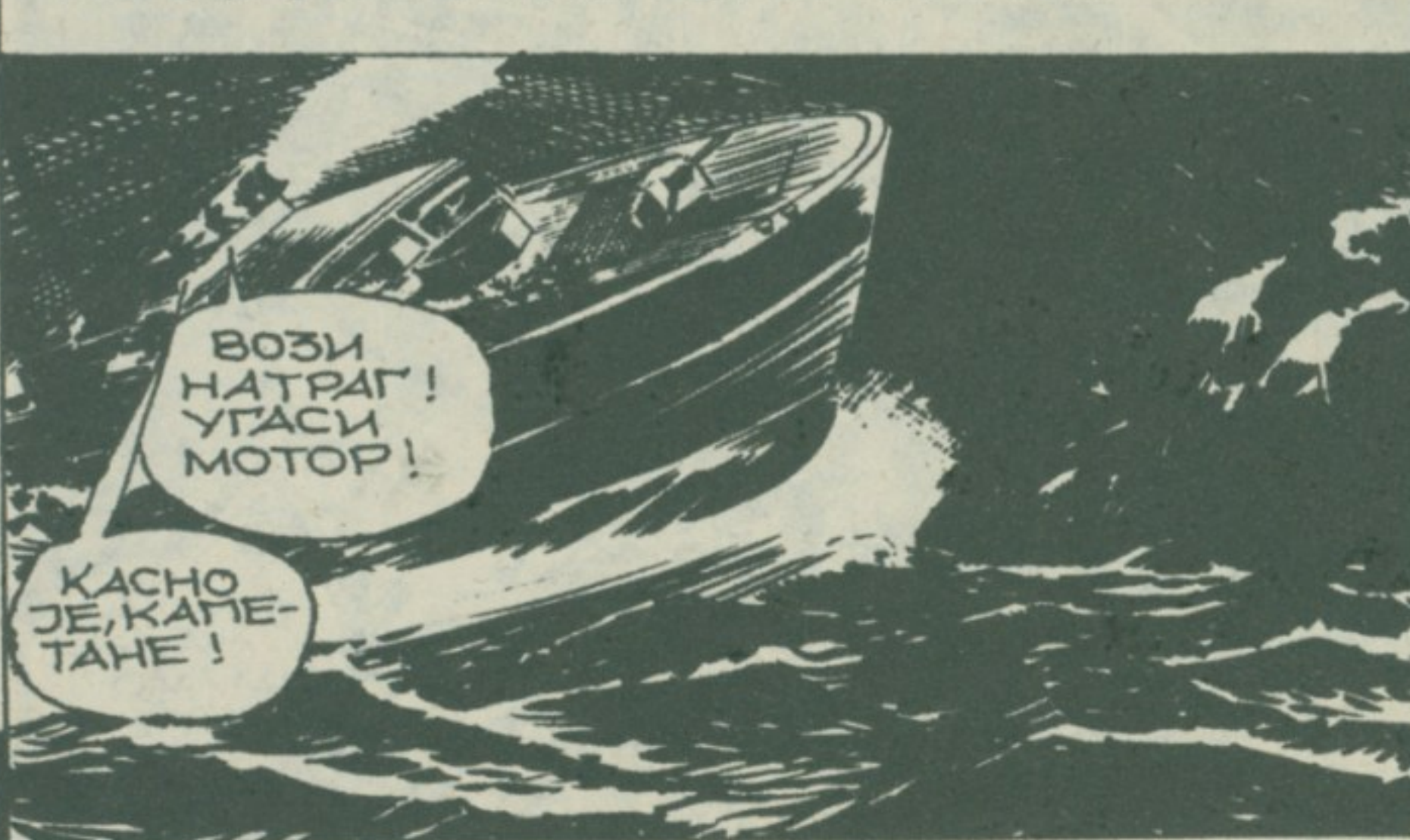
ПАТРОЛНИ ЧАМАЦ ИМ ЈЕ БИО СВЕ БЛИЖЕ...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОБА ЧАМЦА СУ ПРОЛАЗИЛА КРОЗ ПРОТИВТОРПЕДНУ МРЕЖУ...

ДЕЈВ И АЛФ СУ СЕ СРЕКНО ИЗВУКЛИ, АЛИ НЕ ПАТРОЛНИ ЧАМАЦ...

КРМА И ЕЛИСА НА НЕМАЧКОМ ЧАМЦУ СУ ПОЛОМЉЕНЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ДЕЈВ И АЛФ СУ ПРИСТАЛИ ...

НЕМЦИ СУ НА НЕШТО НАЛЕТЕЛИ! ТО НАМ ЈЕ СПАСЛО КОЖУ!

НЕКЕ ОНИ ТАКО ЛАКО ОДУСТАТИ ОД ТРАГАЊА!

ПЕЛИ СУ СЕ СТРМОМ СТАЗОМ ...

НЕМОГУЋЕ! ПА ТО ЈЕ „ГРОМ“!

ХЕЈ, КАКАВ ЈЕ ОНО БРОД?

ДЕЈВ ЗАШКРГУТА ЗУБИМА ...

ПРОКЛЕТА КРСТАРИЦА, УНИШТИЛА НАМ ЈЕ „МОСКИТА“!

НАСТАВИЛИ СУ ДА ПЕШАЧЕ ПРЕМА УНУТРАШЊОСТИ ЗЕМЉЕ ...

НАЛАЗИМО СЕ У НОРВЕШКОЈ!

ЧИТАВУ НОЋ СУ ХОДАЛИ, А У ЗОРУ СУ НАЛЕТЕЛИ НА НЕКУ КУКУ ...

ОНО ЈЕ ВЕРОВАТНО ГАЗДА! АКО НЕШТО ПОКУША, ПУЦАЋУ!

АЛИ, НОРВЕЖАНИН СЕ ПРИЈАТЕЉСКИ ПОНАШАО ...

УБИТЕ, ПРИЈАТЕЉИ! ПОТРЕБНА ВАМ ЈЕ ХРАНА И ОДМОР!

ЦЕО ДАН СУ ПРЕСПАВАЛИ У ШТАЛИ. ИЗНЕНАДА, КАДА СЕ ВЕК СПУСТИО МРАК ...

КО ЈЕ ТО?

ЈА! ДОВЕО САМ ВАМ ПРИЈАТЕЉА!

ПРИДОШЛИЦА СЕ ЗВАО БЈОРН И, КАО И ЊИХОВ ГАЗДА, ПРИПАДАО ЈЕ ОТПОРУ ...

АВИОНСКА БАЗА СЕ НАЛАЗИ САМО ДВАДЕСЕТ КИЛОМЕТРА ОДАВДЕ! МОЖДА БИСТЕ МОГЛИ ДА УКРАДЕТЕ АВИОН!

ТО БИ БИЛО СЈАЈНО! ВОДИ НАС ТАМО!

СТИГЛИ СУ У БАЗУ ТЕК У ЗОРУ ...

АМ' СУ СТАРИ!

ИПАК МОГУ ДА ПОСЛУЖЕ!

ЗАХВАЛИЛИ СУ БЈОРНУ И РАСТАЛИ СЕ ОД ЊЕГА ...

ЛАКО СУ СЕ ПРОВУКЛИ КРОЗ
ОГРАДУ...

БРЗО СУ СЕ ОТРЕСЛИ
СТРАЖАРА...

ВИШЕ ИМ НИКО НИ-
ЈЕ СМЕТАО...

ДЕЈВ ЈЕ БИО СИГУ-
РАН ДА МОЖЕ ДА ПО-
КРЕНЕ ОВАЈ СТАРИ
АВИОН...

МОТОРИ ЗАБРУ-
ЈАШЕ И РАЗБУДИШЕ
ЧИТАВУ БАЗУ...

ЗА РАЗЛИКУ ОД СРЕБРНОГ "МОСКИТА",
ОВАЈ АВИОН СЕ СПОРО И ТРОМО КРЕ-
ТАО...

ОКО ДЕЈВА И АЛФА
СУ ПРАШТАЛЕ ГРАНАТЕ...

ДЕЈВ ЈЕ ЈЕДВА УПРАВЉАО
ТЕШКИМ АВИОНОМ...

АЛФ СЕ ВРА-
ТИО БЛЕД У ЛИЦУ...

ДЕЈВУ ЈЕ ТЕК САДА БИЛО
ЈАСНО ЗАШТО СЕ АВИОН ТАКО
СПОРО КРЕТАО...

НОРВЕШКА ОБАЛА
ЈЕ ОСТАЛА ДАЛЕКО
ИЗА ЊИХ. ТАДА ЈЕ ДЕЈВ
ПРОВЕРИО КОЛИКО И-
МАЈУ ГОРИВА...

НЕМОГУЋЕ!
РЕЗЕРВОАР ЈЕ
СКОРО
ПРАЗАН!

УБРЗО СУ ОТКРИЛИ
РАЗЛОГ...

НИЈЕ НИ
ЧУДО! НА
РЕЗЕРВОАРУ
ЈЕ РУПА!

ДЕЈВ ЈЕ ИЗГУБИО СВАКУ НАДУ...

ОВОГ
ПУТА
СМО ГОТОВИ,
АЛФ!

ВАРАШ СЕ!
ПРОНАШАО
САМ ПАДО-
БРАНЕ!

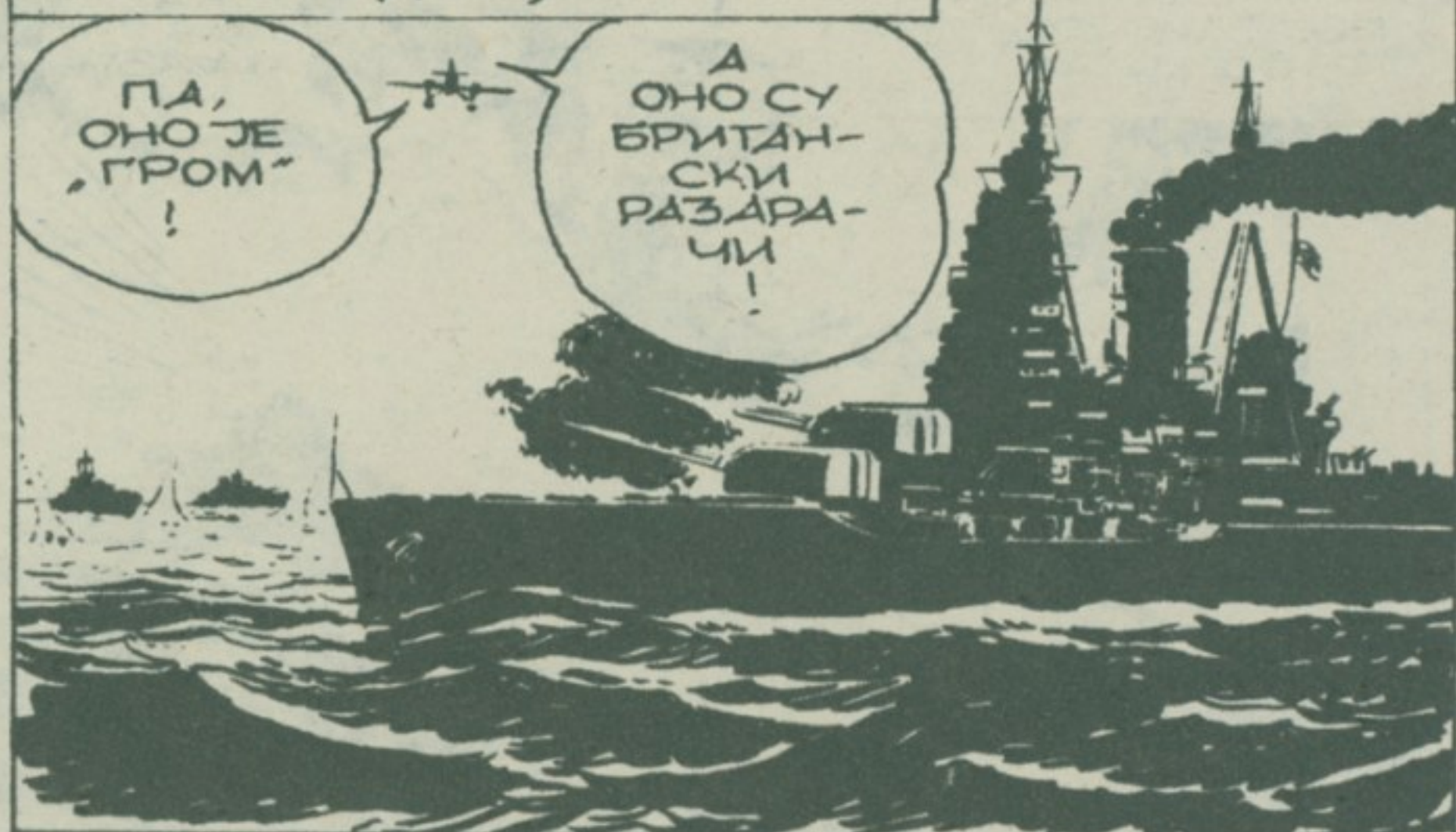
ОДЛУЧИЛИ СУ ДА ОСТАНУ У АВИОНУ
СВЕ ДОК БУДЕ МОГАО ДА ЛЕТИ...

ПО МОМ
ПРОРАЧУНУ,
МОЖЕМО ДА
ЛЕТИМО ЈОШ
ЈЕДАН
САТ!

ПОГЛЕ-
ДАЈ! ТАМО
СЕ ВОДИ
БИТКА!

ДЕЈВ ЈЕ ПРОМЕНИО
КУРС ДА БИ ВИДЕО
ШТА СЕ ТО ДОГАЂА...

ПА,
ОНО ЈЕ
„ГРОМ“!

А
ОНО СУ
БРИТАН-
СКИ
РАЗАРА-
ЧИ!

ЗАБОРАВИЛИ НА ОПАСНОСТ У КОЈОЈ СУ
СЕ НАШЛИ, ДЕЈВ И АЛФ СУ ПРИШЛИ БЛИ-
ЖЕ ДА ОСМОТРЕ...

РАЗАРАЧИ
СУ
УНИШТЕНИ!

ШТА
ЧЕКАМО
НАС ДВОЈИЦА?
ПА МИ
НОСИМО ТРИ
БОМБЕ!

НЕМЦИ СА КРСТАРИЦЕ „ГРОМ“ НИСУ
ОТВОРИЛИ ВАТРУ НА ЊИХ ЈЕР ЈЕ А-
ВИОН БИО НЕМАЧКИ...

ЦИЉАМ ПРАВО НА КО-
МАНДНИ МОСТ, АЛФ!
КАД ВИКНЕМ,
ИСКАЧИ!

НЕ
БРИНИ!

А НА „ГРОМУ“...

НАШ
АВИОН,
КАПЕТА-
НЕ!

МНОГО
НИСКО
ЛЕТИ!

НЕМЦИ СУ КАСНО
СХВАТИЛИ ДА АВИОН
ИДЕ ПРАВО НА ЊИХ...

МОРА
ДА ЈЕ
ИЗГУБИО
КОНТРО-
ЛУ!

ПРИНЦ ЈЕ ПРОДАТ КАО РОБ

— ИЗМЕЂУ ТЕБЕ И МЕНЕ НЕМА НИКАКВЕ РАЗЛИКЕ, СЕМ ШТО СИ ТИ ЦРН, А ЈА БЕО! — РЕКАО ЈЕ ЛУЈ XIV СВОМ ЦРНОПУТОМ КУМУ.

Црнопутни дечак нервозно се премештао с ноге на ногу, бацајући повремено радознале погледе према војницима у сјајним униформама. Ситна уковрчена коса падала му је преко лица и он је често брзим покретима уклањао са чела. Очигледно, било му је непријатно да стоји пред тим људима, бос, готово без одеће, само са шареном тканином привезаном око струка. Онда је зачуо свог оца, краља црначког племена Зена — на стањеног око луке Асини, на Обали Слоноваче — како објашњава француским војницима:

— Поклањам вам свог сина. Зове се Аниаба и има петнаест година. Надам се да ће вас добро слушати, а ако не буде тако, сваку његову непокорност строго казните!

Војници почеше да обилазе око дечака погледом премеравајући његову висину и снагу.

— Одвешћемо га у Француску — промрмљао је витез Д'Амон. — Хвала ти на овом поклону, краљу. Не знам како да ти се одужим.

— Ништа ми више није потребно! — узвикнуо је Аниабин отац. — Мој син је само мала награда за вашу доброту: ви сте одав-

де отерали непријатеље.

Аниаба је и даље стајао погнуте главе и нетремиче зурио у земљу. Ипак, није могао да прикрије осмех који му је титрао на лицу: сада ће видети те далеке земље, упознаће многе беле људе, видеће и високе куће које нису направљене од прућа... Нови живот је пред њим!

ПРАВИ ЦИЉ

Од 16. века на подручје данашње Обале Слоноваче стижу разне енглеске и холандске компаније које желе да из тог дела Африке

Нао да је слутно да га више нинада неће видети Краљ Сунце је замолио Аниабу да позира за овај портрет

извуку што већи профит: односе слонову кост, злато, зачине... Ускоро се испоставило да је, ипак, најunosнији посао — продаја робова! Са Обале Слоноваче колонизатори одводе домороце у своје руднике на Карипском и Антилском архипелагу, као и у оне на обалама Мексичког залива и у Бразилу.

Због престижа на „црном континенту“ интереси колонијалних компанија често се сукобљавају, а око луке Асини долази и до крвавих обрачуна између Холанђана и Енглезе, у којим је, углавном, страдало невино становништво.

У то време, средином 1687. године, француски краљ Луј XIV решио је да на Обале Слоноваче пошаље неколико својих ратних бродова, а за заповедника је поставио младог витеза Д'Амона. Наводно, он ће предводити истраживачку мисију која ће уз пут измрити Холанђане и Енглезе. Прави циљ је, међутим, био сасвим другачији: ратним бродовима требало је застрашити конкурентске компаније. Сем тога, војници су морали да сазнају где се налазе рудници злата и драгих камења, као и да ли постоје повољни услови за набављање робова, те најјефтиније радне снаге и најскупљег „артикла“ на европским пијацама.

Чим су видели француске ратне бродове како упловљавају у луку Асини, слабо наоружани Холанђани и Енглезе повукли су се у унутрашњост континента. А краљ домородачког племена које се настанило на тој обали, сада убеђен да

ће безбедно живети са својим народом, толико је био захвалан витезу Д'Амону да му је на поклон дао свог сина.

ПОКЛОН КОЈИ МИСЛИ

Пошто је витез Д'Амон морао да отплови на Антиле, свој поклон — црног дечака — поверио је пријатељу Комперу који је већ сутрадан, 30. августа 1687. године, на једној галији крцатој зачинама, златом и драгим камењем отпловио према Француској.

Аниаба се одмах показао као веома интелигентан и оштроуман дечак који је лако схватао нове појмове а према покретима руку и тела француских војника, лако је разумео шта желе да му кажу. И што је још важније, није се либио да на броду ради најтеже послове, рибао је палубу, помагао у кухињи, угађао морнарима... А када је касно у ноћ одлазио на спавање у потпалубље, дуго је зурио у натруо мемљив зид и наглас понављао стране речи које је тог дана чуо. После два месеца, када је брод пристао у луку Рошел, већ је могао да говори француски, наравно са јаким акцентом свог матерњег језика.

У Рошелу Компер га предаје једној групи доминиканаца, припадника монашког реда који се боре против сваке јереси и штити интересе католичке цркве. Ови људи уче дечака молитвама, објашњавају му своју веру, указују на власт цркве и њено богатство. И

док ноћи проводи слушајући све те приче, Аниаба по цео дан мора да ради најтеже послове, обрађује земљу, брине око стоке...

После годину дана доминиканци га предају некој богатој породици у Паризу код које је Аниаба требало да ради као слуга. Међутим, чим је газда сазнао да је у његову кућу стигао принц, заправо син црначког краља, поштедео га је свих послова: више је волео да га показује пред својим познаницима. Након кратког времена цео Париз је чуо за принца из далеке Африке, па је Аниаба позиван на забаве где је званицама представљан као чудо. Ту је све запањивао интелигентним одговорима, лепим понашањем, духовитошћу.

НИКО НИЈЕ ОЧЕНИВАО...

Једног дана позван је да присуствује великој миси која се одржавала у катедрали Нотр Дам. Аниаба се толико одушевио оним што је тамо видео и чуо, унутрашњим сјајем катедрале, свечаним одорама, музиком која га је опчинила, да је на пола мисе одушевлено узвикнуо:

— Тек сада, на овом месту, почињем све да схватам. Као да сам први пут прогледао.

Ове његове речи, изговорене на „светом месту“, ускоро су стигле до ушију Луја XIV. Краљ Сунце, желећи да га упозна, наређује да га доведу у Версај.

ма, читању, писању, уметности...

Почетком 1691. године у Нотр Даму је приређена велика свечаност на коју су позване највиђеније личности Париза. У овој катедрали Аниаба је примио нову веру, а Луј XIV му је учинио част коју до тада није доживео ниједан Француз — на покрштавању му је био кум.

Том приликом, према старим записима, Краљ Сунце је узвикнуо:

— Драги принче, од сада ћеш се звати Жан Луј Аниаба. Срећан сам што сам ти кум, јер између нас нема више никакве разлике, сем — што си ти црн а ја бео!

Краљеве речи запањиле су присутне званице: зар тако да ословљава једног црног човека? Међутим, читав Париз се још више изненадио неколико месеци касније када је Луј XIV поставио Аниабу за — главног заповедника коњице. Тако је овај двадесетогодишњи младић постао први црни војник у Европи који је на својој униформи носио једно од највиших француских војних обележја.

Наредних година Аниаба је постао један од најближих сарадника француског краља који му је поверавао готово све своје планове, а често тражио и савете. Управо због тога, младић је стекао многобројне непријатеље, међу којима је био и витез Д'Амон. Он није могао да се помири са чињеницом да је његов „поклон“ постао миљеник францус-

приклонио се Холанђанима!

У Аниаби се нешто преомило: он ту ужива, проводи се на разним свечаностима, служи туђем краљу и народу... А његова земља? Шта ли је сада са његовом браћом и сестрама?

Пожурио је у Версај и затражио хитан пријем код краља.

— Желео бих да отпутујем у своју земљу — рекао је одлучно. — Морам да видим шта се тамо дешава?

Тешка срца краљ му је испунио жељу, јер ниједну његову молбу није могао да одбије. Али, као да је слутио да га више никада неће видети, затражио је од једног сликара да направи његов портрет. После неколико дана слика је била завршена: на њој је у првом плану представљен Аниаба како стоји поред ознаке витешког реда, звезде прикачене на белој траци. У позадини је Луј XIV иза кога се налазе многе уважене личности тог времена. Ово платно је касније изложено у катедрали Нотр Дам, а онда пребачено у цркву Сен Сулпис.

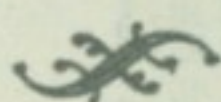
ПРЕВАРЕН САМ!

У зору, 27. априла 1701. године, на великој галији Аниаба је испловио из луке Порт Луис: са њиме је на овај далек пут кренуо и витез Д'Амон. Без сумње, Аниаба га је сам одабрао да га прати, јер је овај добро познавао обале Африке и његову земљу.

Није познато шта се између њих двојице дешавало на том путовању и да ли је Аниаба посумњао у пријатељство витеза Д'Амона. Али, када су једног дана, у предвечерје, после два месеца, приспели у луку Асини, црни принц је вероватно на све заборавио: поново је био у својој земљи и међу својима.

Уплашен због ове изненадне посете наоружаних војника и сина човека којег се отарасио на подмукао начин, нови краљ племена Зена — Ака Езани — на све начине се трудио да Аниабу разувери у приче које је чуо. Понудио му је да преноћи у његовом дому. Аниаба је, ништа не слутећи, прихватио.

Када се сутрадан пробудио и изашао из колибе, на пучини је угледао надувану једра галије на којој је доплочио: витез Д'Амон га је оставио на милост и немилост краљу Аки Езанију.

Не зна се тачно шта се касније догодило са Аниабом. Претпоставља се да га је Ака Езани убио. Или, што је још вероватније: нови краљ га је продао као — роба. Једно је извесно — његови нови господари су се сигурно грохотом смејали ако је Аниаба покушао да им исприча своју судбину.

Б. Ј.

РЕВОЛУЦИОНАРНИ ПРОНАЛАЗАК ОД ПЛАСТИКЕ

Без страха у бродолом

СВЕ ДОНЕДАВНО ПРЕЧИШЋАВАЊЕ МОРСKE ВОДЕ У ПИТКУ ВРШИЛО СЕ ГЛОМАЗНИМ И ТЕШКИМ УРЕЂАЈИМА КОЈИ БИ — ПОТОНУЛИ ЗАЈЕДНО СА БРОДОМ.

Прошле јесени на великом, традиционалном Ђеновском сајму један мајушки експонат привукао је изузетну пажњу. Склопљен, налик на „депну“ кабаницу од провидне пластике, није био већи од 35x25 cm. Распакован и надуван, добијао је облик пластичне купе, високе око пола метра, са пречником у основи од 85 cm. Стајао је међу осталом опремом за пловидбу морем. Међутим, није реч о неком новом типу чамца или појаса за спасавање! Ова пластична купа нешто је много значајније, ствар коју многи називају револуционарним проналаском.

Њен назив је „сунчани дестилатор“. Служи за десалинизацију морске воде, то јест за одстрањивање соли из ње, како би могла да се пије. Ништа ново, рећи ће неки, такве справе већ су одавно познате. Па ипак, овај мини-дестилатор нешто је сасвим изузетно.

Познато је да је смрт од жеђи једна од најгорих. Човек без воде може да издржи највише три до осам дана, што зависи од просечне температуре ваздуха, а морска вода ако би се пила — изазива све неподношљивију жеђ и убрзава смрт. На свим великим бродовима и до сада су постојали дестилатори, међутим, те тешке и

гломазне уређаје нису могли да користе јахте и барке, а осим тога, у случају да брод потоне — уређаји су такође одлазили на дно океана и од њих више није било никакве користи.

Ето зашто је „сунчани дестилатор“ изазвао онолико интересовање и зашто штампа и после годину дана пише о том проналаску као нечем револуционарном! Он се може понети тако рећи у џепу. А како ради?

Расклапање траје неколико тренутака. Кроз једну цевчицу дестилатор се надува без много муке и његово дно напуни се морском водом: у њега стане између 4 и 5 литара. На сунцу, услед топлоте, вода почиње да испарава и у облику капљица хвата се по зидовима купе и кроз цевчицу капље у одвојени резервоар. На овај начин могуће је пречистити око пола литра воде дневно. Није много, али довољно да се преживи. Од тренутка када се постави на сунце, потребно је да прође око сат времена док дестилатор почне да ради.

Чули су се и овакви коментари поред штанда са дестилатором:

— Најзад о бродоломницима нешто и изван литературе!

М. К.

Без имало страха Аниаба је стао пред њега, на свако постављено питање јасно и одсечно одговарао или правио духовите досетке. После разговора Луј му је предложио да се покрсти, односно да прими католичку веру и тако докаже своју приврженост.

— Пристајем! — рекао је Аниаба и баacio се пред ноге Краља Сунце.

Луј XIV је био задовољан. Ако и остали домороци овако буду пристајали да се покрштавају, онда ће му бити веома лако да освоји Африку. Зато одлучио је да Аниабу пресели у Версај, где му обезбеђује најбоље учитеље који црнопутог младића подучавају разним витешким вештина-

ког краља, а да због тога није добио никакво признање.

ХОЋУ ДА СЕ ВРАТИМ!

Почетком 1701. године Француска је објавила рат Шпанцима. Ову вест Аниаба је радосно примио! Тако ће имати прилике да покаже храброст и војну вештину пред завидљивцима и свима који га мрзе.

Али, пре него што је са добро опремљеном војском кренуо према Средоземном мору, стигла је вест да му је отац убијен у далекој Африци, а његов наследник Ака Езани злоставља народ. И што је још горе

MOTO-START

гума за жвакање са наградама без извлачења

Серија садржи 81 самолепљиву налепницу најмодернијих светских типова мотора. Налепите 10 купона из врећице «МOTO-СТАРТА» на дописну карту и пошаљите на: «ЈОСИП КРАШ», Бранимирова 29, 41000 Загреб — добићете бесплатно велики постер за лепљење налепница.

Налазник наградне слике добија без извлачења једну од 6.503 награде: значку клуба «МOTO-СТАРТА», спортске наочаре, во-
зачку кацигу, и мотоцикл ТОМОС АУТОМАТИК.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
ЈЕ ПРИПРЕМИО
ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА
пера детлик
У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, ћирилицом, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у луксузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек када их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: «Политикин забавник», Македонска 29, 11001 Београд

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— динара. — Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца)

ЛП • НАРОДНА МУЗИКА

1. 1401 ШАБАН ШАУЛИЋ
— цена 54,50 динара

2. 1400 ЗОРИЦА БРУНЦЛИК
НИНА — цена 54,50 динара

3. 1449 ЛЕПА ЛУНИЋ
— цена 54,50 динара

4. 1434 МИРЈАНА БАРЈАКТАРЕВИЋ — цена 54,50 динара
5. 11—1405 ЗВОНКО БОГДАН: ШТО СЕ БОРЕ МИСЛИ МОЈЕ — цена 64 динара
6. 1448 АКСАМБЛ НАРАКОРД: КАЖИ МИ, КАЖИ — цена 54,50 динара
7. 11—1440 ЕСМА И АНСАМБЛ ТЕОДОСИЈЕВСКИ: КРОЗ ЈУГОСЛАВИЈУ — цена 64 динара
8. 1445 ДУШАН ЈАКШИЋ: СВИРАЈ, СВИРАЈ — цена 54,50 динара
9. 1432 КОНЦЕРТ АНСАМБЛА „ДАНИЛУШКА“ — цена 54,50 динара
10. 1427 ЗЛАТНЕ УСПОМЕНЕ: ИЗБОР СТАРОГРАДСКИХ ПЕСАМА, ЛИРСКИХ И ЛЈУБАВНЕ ПЕСМЕ — цена 54,50 динара

ТОП ЛИСТЕ ПЛП

ЛП • ДОМАЋА ЗАБАВНА МУЗИКА

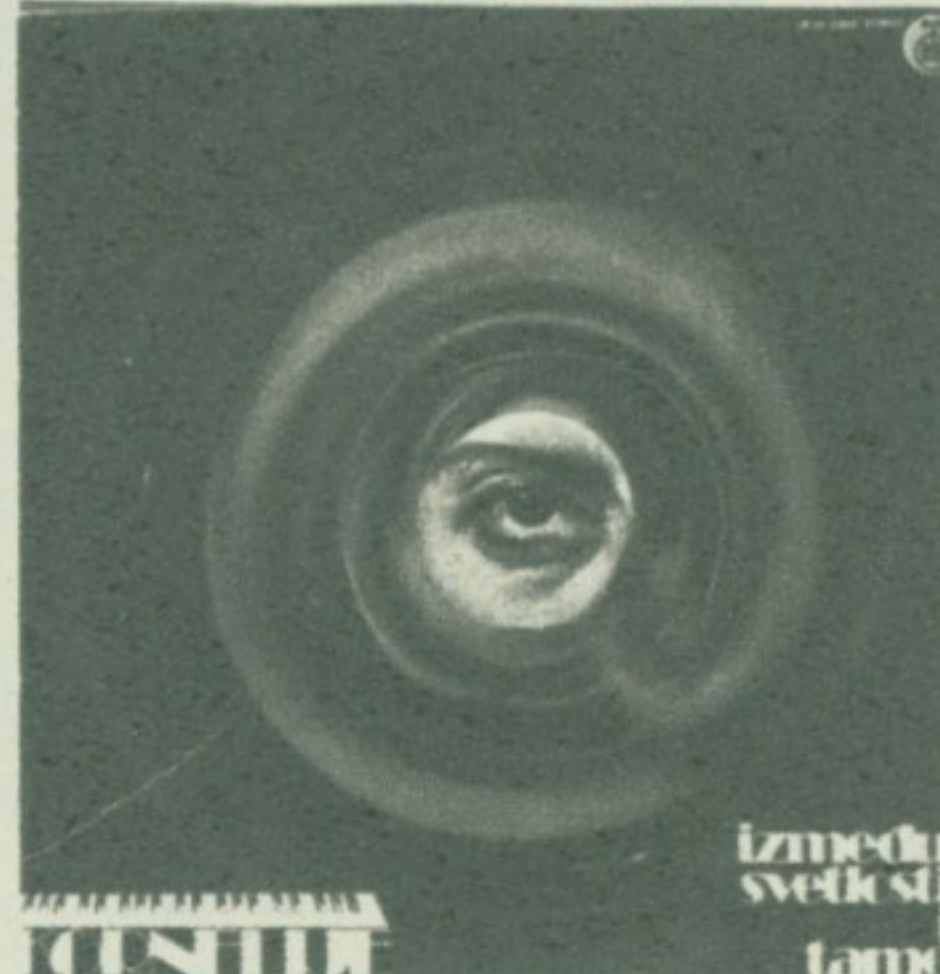
1. 5310 ЗЛАТНО ПЕЈАНОВИЋ
— цена 54,50 динара

2. 55—5307 СМАН: ЦРНА ДАМА — цена 64 дин.

3. 55—5305 КОРНЕЛИЈЕ: ИЗМЕЂУ СВЕТЛОСТИ И ТАМЕ — цена 64 динара

4. 5296 ПАРНИ ВАЉАК — цена 54,50 динара
5. 55—5292 ТЕМЕ: ЖИВОТ У ЧИЗМАМА СА ВИСОКОМ ПЕТОМ — цена 64 динара
6. 5295 ХИТ ПАРАДА: NO 4 — цена 54,50 динара
7. 5297 ЗОРАН МОДЛИ: ЛЕТЕЋА ДИСКОТЕКА — цена 54,50 динара

8. 5299/5300 (2ЛП) ПОП ПАРАДА I — цена 114,00 динара
9. 5303 УСПОМЕНЕ — цена 54,50 динара
10. 5309 БЕОГРАДСКО ПРОЛЕЋЕ 77 — цена 54,50 динара

ЛП • ЛИЦЕНЦЕ

1. 5698 PETER FRAMPTON: I'M IN YOU — цена 71 динар

4. 5691/92 (2ЛП) ISAAC HAYES & DIONNE WARWICK: A MAN AND A WOMAN — цена 146,50 динара

5. 5686 DEMIS ROUSSOS: THE MAGIC — цена 71 динар

ELKIE BROOKS

Two Days Away

2. 5700 ELKIE BROOKS: TWO DAYS AWAY — цена 71 динар

3. 5669 PETER GABRIEL — цена 71 динар

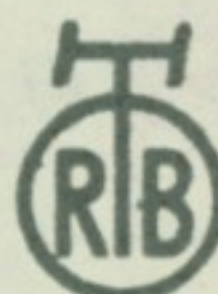
6. 55—5695 BARRY WHITE'S: GREATEST HITS — цена 81,50 динара

7. 5674 BRYAN FERRY: IN YOUR MIND — цена 71 динар

8. 5694 BROTHERS JOHNSON: RIGHT ON TIME — цена 71 динар

9. 5684 PIACE ASHTON LORD — EX. DEEP PURPLE: — MALICE IN WONDERLAND — цена 71 динар

10. 5688 BILLY OCEAN — цена 71 динар

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 Београд, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЧБЕНИЦА

За ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум) (Потпис, број л. к. и место издавања)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду

Наручбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу

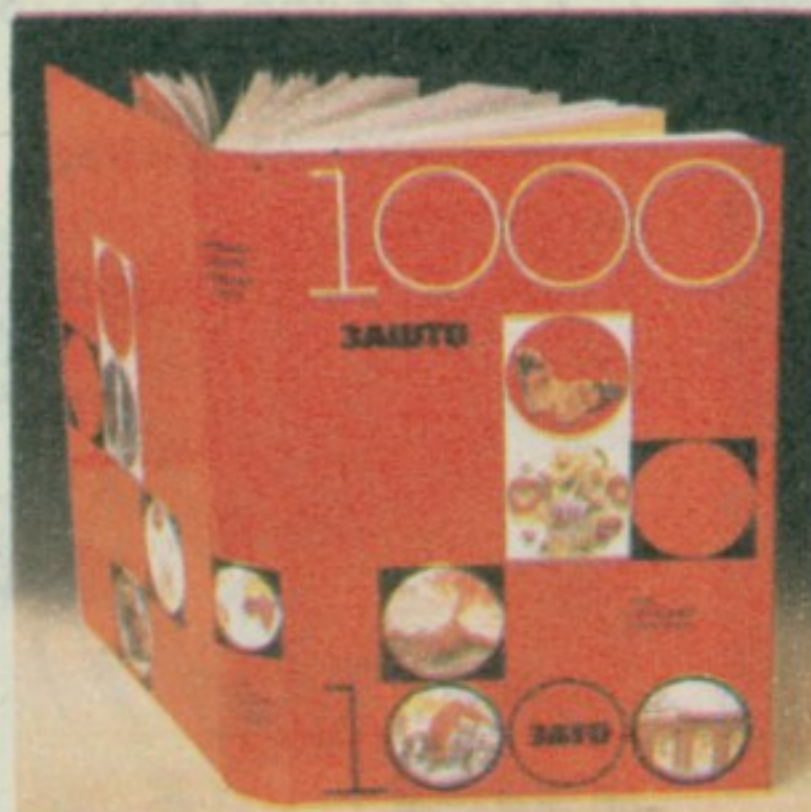
Користан и трајан поклон

1. ПРИРОДА ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

Јединствен водич кроз живописан и шаролик живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству. Књига има 480 страна, енциклопедијског је формата. Богато технички опремљена са 600 илустрација у боји, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом.

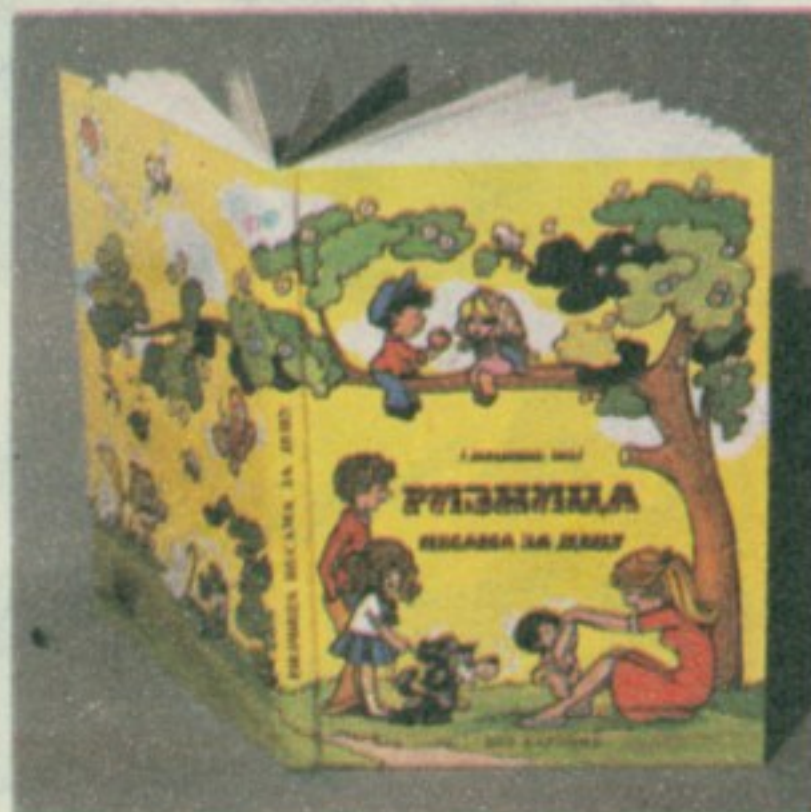
Цена књиге 400.— дин.

2. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО

Богата ризница одговара на многобројна дечја питања. Ова дивна књига потребна је сваком ученику јер пружа читав низ неопходних знања о свету који нас окружује. Књига је писана популарним начином, на 483 стране, формата 28,5x20,5 см, луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге 200.— дин.

3. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор најлепших песама најомиљенијег дечјег песника — Јована Јовановића Змаја. У песмама чика Јове Змаја генерације девојчица и дечака налазиле су свој свет, јер је песник умео да им се приближи и да их с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Избор песама Миле Алечковић.

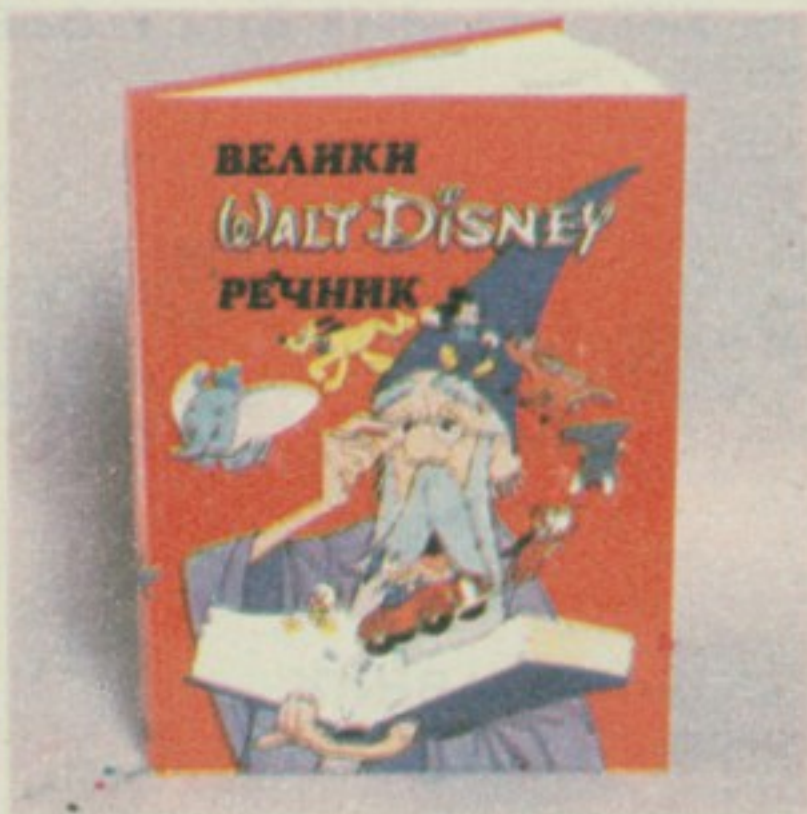
Цена књиге 120.— дин.

4. ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

Јединствена збирка од 15 сликовница за најмлађе читаоце у укусно опремљеној и оригиналној кутији. Комплет садржи следеће књиге: Храбри Кекец, Принцеза на зрну грашка, Успавана лепотица, Снежана, Сунцобран-балончић, Гаров у зоолошком врту, Ко је направио Воји коњушницу, Мишуленце, Пепељуга, Црвенкапа, Неваљали зечић, Златна птица, Ивица и Марица, Папучица-маца и Кројач Боцко.

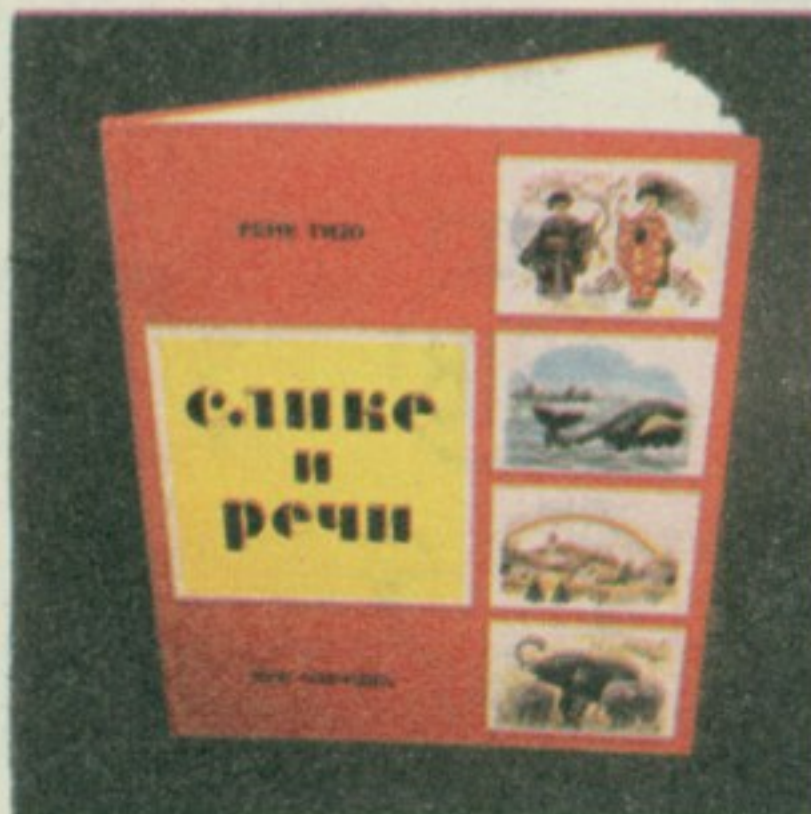
Цена комплекта 300.— дин.

9. ВЕЛИКИ ДИЗНИЈЕВ РЕЧНИК

Књига из богатог Дизнијевог стваралаштва намењена је најмлађима. Она ће их упознати с новим ситуацијама у кући, на улици, у пошти, на станици, у ресторану, на аеродрому, на мору, на селу, итд. Научиће шта су величине, боје, звуци, мере, игре и играчке. Речник је штампан ћирилицом и латиницом, на руском и енглеском језику.

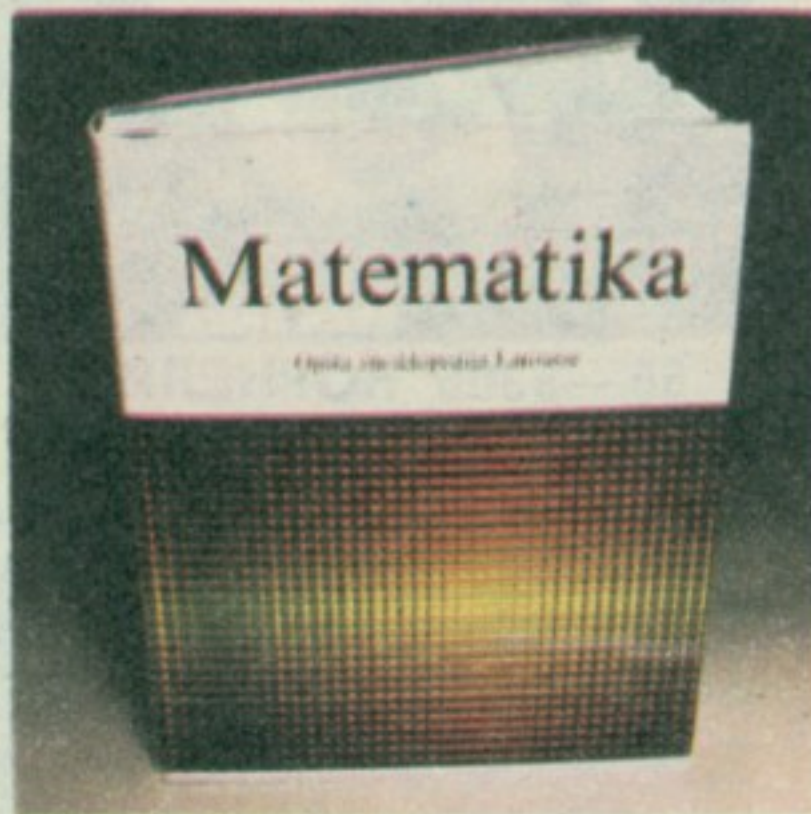
Цена књиге 100.— дин.

10. СЛИКЕ И РЕЧИ

Помозите малишанима да обогате свој речник док се забављају гледајући дивне илустрације, јер у безбрижном периоду, када почињу да схватају свет око себе, деца од 4 до 6 година потврђују своју личност кроз разговор. Помозите им да нађу праве речи! Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној техници, великог формата у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

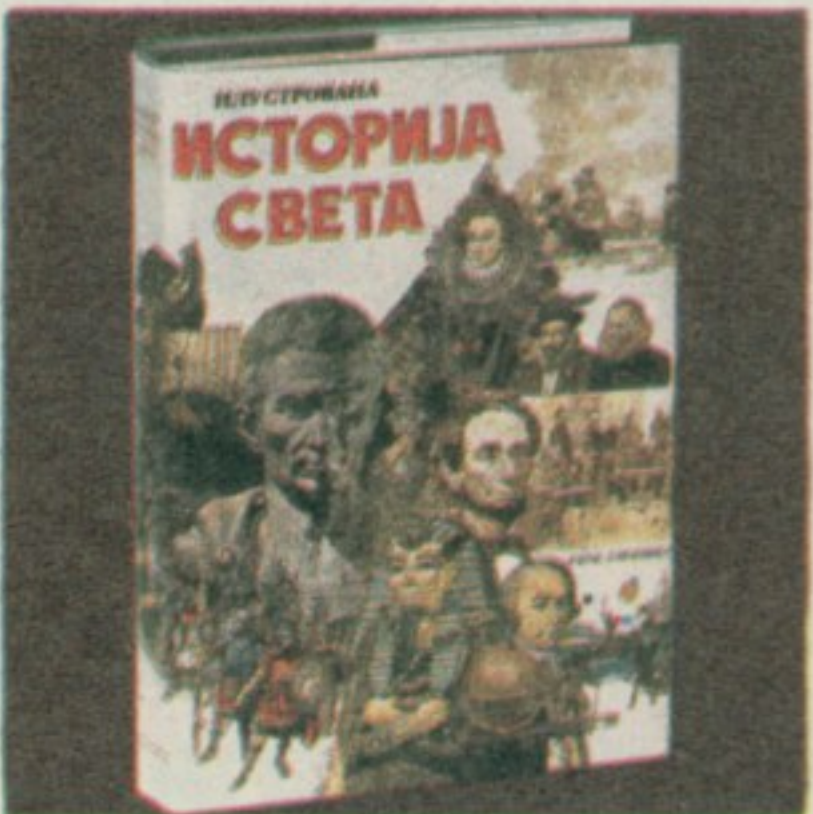
Цена књиге 60.— дин.

11. МАТЕМАТИКА — ЕНЦИКЛОПЕДИЈСКА МАТЕМАТИКА

Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара она представља математички део 'Опште енциклопедије Ларус'. Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, у тврдом повезу са пластифицираним омотом.

Цена књиге 300.— дин.

12. ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА —

у 70 поглавља обрађује целокупан развој цивилизације од почетка до наших дана. Писана једноставно и популарно, плени пажњу читалаца и остаје драгоцен извор података. Књига која доказује да чињенице могу бити много узбудљивије од фантастике и да историја изложена на занимљив и маштовит начин буди интересовање и љубав према знању наше прошлости.

Цена књиге 300.— дин.

за ваше најмилије

5. ПИОНИРСКА ТРОЈКА

Три књиге прича о тројици пионира (аутор С. Зоркић) који пролазе пут Револуције од Устанка до Слободе. Пратићете узбудљиве доживљаје храбрих курира који учествују у борбама за коначно ослобођење земље. Илустрације: Ж. Батинић.

Цена комплекта 120.— дин.

6. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Нова библиотека за најмлађе. Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним. ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО и РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.

Цена комплекта 120.— дин.

7. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ

Доживљаје неуморног путника и радозналца у стиху је испричао Лаза Лазић. Изванредне илустрације у боји и стихови који се лако читају и памте — то је најлепши начин да упознате Француску, Енглеску, Холандију, Белгију, Шпанију и Немачку.

Цена књиге 100.— дин.

8. БИЛБОКЕ

Џон Бакенховен је написао МАТЕМАТИЧКУ БАЈКУ. Кроз маштовиту причу и изванредне илустрације једног од најбољих илустратора у Европи, К. Холендера, лако се уче прве рачунске радње и већ на самом почетку заувек заволимо ту „страшну“ математику.

Цена књиге 120.— дин.

13. БАЧКО ДОБА

— Милан Витезовић

Књига у којој има свега више него што се очекује:

Четири поеме, стотинак песама и седамдесетак најљубавнијих афоризама. Књига у којој је сликар Радмир Стевић-Рас приредио праву изложбу акварела саткану од сна и младалачког надахнућа, лирских, нежних поетских распеваних, чулних и невиних у свом еротизму. Латиница, 128 страна, формат 20,5 x 26,5 cm тврди повез и са прекрасним илустрацијама у боји.

Цена књиге 180.— динара.

14. ДЕВЕТАЦИ

Бранко В. Радичевић написао је најновију књигу за децу и одрасле јер то су приче ведре и ситне, подругљиве и нежне несташне и поучне приче које се само на уво шапућу приче „Бранковске“ ругалице полагице свакојаке згоде. Тирилица 108 страна тврди повез формат 18x20 cm велики број дивних илустрација.

Цена књиге 80.— динара.

Политикин забавник

(Место и датум)

Издавачко предузеће „ВУККАРАЦИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

ЗА ГОТОВО — КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА: _____
за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару
када ми уручи књиге, умањену за 10% попушта.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: _____
за укупну суму од динара _____ коју ћу платити у _____
месечних рата.

Најмањи износ наручбине на отплату је 300.— динара, с тим, што месечна рата не може бити мања од 100.— динара.
Камата у износу од 6% зарачунава се само на износ отплате преко 6 месеци.
У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Бр. л. к. _____

издате од Суп-а _____

Купац _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

ХИТ

СТРАНА

ПЕСМА ЗА ОВУ НЕДЕЉУ

НИСАМ ТВОЈ

Музика: В. Стефановски
Текст: Г. Стефановски
Изводи: Леб и сол

Што се трудиш и себе мучиш
Чувај се, остави ме
Доста суза, доста туге
Нисам ја за тебе.

Ја нисам твој
Ја нисам твој
Мене место не држи
Уразуми се, девојчице,
Иди, пусти ме на миру!

Нинта немам да ти пружим
Тужан сам и уморан
Само љубав знам да крадем
Такав сам и то знаш.

Ко би знао шта се збива
У срцу мом и твој
Рекао сам ти: не волим те
А луд сам за тобом.

ПОП-ВЕСТ

Сарајевска група ФОРМУЛА 4 неће наступати све до августа 1978. године јер се њен вођа Љубиша Рацић (који је уједно и гитариста, композитор и вокал) налази на одслужењу војног рока.

„Присталице наше музике не треба да брину. Када се вратим из ЈНА моја група наставља пуном паром да ради“, рекао нам је Љубиша.

НОВИ ЛП ЗОРАНА МОДЛИЈА

Најпознатији диск-џокеј ЗОРАН МОДЛИЈА ових дана још једном је пријатно изненадио све оне који уживају у његовој причи и добро одабраним композицијама. После прве ЛП плоче „Летећа дискотека“ где су се нашли снимци најбољих домаћих поп-група, Зоран је одлучио да на свом другом диско-стварењу представи и најбоље стране групе. У издању ПГП РТБ ових дана се појавила плоча „Disco bus“ на којој се налази дванаест светских хитова снимљених у раздобљу од 1967. до 1977. године. Да поменемо само неке групе које су представљене на плочи: Ерик Барлон и Енимал-

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ... ВЕСТИ ИЗ ЈАЈЦА

Пре три године у Јајцу је основана група БУМ чији су чланови: Ђорџ Бернис (соло-гитара), Сафнер Борђе (вокал), Галијаневић Хамзија (бубњеви), Близнац Зоран (бас-гитара) и Љубичић Фрањо (оргуле).

Група забавља младе у Јајцу и околним местима. Прошле године на „Поп паради Босанске крајине“ у Дрвару освојили су прво место.

Близнац Вера
Мује Цубе 32
78240 Јајце
(хонорар 100 дин.)

Једна млада домаћа рок-група из дана у дан стиче све више присталица. Реч је о саставу ЛЕБ И СОЛ из Скопља који је, после онога што је показао на неколико последњих наступа, на најбољем путу да постигне славу и популарност најбољих југословенских рок-дружина. Група је оформљена пре две године, а музичка јавност ју је боље упознала тек ове јесени на великој турнеји најпопуларнијег југословенског састава БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА. Иако гости у програму познатих Сарајлија, млади музичари из Скопља свуда су наилазили на добар пријем и примили бројне понуде за солистичке наступе.

Чланови састава су Коко Димушевски који је рођен 1958. године. Студент је Музичке академије на одсеку за клавир. У групи свира инструменте са клавијатуром и већ је, у музичком погледу, доказао своју пуну зрелост. Соло гитариста је Владимир Стефановски, рођен 1957. год. и студент треће године Филолошког факултета. Владимир једини у групи има неко искуство, јер је пре оснивања састава ЛЕБ И СОЛ био члан мало познатог БРЕГА. Басиста Бодин Арсовски рођен је 1956. год. и одличан је студент Електротехничког факултета, а исто тако и врстан гитариста. И четврти члан ове, можда, најмлађе групе код нас, је двадесет трогодишњи Гаро Тавитјан, студент Педагошке академије који својим изузетним осећањем за ритам конкурише за најбољег бубњара у земљи.

Иначе, идеја о називу групе до-

шла је спонтано. Познато је, да је наш стари обичај да некога, коме желимо да изразимо добродошлицу, послужимо хлебом и сољу. Тако су чланови ове гупе одлучили да прихвате име ЛЕБ И СОЛ, што симболично треба да исказује добродошлицу свима онима који их прате на концертима, а и онима који ће ускоро моћи да купују њихове плоче. Наиме, група ових дана снима материјал за своју прву ЛП плочу у студијима Радио-Новог Сада која ће се појавити у продаји крајем новембра или почетком децембра. Продуцент плоче је познати гитариста и композитор Јосип Бочек, а интересантно је поменути да је састав ЛЕБ И СОЛ прва македонска група која издаје самосталну плочу.

У њиховој музици, која је у основи мешавина рок-музике и цеза, има доста елемената македонског фолклора, пре свега у ритму и темама. Када смо их упитали да ли имају узоре, рекли су нам да у свом раду не желе никога да копирају јер је, по њима, то једини пут до успеха. Иначе, воле да слушају музику коју изводе Ведер Рипорт, Чик Кореја и Џон Мек Лафлин.

После успешних наступа с БИЈЕЛИМ ДУГМЕТОМ и учешћа на поп-фолк вечери „Београдског сабора“, ови млади, амбициозни музичари припремиће властиту турнеју по земљи како би их публика још боље упознала. Захваљујући подршци Продуцентске куће РТБ и вери у сопствене музичке квалитете, очекују да следећа година буде у њиховом знаку.

КЕЈТ РИЧАРД (KEITH RICHARD)

Крајем септембра у Минхену је требало да почне снимање нове ЛП плоче РОЛИНГСТОУНСА, али оно је одложено јер је један члан састава ухапшен. Наиме, крајем лета полиција из Торонта пронашла је извесну количину хероина код Кејта Ричарда. Њему ће бити суђено тако да је даља судбина састава РОЛИНГСТОУНС потпуно неизвесна.

ТРИАНГЛ

Млада, али све популарнија рок-група ТРИАНГЛ (на енглеском ТРОУГАО) из Скопља снимила је већ једну своју композицију за британску телевизију БВС. То је песма „Денови“ на текст нашег познатог револуционара Косте Рацина. ТРИАНГЛ је добио многе понуде од наших дискографских кућа за снимање ове композиције.

Чланови састава су: Стоевски Борче (соло-гитара и вокал), Пендиловски Кокан (бас-гитара и вокал) и Антевски Трајче (бубњеви и вокал). Да би концерти били што успешнији, групи помажу и техничари Зафировски, Братислав и Крстевски Данило.

ТРИАНГЛ има и свој клуб, а адреса је:

TRIANGL CLUB
стр. 954 Но 14
91000 Скопје

НАША КАРИКАТУРА

НОНА ХЕНДРИКС (NONA HENDRYX)

Певачица познате групе ЛАБЕЛ (LABELLE) Нона Хендрикс, после напуштања састава, одлучила је да окуша срећу као солиста. Снимила је две сингл плоче, али није доживела неки већи успех. Тек ове јесени публика ју је прихватила. На заједничкој турнеји са Питером Габријелом, Нона је постигла запажен успех и продуценти у Енглеској понудили су јој да снима своју прву велику плочу. ЛП Ноне Хендрикс биће ускоро завршен и дискофили ће моћи да га набаве крајем новембра.

МАБЕЛ

О шведској групи АВВА сви су чули. Недавно се у овој земљи појавила још једна група која, полако али сигурно, музику ове северноевропске земље уводи у интернационални поп-свет. МАБЕЛ је, иначе, име краљице у једној Андерсеновој бајци. Да би што више били са музиком, чланови састава одлучили су да живе заједно па су изнајмили велику кућу коју су назвали „Мабел-дом“. У „Мабел-дому“ налазе се сауна, сала у којој вежбају, студио, гимнастичка дворана, сала за слушање музике, као и њихове приватне собе. Ниједан од четири чланова не пије и не пуши. До сада су снимили један албум под називом „Another Fine Mess“ који се добро продавао, а у многим земљама нашао се и на топ-листама. Чланови састава су: соло-гитариста Петер Нилсон (рођен 1954), бас-гитариста Енди Ларсон (1953), бубњар Крис Хејв (1955) и вокални солиста Мик Тремп (1961).

СЕКС ПИСТОЛС (SEX PISTOLS)

Панк-рок група СЕКС ПИСТОЛС коју највише нападају, али која је и поред тога једна од најпопуларнијих у Енглеској, применила је један трик који је много изненадио: пошто су овом саставу забрањени јавни наступи и емитовање плоча, његови чланови су дошли на оригиналну идеју. Рекламирали су се под другим именом, а неколико часова пре наступа публика је обавештена да гостују СЕКС ПИСТОЛСИ.

Да би доспели до знатичке јавности, ови младићи су уложили 50 милиона динара у снимање филма о себи чије снимање треба да буде завршено почетком идуће године.

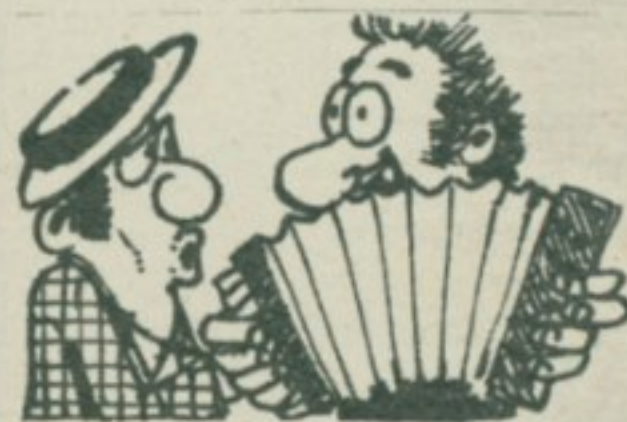
ТОП 3Х

1. ДОМАЋА ЛИСТА

1. ЋАО И ПИШИ МИ — Златко Пејановић — ПГП РТБ
2. ПУТ ПУТУЈЕ КАРАВАН — С времена на време — ПГП РТБ
3. МАМА, НИСАМ ВИШЕ МАЛИ — Борис Бизетић — БЕОГРАД ДИСК
4. МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
5. АУ, АУ — Слађана Милошевић — ПГП РТБ
6. МОЈ ОТАЦ ТРАВУ КОСИ — Ивер — ЈУГОТОН
7. НОЋАС ЋЕМО ЗЕМЉИ Н'О МАТЕРИ РЕЋИ — Мишо Ковач — ЈУГОТОН
8. МЈЕСЕЧЕ, ТИ СТАРИ ДРУЖЕ МОЈ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
9. ПОЉУБИ МЕ С ОБЈЕ БАНДЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
10. РИЦО, МОЈА ЗЛАТНА РИЦО — Нићо Слабинац — SUZY

2. СТРАНА ЛИСТА у домаћој продукцији

1. I'M IN YOU — Peter Frampton — ПГП РТБ
2. BLOOD AND HONEY — Amanda Lear — ПГП РТБ
3. MA BAKER — Boney M — ЈУГОТОН
4. GOOD MORNING JUDGE — 10 CC — ПГП РТБ
5. PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks — ПГП РТБ

6. CHANSON D'AMOUR — Manhatan Transfer — SUZY
7. DON'T CRY FOR ME ARGENTINA — Petula Clark — SUZY
8. LOVE CLOUD — 5000 Volts — ПГП РТБ
9. HOTEL CALIFORNIA — Eagles — SUZY
10. ROCK BOTTOM — Linsey de Paul and Mick Moran — ПГП РТБ

3. ЕНГЛЕСКА

1. FLOAT ON — Floaters
2. WAY DOWN — Presley
3. ANGELO — Brotherhood of Man
4. THAT'S WHAT FRIENDS... — D. Williams
5. NOBODY DOES IT BETTER — Carly Simon
6. MAGIC FLY — Space
7. I FEEL LOVE — Dona Summer
8. YOU GOT WHAT IT TAKES — Showaddywaddy
9. NIGHTS ON BROADWAY — Candi Staton
10. THE CRUNCH — Rah Band

и данас и суштина на вашој ширини ваше 'шопол'

Рецепт нека остане — тајна... Важан је — укус!
А — паштете „Топола“ задовољиће укус и највећих
пробирача и гурмана! БАТ, ЈЕТРЕНА,
МЕСНА ПАШТЕТА и МЕСНИ НАРЕЗАК!
Са квалитетним састојцима, у практичном
паковању, за свакодневну исхрану
љубитеља „доброг залогаја“!
Производи: МЕСНА ИНДУСТРИЈА
„ТОПОЛА“ — БАЧКА ТОПОЛА!
Производи „ТОПОЛА“ освојили су
трпезе САД, Канаде, Шведске,
Швајцарске, Италије...!
ПАШТЕТЕ „ТОПОЛА“
— ОСВОЈИЋЕ И ВАС!

QUEEN: „A Day At The Races”
(LP-78002)

BONEY M: „Take The Heat Of Me”
(LP-70838)

DAVID BOWIE: „Changes One Bowie”
(LP-70822)

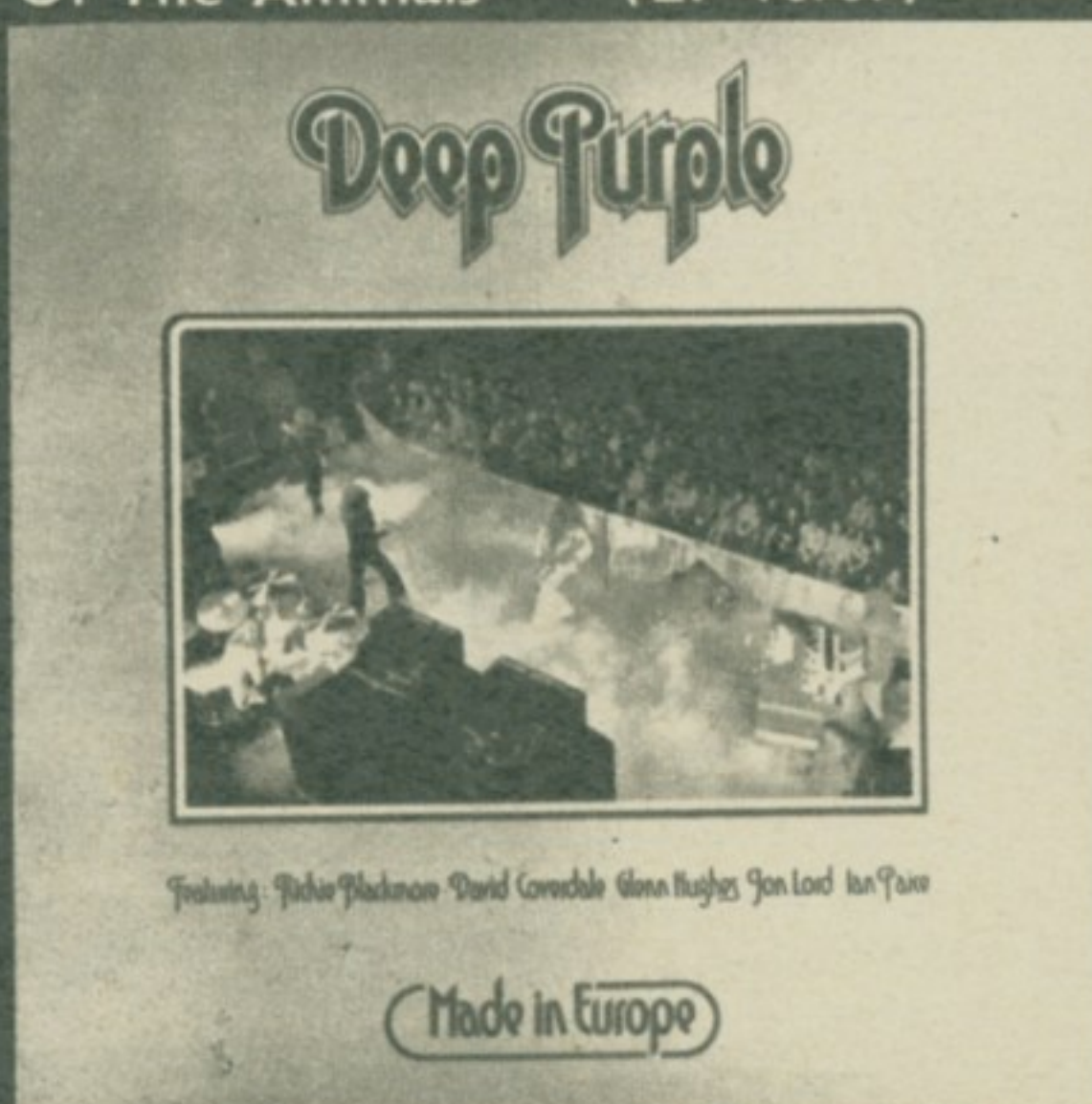
PINK FLOYD: „Animals” (LP-78003)

ХИТОВИ ОВОГ ЛЕТА на *Jugoton* ЛП плочама

У току најновијих збивања на пољу забавне музике у свету, доносимо вам само део новитета које смо штампали овог лета, а верујемо да ће обогатити садржај ваше дискотеке

ANIMALS: „The Most Of The Animals” (LP-70707)

DEEP PURPLE: (LP-73051)

GEORDIE: „Save The World”
(LP-70836)

JETHRO TULL: „Too Old To Rock'n'roll, Too Young To Die!” (LP-73056)

ROBIN TROWER: „Long Misty Days”
(LP-70841)

CAT STEVENS: „Iz It So” (LP-73037)

ПОТРЧКО: ИЗУМИ

for F. B. B. B. B.

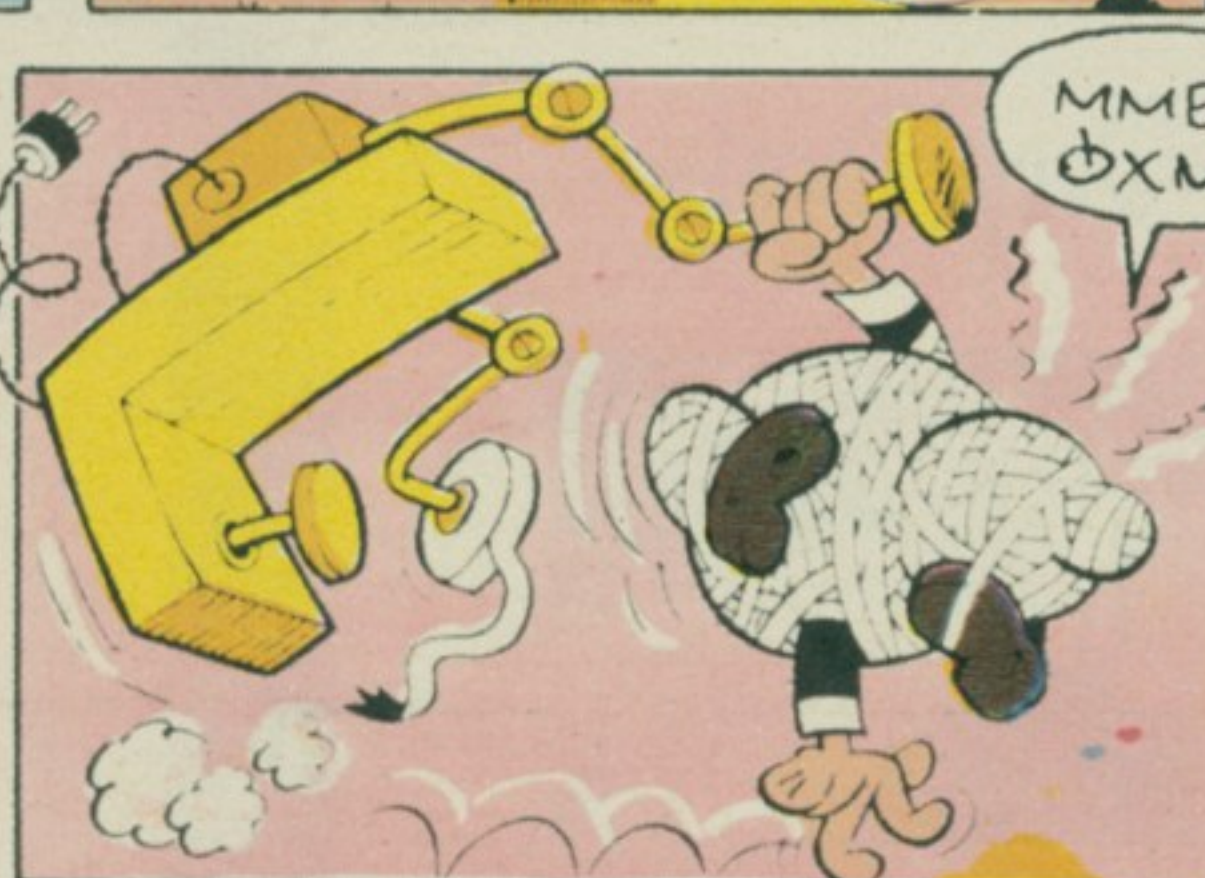
ПОТРЧКО ШТА
ТИ ЈЕ ТО?

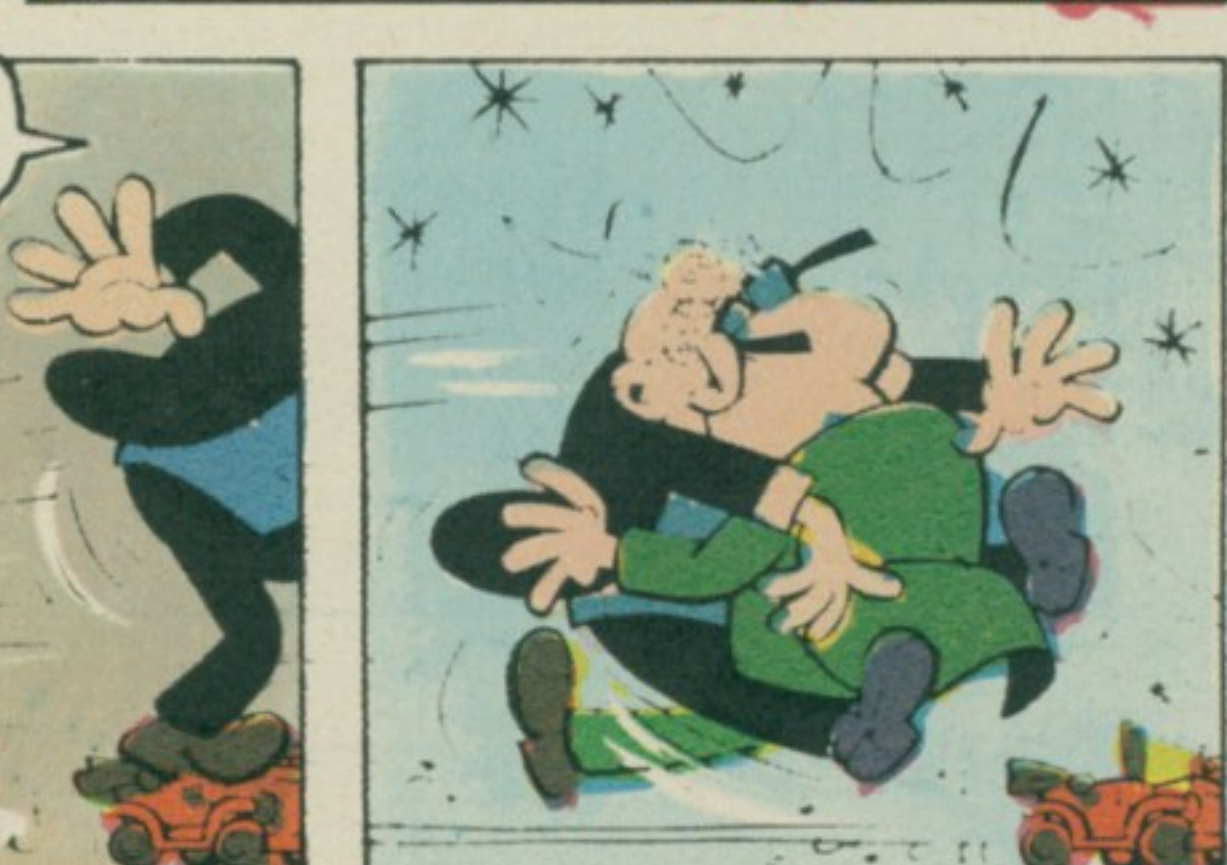
СПРАВА ЗА ВЕЗИВАЊЕ ПА-
КЕТА! МОЈ ИЗУМ!

ПОКАЗАЋУ ТИ...
ОВДЕ СТАВИШ ПАКЕТ,
ПРИТИСНЕШ ДУГМЕ...

...И ЛЕПЉИВА ТРАКА
СЕ ОБМОТА ОКО ПАКЕТА!
ХЕ, ХЕ!

ШТА ЛИ
ЈЕ ОВО?

Не могу више да обављам задатке за које сам израђена — рече она.

— Звучи као да си дотрајала — рече механичар. — Када си израђена?

— Има око тридесет година. Не могу се сетити периода мог склапања.

— То није старост. Уопште није. Ја сам израђен пре више од две стотине година, док је још било пуно господара, а не само пет. Истина, од тада су ме оправљали и притезали.

— Никада нисам била у радионици. Једном је господар покушао да ми помогне, али је рекао да није неопходно.

— То је било мудро. Господар се не разуме у оправку робота. Могуће је да си погрешно обележена и да радиш послове за које ниси конструисана. У то је лакше поверовати, него да су наши конструктори створили робота који се за само тридесет година истроши. Који ти је број?

— М-11-З32.

— Истраживачки помоћник математичке и статистичке струке — преведе механичар.

— Какву врсту посла ти је господар дао да радиш?

Има ли смисла?

— Правили смо студију о историји културе насељених планета блиских делова галаксије. Успели смо да анализирамо културе преко 50000 планета, да будем прецизна, 60073. Дао ми је да извршим уводна истраживања културе историје планете М-33, из галаксије Андромеда.

— Посао је, изгледа, у складу са твојом наменом. Не треба да бринеш. Да ли је нашао грешку у твојим резултатима? Је ли те он послао на поправку?

— Одговор је: не, на оба питања. Чак и сада, када се не могу сетити ствари које ми се управо кажу, он не налази грешке. Сама сам дошла.

— Покорила си се другом закону — рече механичар. — Не можеш да радиш, губиш памћење. Је ли то све?

— Не — стеже она прсте. — Чак и када сам добро радила нисам била срећна. То није реч за роботе, али, нисам била задовољна. Увек су остајала питања у мом мозгу.

— Никада нисам чуо да робот поставља питања. Каква питања?

— Слична онима која поставља мој господар.

— Господари постављају питања. Али, какве то има везе са тобом?

— Не знам, али, занимало ме оно што он ради. Има ли смисла људски живот? Сви господари желе то да знају, претпостављам. Али, то није за нас.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПИТАЊА

МАРГАРЕТА СИНКЛЕР

Робот може, по господаревој наредби, уништити другог робота. Може, чак, помоћи свом господару да уништи другог господара. Никада не може уништити господара сам. То је закон.

— Да, али...

— Слушала сам их много година како постављају питања! — прасну. — Обраћао ми се као да нисам ту, или као да сам и ја господар. Покушавао је да одговори на та питања, али никада није био задовољан. Једно време је говорио о вредностима. Изгледало је да је нашао одговор за ту загонетку. Говорио је да иако Универзум ствара људе непрекидно, они стварају људске вредности. То траје. Али, после је рекао да је то романтично наклапање.

— Треба да ти прегледам везе — рече механичар. Није узео одвијач. Био је конструисан да испитује рад робота; можда је желео да чује шта ће му овај још рећи.

— Зато сам и дошла, да ми се провере везе... Синоћ ми је рекао: „Анализирали смо преко педесет хиљада цивилизација овог дела галаксије и оне све иду istim путем. Да смо проучили сто хиљада, или милион, не би било разлике. Цивилизације се разликују само у степенима енергије коју користе. То је исто, овде на М-33, и у најудаљенијим галаксијама. Када достигну ово сазнање, цивилизације уми-

ру. Али, време нема ни почетка ни краја...

— Не могу више да те слушам — рече механичар одлучно. — Имам три робота у радионици који чекају на оправку дуже од недељу дана. Попни се на сто и стави руке према назад. Скинућу ти прво вратне плоче.

Послушала је. Подигао је одвијач.

— Окрени се мало удесно — рече јој. — Ту је светлост јача... Ох!

— Зашто си рекао „Ох“? — упита.

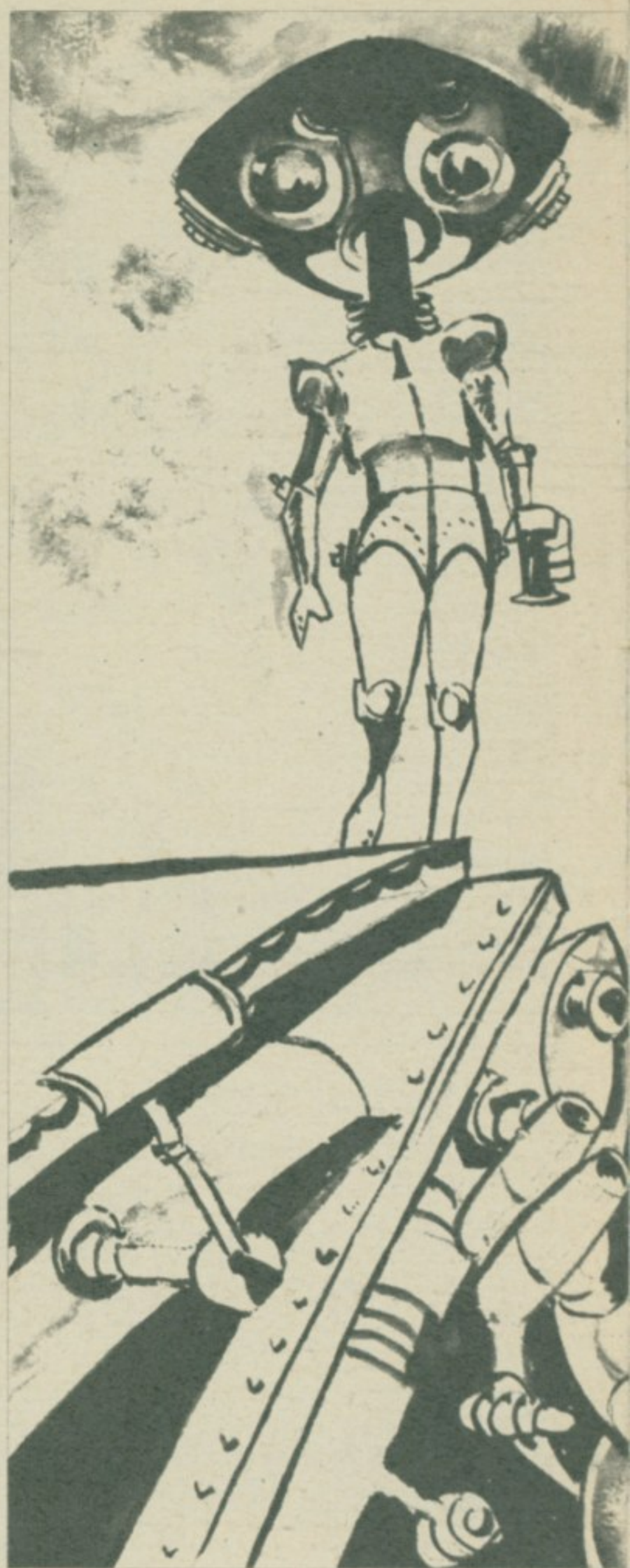
— Буди мирна. Ја, ја, нисам никада... то је... Буди мирна! Морам да размислим.

Грешка

Наступи тишина. Он је нешто радио одвијачем. Она завришта. Одвијач паде на под.

— Повредио си ме — рече. — Зашто то чиниш?

— Зато што ја... Господарице, опростите ми. Нисам знао. Нисам знао. Прекршио сам закон. Опро-

стите ми. Дошли сте прикривено.

— Шта ти то причаш? — запита она. — Глас ти је чудан. Настави са оправком.

— Не могу. То је немогуће. Опростите ми. Чините ли ово да ме проверите? Мислио сам да сте један од нас.

Ставила је руке на врат.

— Боли — жалила се. — Шта хоћеш да кажеш, не разумем те.

— Зар стварно не знате, господарице? Погледајте шта Вам цури из врата.

Одвојила је руку од врата и погледала.

— То је само крв.

— Ја сам је увек имала. Мислила сам да и други имају. Била сам са својим господарем читавог живота.

— Он није ваш господар — убеђено рече механичар. — Ви немате

ШРАФКО

— Знаш ли да сам ја једини гос-
подар који је остао на овој плане-
ти? — питала је стојећи испред
врата.

Рај је завршен

Спустио је комад месинга који је
лемио.

— Чуо сам за то, господарице.
Сада сви припадамо Вама.

— Да. Села је на сто на коме је
седела пре две године када јој је
он повредио врат.

— Сви су остали мртви — рече.
— Он је мртав. Победила сам. Али,
питања су остала.

— Опростите, господарице — ре-
че брзо. — Овде је хладно. Да Вам
донесем мантил или огртач?

— Не. Забрањујем ти. Питања
нису умрла заједно са њим.

— Нисам предвиђен да пазим на
господаре — рече он. — Није моје
да саветујем једног од њих. Али,
зар не би било боље да одете на
неки нов свет, господарице? Млади
свет, где се питања још не постав-
љају. Рекли сте да има пуно так-
вих светова.

— Да, има их много. И увек ће
их бити — насмејала се она. — Не-
ћу да искварим ту децу мојим пи-
тањима. За то нисам довољно зла.

— Дете. Ох! Дете је млади гос-
подар. Давно, пре много, много го-
дина видео сам једно.

— Можете ли... — поче она и
стаде. — Питала сам своје лекаре
— наставила је — и они кажу да
је могуће. Али, ти си механичар.
Ти познајеш рад робота боље од
њих. Можеш ли... да учиниш да
будем иста као ви?

— Да претворим човека у робо-
та? Господарице, мислите ли на то?

— Да.
— Немогуће. Нема одакле да се
почне. Зар се не сећате шта је би-
ло када сам покушао да скинем
Ваше вратне плоче, госпођо? Могу
само да Вас уништим. То није мо-
гуће.

— А ако ти наредим?
— Не могу. Робот може, по гос-
подаревој наредби, уништити
другог робота. Никада не може сам
уништити господара. То је закон.

Отклонио је пламеник. Сипао је
течност у чинију и у њу ставио
неке ситне делове.

— Шта је то? — упита она. —
Шта то радиш?

— То је житни алкохол. Скидам
масноћу... — застала. — Господа-
рице, нисам конструисан да саве-
тујем господаре — рече. — Али,
обратио сам пажњу понекад...

* * *

Дохватио је металну чашу одне-
куд и сипао алкохол у њу. Допунио
је дестилисаном водом. Додао јој
је.

— Господарице, изволите љубаз-
но попити.

Прихватила је чашу. Мало кас-
није, рече у тишини:

— Сипај ми још једно пиће.

господара. Ви сте један од њих, не
од нас.

Она устаде са стола. Изгледало
је као да је мало порасла.

— Али, зашто ме варао? Ако је
истина то што причаш, неко ме
је лагао. Зашто?

— Како бих ја знао? Ја сам само
механичар, робот.

Лице јој доби нови, лаки изглед
убражености.

— Неко ће платити због овога! —
пошла је према вратима дугим ко-
рацима.

— Хоћете ли робота да Вас пра-
ти, господарице? — запита меха-
ничар. — Да зовем хеликоптер или
аутомобил?

— Не. Морам се ослободити
питања... У двадесет три одсто
цивилизација које смо он и ја испи-
тали, господарице су се међусобно
уништили у рату робота.

— Ја, ја се плашим. Не разумем
Вас. Немојте ми рећи шта мислите,
господарице. Молим Вас, немојте.

— И нећу.

Ишла је кроз врата. Није по-
гледао за њом. Није био конструи-
сан да буде заинтересован за ства-
ри господара.

Доста времена је прошло док је
није поново видео. Тешко оштеће-
ни роботи су стизали у радионицу
у огромном броју. Роботи нових ти-
пова за које није знао где су нап-
рављени. Све више је заостајао са
послом. Нестало је и основног ма-
теријала. Чак је и снабдевање
уљем умањено, а роботи су и даље
стизали.

Број поправки је нагло пао на
нормалу. Чак је стигао да изврши
неке ситне поправки на сопственом
телу. Шест месеци после наглог по-
већања броја оштећених робота,
она је дошла у радњу.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Знање је непрекидан
процес проучавања и
испитивања, а ако по-
стане веровање, значи
да се — тај процес
пренинуо.

(М. Горни)

укрштене речи

ПОЗНАТА КЊИЖЕВНА ДЕЛА:

1. Приче из доба цеза, Велики Гетсби, 2. Сонети несреће, Сонетни
венац, 3. Прича бурета, Гуливерова путовања и 4. Доктор Живаго,
Деветсто пета година, написали су:

1

2

3

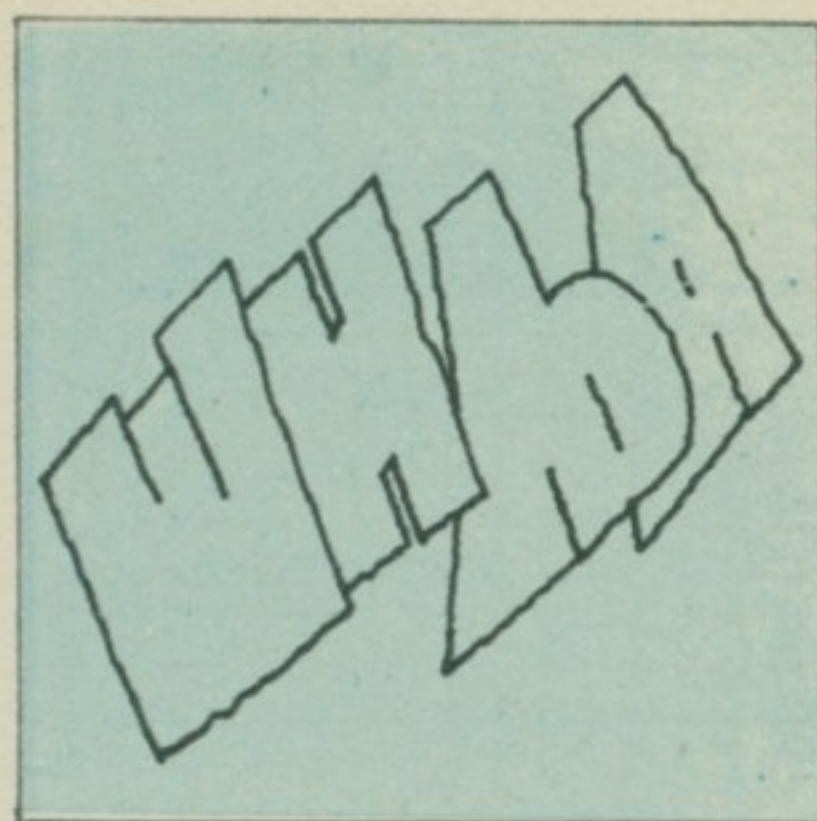
4

АУТОР ВЕ-МАК	2	ЉУБИ- ЧИЦА ЖЕНСКО ИМЕ	ПРОИЗВОД ПЧЕЛА	3	РАВНО- МЕРНО КРЕТА- ЊЕ	ПОВРЋЕ	ПРАСТА- НОВНИК ИТАЛИЈЕ	ТРИ СЛОВА
1								
ПРОВО- ДИТЕЉ								
ИМЕ ПЛУМЦА ДЕЛО- НА					ФР. ГЛУ- МАЈ ЖАН			
4								
ЗАЛИВА- ТИ, НА- ВРАЊА- ВАТИ								УОЧАЊЕ, ИСТАК- НУТ
ЗНАК УГ- ЛЕНИКА		ВОЂЕ КОЗАКА						
ПРОСТ БРОЈ		ЗЕМЉИ- ШТЕ						
			ПРВАК					
			РЕЧНО ОСТРВО					
ВЛАСНИК ПЛА- ТАЖЕ					АНА ЗЕГЕРС	ЖУПАН- ЧИЋ ОТОН	ДЕЛО ВЕРГИ- ЛИЈА	
ВРЕМЕ ПРЕ СЕЗОНЕ		ГРАД У ФРАНЦ.			КОМ, КОМИ- НА	ЕНЕСКУ ЖОРЖ		
ЕНГЛ. ПИСАЦ БЕРНАРД			НЕСВР- СТАНА ДРЖАВА У АЗИЈИ					
КАТРАН			СВЕТИО- НИК					
			СРЕМЦ СТЕВАН					
ИМЕ ПИСЦА ПЕТРО- ВИКА							ПОТВРД- НА РЕЧ	
ОРГАН ЧУЛА ПМИРСА			ПОЛИТИ- КА ЗАБАВ- НИК	НАЦРТ, СКИЦА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Символика, изручилац, МОМ (Сомерсет), виле, тераса, И(ван)
Т(оплак), накардно, от, фараон, нити, на, Ереб, И(ван) М(ажураини), Марс, тра-
ка, сутерен, р, к, ЕРИХ КОШ ребро тема траса рал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИ-
ТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-
рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђоџић, телефон
324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523.
Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дина, полугодишња 132,00 дина, годишња 264,00 дина.
Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дина, полугодишња 264,00 дина, годишња 528,00 дина.
Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар
29.—, ДМ 68.—, Фр. 143.—, СФр. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске
банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИ-
ТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фох 124. Телефони: 324-471, централ 324-191 и 325-761. Руко-
писи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На
основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973.
године не плоћа се порез.

Играјте се Сладиште се

Код **PEZ**-а је
увек нешто ново!

Ако бољим PEZ домбон
и ако се радо играш PEZ
фигурама, пошаљи нам
5 молба PEZ домбона, а
ми ћемо ти послати лепо
PEZ чланску картицу.

Као пријатељ PEZ-а
користићеш све погодности,
које ћемо ти нудити из

месеца у месец.

Читај сваког мейка на
обом месту о новостима
за пријатеље **PEZ**-а

Наша адреса је:
"PEZ ПРИЈАТЕЉ"
61111 Љубљана и.и.с

Купи пошту штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр

датум рођења

HP Kolinska
Ljubljana

Kolinska

ПОШТАНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

ФРЕНКИ ЛЕЈН
РАСПРОДАТ!

Из Продукције грамофонских плоча Радио-телевизије Београд добили смо обавештење да је плоча Френки Лејна распродата и да засад нису у могућности да је пошаљу оним читаоцима који су је тражили.

И још нешто. У броју 1342 од 16. 9. 1977, такође на страни ПГП РТВ, поткрала се грешка. Плоче Чика Кореје и групе АВБА, уместо оних одштампаних 5679/72 и 5828, треба да носе бројеве 5671/72, односно 5823.

СКАЧЕ
САМО У — МАШТИ!

Молим те да ми одговориш да ли поскок скаче? У питању је онклада, па сам веома заинтересован!

Саша Вуковљак, Београд

Поскок, или *vipera ammodytes*, како се на латинском зове, најопаснија је европска змија отровница, која се од свих осталих разликује по малом рогу на врху носа. Дуж горње стране тела има тамну, вијугаву линију. Поскок је уједно највећа змија Европе јер може порастати и преко 80 сантиметара. Име је добила по народном веровању да може невероватно далеко да скочи и у скоку ује-

де људе и животиње. Међутим, то „је ипак само — веровање! Јер, поскок, као и све остале змије, када се спрема за напад смота своје тело у клупко, а затим хитро избаци предњи део са главом и уједа жртву. Тај избачени део може износити највише тридесетак сантиметара поскоковог тела, а све остало уопште се не одиже од земље. Дакле, не може бити речи о правом скоку. Веровање да ова змија скаче настало је, можда, из страха оних што су имали прилику (и несрећу) да се са њом сусретну, обично у каменитим пределима. Поскок који живи у нашој земљи, негде се још назива и камењарка, веома је тражен, па се доста извози.

КУНГ—ФУ

Недавно смо у овој рубрици одговорили нашим читаоцима који су се интересовали за тренирање древне, кинеске борилачке вештине кунг-фуа, да у нашој земљи таквих курсева нема. Међутим, од 1. октобра Београђани могу да вежбају кунг-фу у Спортском центру „25. мај“, на једногодишњим и двогодишњим курсевима које држи мајстор каратеа и носилац црног појаса Аца Немета. Тренинзи су два пута недељно, а уписнина стаје 100 динара.

Међутим, у Загребу, јавља наш читалац Лисул Хари, већ неколико година постоји клуб Кунг-фу који је почетком овог месеца издао и прву књигу на нашем језику о тренингу ове древне вештине. Књига се може наручити, по цени од 180 динара, преко адресе: KUNG-FU KWOON, поштански прегицац 17, 41410 Велика Горица.

Математичари, јавите се!

БЕЗБРОЈ КОМБИНАЦИЈА

„Забавнику“ се јавило доста читалаца у вези са малим проблемом који смо поставили пре неколико бројева. Први су своје одговоре послали Светозар Шарчев из фабрике „Иво Лола Рибар“ у Железнику, у име групе радника који су тачно решили нашу „загонетку“. Затим је стигла и разгледница Мира Ковачевић из Никшића. Њих спомињемо као — најбрже математичаре. Ево шта су решили: следећи бројеви „Забав-

ника“ са сличним збиром изићи ће, у случају да се наш лист појављује и даље петком, 21. септембра 1979. године, а затим 28. априла 1998. године. Виће то бројеви 1447 (+7441=8888) и 2446 (+6442=8888). Овим читаоцима честитамо, а све остале — позивамо да и даље учествују у овом малом надметању јер — има још занимљивих бројева „Забавника“. Размислите!

НОГЕ У СТОНОГЕ

Да ли је истина да стонога има сто ногу?

Михаило Чалић,
ученик, Бар

Стоноге (Myriapoda) деца најлакше распознају. Чим виде танушног зглавара са безброј ногу одмах следи узвик — стонога! Међутим, мало се њих потрудило да преброји ноге у стоноге. Или се најчешће „заброје“ у гом мукотрпном послу.

Али, научници су утврдили (можда и бројали!) да већина обичних стонога има по 15 пара ногу. Међутим, изванредно дуга и танка стонога *Geophilus*, која се среће најчешће у трулим дебелима, може имати и по 173 пара ногу. Мада порекло и систематска припадност стоноге још није сасвим разјашњена, познато је више од 8.000 врста претежно из тропских крајева.

А све што су познате деле се на два реда: стриге (*Chilopoda*) с једним паром ногу на сваком прстену (зглавку) и дуплоношци, с два пара ногу на прстену.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Мењам стрипове за значке —
Небојша Џикић, 11320 Велика
Плана, Шумадинска 66.

За једну значку шаљем десет
поштанских марака —
Методи Иванов, 92000 Штип,
Сане Георгијев 39.

Мењам значке, маркице, разгледнице
и постере за стари новац —
Богољуб Јанковић, 22203 Ноћај,
Борачка 43 —
Раденковић.

За Забавнике са стриповима
о Рипу Кирбију и Мандраку
дајемо две значке или две
салвете — Људмила и Тања
Милатовић, 11070 Нови Београд,
Париске комуне 31/25.

За фотографије Надије Команечи
и Ирине Родњине и свега што је у вези
са гимнастиком и умјетничким
клизањем шаљем салвете, разгледнице,
маркице и постере —
Данијела Радулић, 51000 Ријека,
Жртва фашизма 8/У.

Имам око 400 разгледница
које желим да мењам за значке
или маркице — Ајша Чаушевић,
36300 Нови Пазар, Ко
санчићева 32.

Молим све читаоце Забавника
да ми пошаљу неку маркицу
или стари новац јер сам тек
однедавно почео да их скупљам —
Зоран Новић, 72000 Зеница,
Зеничког одреда 3.

Имам 159 разгледница, 118
салвета, 100 честитки и 34
маркице и све то бих желео
мијењати за значке. Размјена
по договору — Нера Параман,
58220 Трогир, Ново
насеље 29.

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије
за основце, средњошколце и студенте
налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

